

**TEK BAŞINA SEYAHAT EDEN AVRUPALI VE ASYALI KADINLARIN
SEYAHAT RİSK ALGILARI VE DAVRANIŞSAL NİYETLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Rıdvan ŞAHİN

Eskişehir 2024

**TEK BAŞINA SEYAHAT EDEN AVRUPALI VE ASYALI KADINLARIN
SEYAHAT RİSK ALGILARI VE DAVRANIŞSAL NİYETLERİ**

Rıdvan ŞAHİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Turizm Rehberliği Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Gökçe YÜKSEK

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Temmuz 2024

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Rıdvan ŞAHİN'in "Tek Başına Seyahat Eden Avrupalı ve Asyalı Kadınların Seyahat Risk Algıları ve Davranışsal Niyetleri" başlıklı tezi 05/07/2024 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"nin ilgili maddeleri uyarınca, Turizm Rehberliği Anabilim dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	<u>Unvanı Adı Soyadı</u>	<u>İmza</u>
Üye (Tez Danışmanı) :	Prof. Dr. Gökçe YÜKSEK	
Üye :	Prof. Dr. Mehpere TOKAY ARGAN	
Üye :	Doç. Dr. İnci Oya COŞKUN	

.....
Prof. Dr. Saime ÖNCE
Enstitü Müdürü

ÖZET

TEK BAŞINA SEYAHAT EDEN AVRUPALI VE ASYALI KADINLARIN SEYAHAT RİSK ALGILARI VE DAVRANIŞSAL NİYETLERİ

Rıdvan ŞAHİN

Turizm Rehberliği Anabilim Dalı
Turist Rehberliği Bilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temmuz 2024

Danışman: Prof. Dr. Gökçe YÜKSEK

Bu çalışma, tek başına seyahat eden Avrupalı ve Asyalı kadınların seyahat risk algıları, memnuniyetleri ve davranışsal niyetlerini karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Çalışmada, kadınların tek başına seyahat ederken karşılaştıkları riskler, bu risklerin memnuniyet üzerindeki etkileri ve gelecekteki seyahat niyetlerini nasıl şekillendirdiği üzerine odaklanılmaktadır.

Araştırma; destinasyona özgü, cinsiyete dayalı ve psikososyal risk algıları olmak üzere üç boyutlu bir risk algısı ölçeği kullanarak, bu faktörlerin kadınların seyahatleri üzerindeki etkilerini analiz etmektedir. Ayrıca, kadınların tek başına seyahat etmekten duydukları memnuniyetin, gelecekte benzer seyahatleri tekrar gerçekleştirme niyetleri üzerindeki etkisini de incelemektedir. Bu çalışma, tek başına seyahat eden kadınların ihtiyaçlarına ve beklentilerine daha duyarlı hizmetler geliştirmek için turizm endüstrisinin ihtiyaç duyduğu bilgileri sağlamayı hedeflemektedir.

Ayrıca bu çalışmada, Avrupa ve Asya arasındaki kültürel farklılıkların tek başına seyahat eden kadınların risk algıları, memnuniyetleri ve davranışsal niyetleri üzerindeki etkileri karşılaştırılmaktadır. Çalışma, aynı zamanda kadınların seyahat esnasında maruz kaldıkları cinsiyet temelli ayrımı ele alarak, her birey için daha kapsayıcı ve eşitlikçi bir seyahat deneyimi yaratılabilmesi için farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır. Son olarak, çalışmanın bulguları doğrultusunda, tek başına seyahat eden Avrupalı ve Asyalı kadınlar için seyahat deneyimlerini iyileştirmeye yönelik öneriler geliştirilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Tek başına seyahat, Risk algısı, Memnuniyet, Davranışsal niyet

ABSTRACT

TRAVEL RISK PERCEPTIONS AND BEHAVIORAL INTENTIONS OF EUROPEAN AND ASIAN SOLO FEMALE TRAVELERS

Rıdvan ŞAHİN

Department of Tour Guiding
Programme in Tourist Guiding

Anadolu University, Postgraduate Education Institute, July 2024

Supervisor: Prof. Dr. Gökçe YÜKSEK

This study aims to compare the travel risk perceptions, satisfaction, and behavioral intentions of European and Asian solo female travelers. This research focuses on the risks women face while traveling solo, the impact of these risks on travel satisfaction, and how they shape future travel intentions.

The study utilizes a three-dimensional risk perception scale (destination-specific, gender-based, and psychosocial risk perceptions) to analyze the effects of these factors on women's solo travels. Additionally, the study examines the impact of travel satisfaction on the intention to undertake similar travels in the future. This research aims to provide the tourism industry with necessary information to develop services that are more responsive to the needs and expectations of solo female travelers.

Moreover, this study compares the effects of cultural differences between Europe and Asia on the risk perceptions, satisfaction, and behavioral intentions of solo female travelers. This study also addresses the gender-based discrimination that women encounter during their travels, aiming to raise awareness and promote a more inclusive and equitable travel experience for every individual. Finally, based on the findings, the study proposes recommendations to improve the travel experiences of European and Asian solo female travelers.

Keywords: Solo travel, Risk perception, Satisfaction, Behavioral intention

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanmasında büyük emeği geçen, lisans ve lisansüstü eğitimim boyunca üzerimde önemli katkıları olan, kaynaklarını cömertçe paylaşan ve bana her aşamada rehberlik eden değerli hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. Gökçe YÜKSEK'e, yoğun programına rağmen zaman ayırarak bilgi ve tecrübelerini paylaşan ve verilerin analizinde çok büyük katkılarda bulunan değerli hocam Prof. Dr. Mehpere TOKAY ARGAN'a, bu süreçte her zaman desteğini hissettiren yol arkadaşım sevgili Arş. Gör. Hasan ÇİMENCI'ye, ufuk açıcı sohbetlerinden ve ilham verici derslerinden çok etkilendiğim değerli hocam Doç. Dr. Ferda BARUT KEMİRTLEK'e, henüz ilkokuldayken idealleriyle beni derinden etkileyen değerli öğretmenim Meliha ÖZDEMİR'e, öğrettikleri değerler ve verdikleri sevgi için sevgili anneme ve babama, tüm kalbimle teşekkür ederim.

Bu çalışmanın, kadınların seyahatleri sırasında karşılaştıkları riskler ve seyahat güvenliği konularında farkındalık yaratmasını diliyorum.

Rıdvan ŞAHİN

12/06/2024

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

.....
Rıdvan ŞAHİN

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI	ii
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	iii
ÖZET	iii
TEŞEKKÜR.....	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar/ÇİZELGELER DİZİNİ	x
GÖRSELLER DİZİNİ	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem.....	2
1.2. Amaç	3
1.3. Önem.....	3
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlıklar.....	4
1.6. Tanımlar.....	5
2. ALANYAZIN.....	6
2.1. Tüketici Davranışı	6
2.1.1. Tüketici karar verme süreci	7
2.1.2. Tüketici davranışını etkileyen faktörler.....	8
2.1.2.1. Psikolojik faktörler	8
2.1.2.2. Sosyokültürel faktörler	11
2.1.2.3. Kişisel faktörler.....	14
2.2. Seyahat Riski.....	16
2.2.1. Seyahat risk türleri.....	17

2.2.1.1.	<i>Cinsiyete dayalı riskler</i>	17
2.2.1.2.	<i>Psikososyal riskler</i>	18
2.2.1.3.	<i>Destinasyona özgü riskler</i>	20
2.3.	Memnuniyet.....	22
2.3.1.	Memnuniyeti etkileyen faktörler	22
2.3.2.	Memnuniyeti ve seyahat risk algısı arasındaki ilişki	23
2.3.3.	Memnuniyet ve davranışsal niyet arasındaki ilişki.....	24
2.4.	Davranışsal Niyet	25
2.4.1.	Davranışsal niyeti etkileyen faktörler	25
2.4.2.	Seyahat risk algısının davranışsal niyet üzerindeki etkisi.....	26
2.5.	Tek Başına Seyahat Eden Kadınlar.....	28
2.5.1.	Tek başına seyahatin tarihi.....	28
2.5.2.	Tarihte tek başına seyahat eden kadınlar	31
2.5.2.1.	<i>Egeria</i>	31
2.5.2.2.	<i>Gertrude Bell</i>	35
2.5.2.3.	<i>Freya Stark</i>	36
3.	YÖNTEM	39
3.1.	Araştırma Modeli.....	39
3.2.	Evren ve Örneklem	43
3.3.	Veri Toplama Tekniği ve Amacı	44
3.4.	Etik Bildirim.....	45
3.5.	Veri Analizi	45
4.	BULGULAR ve YORUM.....	46
4.1.	Giriş.....	46
4.1.1.	Pilot çalışma verilerinin analizi.....	47
4.1.2.	Katılımcıların demografik özellikleri	48

4.2. Ölçeklerin Normallik Testleri	49
4.3. Açıklayıcı Faktör Analizi.....	51
4.3.1. Seyahat risk algısı.....	51
4.3.2. Memnuniyet	53
4.3.3. Davranışsal niyet	53
4.4. Değişkenler arası korelasyon analizi.....	54
4.5. Regresyon Analizi	55
4.5.1. Seyahat risk algısının memnuniyet üzerindeki etkisi.....	55
4.5.2. Memnuniyetin davranışsal niyete etkisi.....	56
4.5.3. Seyahat Risk Algısının Davranışsal Niyete Etkisi	56
4.6. Katılımcıların Yaşadıkları Kıta ile Ölçekler Arasındaki İlişkiler	57
4.7. ANOVA Analizi	58
5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER	64
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	64
5.2. Öneriler.....	68
5.2.1. İşletmelere yönelik öneriler	68
5.2.2. Merkezi yönetimlere yönelik öneriler.....	69
5.2.3. Yerel halka yönelik öneriler.....	70
5.2.4. Gelecekteki araştırmalar için öneriler	70
KAYNAKÇA.....	71
EKLER.....	85
ÖZGEÇMİŞ.....	90

TABLÖLAR/ÇİZELGELER DİZİNİ

Tablo 1. Ölçeklerin Güvenirlik Katsayıları.....	48
Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	48
Tablo 3. Seyahat Risk Algısı Normallik Test Sonuçları.....	50
Tablo 4. Memnuniyet Normallik Test Sonuçları.....	50
Tablo 5. Davranışsal Niyet Normallik Test Sonuçları	51
Tablo 6. Seyahat Risk Algısı Faktör Analizi.....	52
Tablo 7. KMO ve Barlett Testi.....	53
Tablo 8. Memnuniyet Faktör Analizi.....	53
Tablo 9. Davranışsal Niyet Faktör Analizi	54
Tablo 10. Değişkenler Arasındaki Korelasyon Testi.....	55
Tablo 11. Seyahat Risk Algısının Memnuniyete Etkisi.....	56
Tablo 12. Memnuniyetin Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi.....	56
Tablo 13. Seyahat Risk Algısının Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi.....	57
Tablo 14. Ölçeklerin Yaşanılan Kıtaya Göre Farklılaşma Durumu	57
Tablo 15. Değişkenler Arasındaki ANOVA Analizi.....	58
Tablo 16. Değişkenler Arasındaki ANOVA Analizi II	60
Tablo 17. Fark Testlerinin Sonuçları	62

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Araştırma Modeli	39
---------------------------------	----

GÖRSELLER DİZİNİ

Görsel 1. Egeria (Axia Women, 2023).....	33
Görsel 2. Gertrude Bell (Middle East Instutude, 2017)	35
Görsel 3. Freya Stark (Cornucopia, 2024)	37

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

DMO	: Destinasyon Yönetim Örgütleri
p	: Anlamlılık değeri
s.	: Sayfa numarası
t	: T değeri
UNWTO	: Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü
vd.	: ve diğerleri

1. GİRİŞ

Birleşmiş Milletler, dünyada Sürdürülebilir Kalkınmayı desteklemek için çalışmalar yürütmektedir. 17 maddelik bu kalkınma planının 5. maddesi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini kapsamaktadır. Kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını hedefleyen bu planın 5. hedefi; kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayatın karar verme süreçlerine tam ve etkin bir biçimde katılımlarının ve kadınlara karar verme mekanizmalarında, her düzeyde lider olabilmeleri için eşit fırsatlar tanınmasının güvence altına alınmasıdır. Bu maddede yer alan kişinin sosyal hayatına karar verme hakkı, seyahat etmeyle alakalı kararların kadınlar tarafından özgürce verilebilmesini içermektedir (*sdgs.un.org*).

Kadınların eğitim ve refah seviyesinin artması, tek başına çıkılan seyahatlere daha fazla ilgi göstermelerine neden olmuştur. Kadınları tek başına seyahat etmeye yönlendiren sebepler; kişisel gelişim, yeni deneyim ve macera arayışının yanı sıra farklı yerleri ziyaret etme, çeşitli kültürleri tanıma ve bireysel başarıya ulaşma arzusu gibi etkenlere dayanmaktadır (Alonso-Vazquez vd., 2024). Kadınların seyahat motivasyonlarının genellikle kaçış, özgürlük ve zevkle ilişkili temalar etrafında yoğunlaştığı bulunmuştur (Yang, 2021). Diğer bir araştırma ise, tek başına seyahat eden kadınların kişisel gelişime özel bir önem verdiklerini ve seyahatlerini genellikle büyüme odaklı bir zihniyetle gerçekleştirdiklerini ileri sürmektedir (Wilson ve Harris, 2006). Kadınları tek başına seyahate teşvik eden farklı motivasyonlar olduğu gibi, bu seyahatler sırasında istenmeyen durumlarla karşılaşma riski de mevcuttur. Kadınlar her ne motivasyonla seyahat ederse etsin, bu seyahatleri sırasında negatif durumlarla karşılaşabilmektedir. Araştırmalar; kadınların taciz, cinsel saldırı ve diğer şiddet türlerine daha fazla maruz kaldıklarını göstermektedir (Jordan ve Aitchison, 2008). Kadınların seyahat sırasında taciz, cinsel saldırı ve diğer şiddet türlerine maruz kalma riskinin daha yüksek olması, seyahat endişesi yaşamalarına neden olabilmektedir.

Araştırma, tek başına seyahat eden Avrupa ve Asya kökenli kadınların algıladıkları riskler, memnuniyet düzeyleri ve davranışsal niyetleri (tekrar ziyaret etme niyetleri) arasındaki farklılıkları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın sonuçları, tek başına seyahat eden kadın turistlerin daha güvenli ve tatmin edici seyahat deneyimleri yaşamalarına katkıda bulunacak pazarlama stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Araştırmanın bulguları, turizm endüstrisine veri sağlayarak kadın turistlerin ihtiyaçlarına yönelik daha etkili ve duyarlı hizmetlerin geliştirilmesine yardımcı olabilir. Sonuç olarak

araştırma, tek başına seyahat eden Avrupalı ve Asyalı kadınların deneyimlerine yönelik iyileştirmeler yapılması için gerekli bilgileri sunmayı hedeflemektedir.

1.1. Problem

Tek başına seyahat edebilmek çok uzun yıllar sadece ayrıcalıklı bir zümrenin gerçekleştirebileceği bir deneyim olmuştur. Özellikle sanayi devriminden sonra kadınların erkeklerle eşit yasal haklara sahip olmaları, ekonomik özgürlüklerini kazanmaları ve teknolojik gelişmelerin seyahat süreçlerini kolaylaştırması gibi faktörler, tek başına seyahat etme trendinin oluşmasında etkili olmuştur (Nguyen, 2018). Condor Ferries’de yayımlanan bir araştırmaya göre 2023 yılında dünya çapında seyahat eden turistlerin %64’ünü kadınlar oluşturmakta ve tek başına seyahat eden kişilerin %85’i kadınlardan oluşmaktadır. Amerikalı kadınların %72’si tek başına seyahat etmeyi tercih etmekte ve kadınların %50’si tek başına seyahat etmek için en güvenilir yer olarak Avrupa’yı görmektedir. Yine aynı araştırmaya göre son iki yılda kadınların tek başına planladıkları seyahatlerde %42 artış görülmüştür (*condorferries.co.uk*). Google’de 2019 ve 2021 yılları arasında tek başına seyahat, bir önceki yıla oranla %761 daha fazla aranmıştır (*trends.google.com*).

Tek başına seyahat eden kadınlar, turizm endüstrisinin giderek önem kazanan bir bileşeni olarak dikkat çekmektedir. Ancak, mevcut alanyazında Avrupa ve Asya kökenli kadınların algıladıkları riskler, memnuniyet düzeyleri ve davranışsal niyetlerini karşılaştıran bir araştırma bulunmamaktadır. Kadınların seyahat risk algıları, memnuniyet düzeyleri ve davranışsal niyetleri arasındaki farklılıkların ortaya çıkarılması, hedef pazarın belirlenmesi ve hizmetlerin bu pazara uygun şekilde sunulması açısından kritik öneme sahiptir. Avrupa ve Asya kökenli kadın turistler arasında kültürel, sosyal ve ekonomik farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların bilinmesi, turizm endüstrisinin bu gruplara yönelik daha etkili ve duyarlı hizmetler sunabilmesi için önemlidir. Kadın turistlerin güvenlik endişeleri, kültürel normlara uyum sağlama çabaları, memnuniyet ve davranışsal niyet düzeyleri, turizm deneyimlerini doğrudan etkilemektedir.

Araştırmanın bulguları, turizm endüstrisinde bu iki farklı gruba yönelik stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlayacak ve turizm hizmetlerinin kalitesini artıracaktır. Sonuç olarak, bu araştırma, turizm endüstrisinde hedef pazarın daha iyi anlaşılmasını ve bu pazara yönelik iyileştirmeler yapılmasını sağlayacak önemli bilgiler sunmayı amaçlamaktadır.

Bu tez çalışması bağlamında araştırmanın problem cümleleri aşağıda verilmiştir:

- Tek başına seyahat eden Avrupalı ve Asyalı kadınların seyahat ederken karşılaştıkları riskler nelerdir?
- Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları riskler yaşadıkları kıtaya göre farklılık göstermekte midir?
- Destinasyona özgü, cinsiyete dayalı ve psikososyal risk algılarının memnuniyet üzerinde etkisi var mıdır?
- Tek başına seyahat eden kadınların risk algılarının tekrar ziyaret etme niyetleri üzerinde etkisi var mıdır?
- Tek başına seyahat eden kadınların risk algılarının memnuniyet üzerinde etkisi var mıdır?
- Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeylerinin davranışsal niyetleri üzerine etkisi var mıdır?

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı, tek başına seyahat eden kadınların seyahatleriyle ilgili algıladıkları risklerin memnuniyet ve davranışsal niyetlerine etkisini belirlemektir. Bu iki farklı kültüre sahip kadın grupları arasındaki farkları anlamak, destinasyondaki hedef kitleyi seçmek açısından önem arz etmektedir. Çalışma; destinasyona özgü, cinsiyete dayalı ve psikososyal risk algıları olmak üzere üç boyutlu bir risk algısı ölçeği kullanarak, bu faktörlerin kadınların tek başına seyahatlerindeki memnuniyetleri ve davranışsal niyetleri üzerindeki etkilerini analiz etmeyi hedeflemektedir.

Ayrıca çalışmanın alt amacı da tek başına seyahat eden Avrupalı ve Asyalı kadınların risk algıları, memnuniyetleri ve davranışsal niyetlerindeki farkları belirlemektir.

1.3. Önem

Avrupa, dünyada en sık seyahat edilen ve insani gelişmişlik endeksine göre dünyanın en gelişmiş kıtalardan biridir (Sarabia vd., 2020). Yüksek refah seviyesi nedeniyle Avrupalılar sıkça seyahat etmektedir. Asya ise dünya nüfusunun %60'ını barındıran en büyük kıta olup, 4.4 milyardan fazla insana ev sahipliği yapmaktadır (Khanna, 2019). Araştırmalar, önümüzdeki yıllarda Asya'nın ekonomik olarak büyük oranda gelişeceğini ve Asyalıların seyahat sayılarının önemli ölçüde artacağını göstermektedir (Hamashita vd., 2013). Dolayısıyla, bu iki kıtada yaşayan geniş bir pazar hakkında veri elde etmek büyük önem taşımaktadır.

Araştırma probleminde de belirtildiği üzere, 2023 yılında dünya genelinde seyahat eden turistlerin büyük bir kısmını kadınlar oluşturmaktadır ve tek başına seyahat edenlerin %85'i kadındır. Bu nedenle, hem Avrupa hem de Asya'daki tek başına seyahat eden kadınlar hakkında bilgi edinmek, turizm alanyazınına katkı sağlayarak hedef pazarlar için veri sağlayacaktır.

Tek başına seyahat eden kadınlarla ilgili çalışmalar incelendiğinde, Avrupalı ve Asyalı kadınların seyahat risk algıları, memnuniyetleri ve davranışsal niyetlerini karşılaştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Seyahat risk algısının çeşitli boyutlarıyla memnuniyet ve davranışsal niyet arasındaki ilişkiyi tespit etmek, kadınların ne tür riskler hissettiklerinde seyahatlerinden memnun kalmadıklarını anlamamıza katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmada, alanyazından farklı olarak, iki farklı kıtada yaşayan (Asyalı ve Avrupalı) tek başına seyahat eden kadınların risk algıları, memnuniyet düzeyleri ve davranışsal niyetleri karşılaştırılmıştır. Ayrıca tek başına seyahat eden kadınların demografik özelliklerinin, algıladıkları risklere, memnuniyete ve davranışsal niyetlerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

1.4. Varsayımlar

- Çalışmada katılımcıların beyanlarına dayalı olarak tek başlarına seyahat ettikleri varsayılmıştır.
- Çalışmada katılımcıların, tarafsız ve samimi olarak ifadelere yanıt verdikleri varsayılmıştır.
- Çalışmanın amaçlarına yönelik oluşturulan formda yer alan ifadelerin, katılımcılar tarafından doğru okunduğu, anlaşıldığı ve doğru şekilde cevaplandırıldığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlıklar

- Araştırma, coğrafi olarak Avrupa ve Asya ülkeleriyle sınırlıdır.
- Araştırma, tek başına seyahat eden kadınlarla sınırlıdır.
- Araştırmanın süresi, yüksek lisans tez dönemiyle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Tek başına seyahat: Bireylerin varış noktalarını bağımsız olarak keşfetmelerine ve kişisel tercihlerine ve ilgi alanlarına göre kararlar vermelerine olanak tanıyan; arkadaşlar, aile veya organize gruplarla birlikte olmadan yalnız seyahat etme eylemini ifade etmektedir (Otegui-Carles vd., 2022).

Tüketici davranışı: Bireylerin veya grupların ihtiyaç ve isteklerini karşılamayı amaçlayan; ürün, hizmet ve deneyim seçme, satın alma, kullanma veya satma sırasında ortaya çıkan süreçleri ifade etmektedir (Solomon, 2019, s. 28).

Risk algısı: Bireylerin davranışlarını ve karar vermelerini önemli ölçüde etkileyen belirli bir faaliyet veya durumla ilişkili potansiyel tehlikeleri veya tehlikelerin nasıl yorumlandığını ve algılandığını ifade etmektedir (Leonardo vd., 2022).

Memnuniyet: Tüketicilerin seyahat sonrası hissettikleri memnuniyeti ve mutluluğu ifade etmektedir (Sirgy, 2010).

Davranışsal niyet: Bireylerin gelecekte belirli bir davranışı gerçekleştirme motivasyonunu veya planını ifade etmektedir (Fishman vd., 2020).

2. ALANYAZIN

Bu alanyazının ilk bölümünde tüketici davranışı, satın alma süreci ve tüketici davranışını etkileyen faktörler incelenecektir. İkinci bölümde seyahat riski, seyahat risk algısı ve bu algıyı etkileyen faktörler açıklanacaktır. Üçüncü bölümde seyahat riski ile memnuniyet arasındaki ilişki ve memnuniyetin davranışsal niyet üzerindeki etkisi değerlendirilecektir. Dördüncü bölümde davranışsal niyet, tekrar ziyaret etmeyi etkileyen faktörler, risk algısı ve davranışsal niyet arasındaki ilişki incelenecektir. Beşinci bölümde ise tek başına seyahat eden Avrupalı ve Asyalı kadınların tarihçesinden ve tarihte tek başına seyahat eden ünlü kadınlardan bahsedilecektir.

2.1. Tüketici Davranışı

Tüketici davranışı, bireylerin veya grupların ihtiyaç ve isteklerini karşılamayı amaçlayan; ürün, hizmet ve deneyim seçme, satın alma, kullanma veya satma sırasında ortaya çıkan süreçleri incelemektedir (Solomon, 2019, s. 27). Bu alan, pazarlama stratejilerinin temelini oluşturarak işletmelerin hedef kitlenin ihtiyaç ve beklentilerini daha iyi anlamalarına olanak tanımaktadır (Solomon, 2019, s. 28).

Turizm endüstrisinde tüketici davranışı; seyahat planlaması, seyahat kararı verme, satın alma ve seyahat sonrası turist davranışıyla ilgilenmektedir (Cohen vd., 2014). Turistler, gidecekleri destinasyonu seçerken maliyet ve konaklama yapacakları yerin yanı sıra geçmiş deneyim, sosyal çevre ve sosyal medya gibi unsurlara da dikkat etmektedirler. Seyahat eden tüketicilerin karar verme süreçlerini anlamak, turizm işletmeleri ve destinasyonlara potansiyel ziyaretçiler için daha çekici ve uyumlu hizmet ve deneyim sunma fırsatı vermektedir (Moutinho vd., 2011, s. 83). Bu sayede müşteri memnuniyeti ve sadakati artırılmakta, yeni müşteri çekme potansiyeli de yükselmektedir.

Tüketici davranışı üzerine yapılan araştırmalar, tüketicilerin seçimlerinin yalnızca fiyat veya ürün kalitesi gibi faktörlerle ilişkili olmadığını; sosyal, kültürel, psikolojik ve kişisel faktörler gibi unsurlar tarafından şekillendiğini ortaya koymaktadır (Kotler ve Keller, 2016, s. 243). Tüketici tercihleri ve davranışları hakkında bilgiler, hedef kitleye yönelik daha etkili pazarlama kampanyaları geliştirme, ürün ve hizmetleri kişiselleştirme ve müşteri memnuniyetini maksimize etme yönünde stratejik kararlar almayı sağlamaktadır (Cuculeski vd., 2015). Tüketici davranışı araştırmaları, turizm endüstrisinin gereksinimlerini belirleyerek ve gelecekteki trendleri öngörerek tüketicilerin daha iyi bir deneyim yaşayabilmelerini sağlamak için stratejiler geliştirilmesine olanak tanımaktadır

(Moutinho vd., 2011, s. 84). Tek başına seyahat eden kadınlar gibi belirli bir tüketici grubuna odaklanmak, özel ihtiyaç ve beklentilerin tespit edilebilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu tür spesifik araştırmalar, turizm endüstrisinin farklı segmentlere yönelik pazarlama stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu sayede, turizm destinasyonları ve işletmelerin rekabetçi, yenilikçi ve müşteri odaklı olmaları sağlanarak turistlerin memnuniyet ve sadakatlerinin artmasına katkıda bulunmaktadır. Tüketici davranışının incelenmesi, tüketici karar verme sürecinin anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

2.1.1. Tüketici karar verme süreci

Tüketici karar verme süreci beş aşamalı olarak ele alınmaktadır. Karar verme sürecinde bir sorunun ortaya çıkması ve bunu çözmek için harekete geçilmesi gerekmektedir (Karalar, 2010, s. 260). Tüketiciler satın alma kararı verirken “Ne satın alayım?, Ne kadar satın alayım?, Nereden satın alayım?, Ne zaman satın alayım ve Nasıl satın alayım?” gibi sorulara cevap arayarak satın alma kararlarını vermektedirler (Koc, 2019, s. 684). Psikolojik, kültürel, kişisel ve sosyal faktörlerden etkilenen tüketici satın alma karar süreci; problemin fark edilmesi, bilgi toplama, alternatifin değerlendirilmesi, satın alma kararının verilmesi ve satın alma kararı sonrası değerlendirme safhalarını içermektedir (Page ve Connell, 2020). Turizmde karar verme süreci, tüketicilerin istedikleri ile mevcut olan arasında daha iyi eşleşmeler yaratmak için bireylerin tercih ve taleplerini anlamayı içermektedir (Icoz vd., 2018).

Problemin fark edilmesi aşaması, tüketicilerin bir ihtiyacı veya problemi tanımladığı ilk aşamayı oluşturmakta, açlık gibi iç uyaranlar yada reklam gibi dış uyaranlar tarafından tetiklenmektedir (Kanagal, 2016). Bilgi toplama aşaması, ihtiyaç tanımlandıktan sonra bu ihtiyaçları karşılayabilecek ürün veya hizmetler hakkında geçmiş deneyimleri hatırlamak veya çevrimiçi kaynaklardan bilgi aramak gibi yöntemlerle veri elde edilmesini kapsamaktadır (Terziev vd., 2017). Alternatifin değerlendirilmesi aşaması, tüketicilerin fiyat, kalite ve marka gibi çeşitli özelliklere göre farklı ürün veya hizmetleri karşılaştırarak seçimlerini daraltmak için daha fazla araştırma yapmalarını kapsamaktadır (Stankevich, 2017). Satın alma kararının verilmesi, zamanlama, harcanacak para miktarı, ürünün algılanan değeri gibi faktörler dikkate alındıktan ve alternatifler değerlendirildikten sonra verilen satın alma kararını oluşturmaktadır (Vishesh, 2020). Satın alma kararı sonrası değerlendirme aşaması, ürünü satın aldıktan sonra tüketicilerin üründen ne derecede memnun kaldıklarını değerlendirmektedir (Kanagal, 2016). Ürün beklentileri

karşılıyorsa sadık müşteriler ve marka elçileri yaratabilmekte, olumsuz geri bildirimler ise potansiyel müşterileri olumsuz etkileyebilmektedir (Stankevich, 2017).

2.1.2. Tüketici davranışını etkileyen faktörler

Tüketici davranışını etkileyen faktörler, bireylerin seyahat tercihlerini ve kararlarını belirleyen karmaşık bir bütündür. Bu faktörler, tüketicilerin seyahat motivasyonlarından deneyimlerine kadar geniş bir yelpazede rol oynamaktadır. Tüketici davranışını etkileyen faktörler psikolojik, sosyokültürel ve kişisel faktörler olmak üzere üç ana başlık altında incelenmektedir.

2.1.2.1. Psikolojik faktörler

Tüketici davranışını etkileyen psikolojik faktörler, bireylerin içsel süreçlerini ve zihinsel durumlarını kapsayan geniş bir yelpazede incelenmektedir (Kim vd., 2021). Bu faktörler, tüketicilerin satın alma kararlarını, ürün veya hizmetlerle ilgili tutumlarını ve genel tüketim alışkanlıklarını doğrudan etkilemektedir. Tüketici davranışını etkileyen başlıca psikolojik faktörler; motivasyon, algı, duygu ve tutumdur. Motivasyon, tüketicilerin ihtiyaç ve arzularını yerine getirmeye iten iç dürtüyü ifade ederken algı, tüketicilerin ürünleri görme ve yorumlama şekli olarak tanımlanmaktadır (Nuradina, 2022). Duygu, kişinin koşullarından, ruh halinden veya başkalarıyla olan ilişkilerinden etkilenen hisler olarak ifade edilirken, tutum, kişilerin bir nesneye veya fikre yönelik tutarlı duygu, değerlendirme ve eğilimlerini ifade etmektedir (Minchekar, 2022).

Tek başına seyahat eden kadınlar, seyahat ederken çeşitli kişisel ve sosyal motivasyonlarla hareket etmektedirler. Araştırmalar yaş, kültür, eğitim seviyesi gibi faktörlerin kişilerin seyahat motivasyonlarını farklılaştırabileceğini göstermektedir (Laesser vd., 2009; Abbasian, 2019; Breda vd., 2020; Hamid vd., 2021; Chandralal, 2023). İsveçli kadınlarla yapılan, katılımcıların çoğunun 35 yaşın altında, bekar, iyi eğitilmiş ve yılda en az bir kez tek başına seyahat eden kişilerden oluşan bir çalışmada, seyahat motivasyonlarının başkalarına uyum sağlamaya gerek kalmadan planlama yapabiliyor olmak, dil öğrenmek, yeni tatlar keşfetmek, gece hayatına çıkmak, alışveriş yapmak ve arkadaşları ziyaret etmek gibi nedenler olduğu bulunmuştur (Abbasian, 2019). Portekiz’de yapılan bir çalışma, tek başına seyahat eden kadınların çoğunun bekar, genç ve çocuksuz olduğunu belirterek kadınların motivasyonlarının seçim özgürlüğü arzusu, macera arayışı, rutinden kaçma, seyahat arkadaşına sahip olmanın zorluğu gibi nedenlerle ilişkilendirilmiştir

(Breda vd., 2020). İsviçre’de yürütülen bir çalışma, tek başına seyahat edenlerin yeni deneyimler arama ve sosyal etkileşimler arzulama motivasyonlarıyla seyahat ettiklerini göstermektedir (Laesser vd., 2009). Güney Asyalı kadınlarla yapılan bir çalışmada, tek başına seyahatin özgürlük aramak, tek başına zaman geçirmek, kendini geliştirmek ve sosyalleşmek gibi motivasyonlarla bağlantılı olduğu bulunmuştur (Chandralal, 2023). Vietnamlı kadınlarla yapılan bir çalışmada, tek başına seyahat etme motivasyonlarının özgürlük, kendini gerçekleştirme ve kültürel katılım arzuları olduğu bulunmuş, çalışmaya katılan kadınlar tek başına seyahati kişisel gelişim ve sosyal etkileşim yolculuğu olarak tanımlamışlardır. (Osman vd., 2020). Katılımcıların büyük bir kısmını Hindistanlı kadınların oluşturduğu bir araştırmada, tek başına seyahat etme motivasyonlarının stres ve depresyonun üstesinden gelme, mutluluk arama, güçlenme, kendine meydan okuma, kişisel korkularla yüzleşme, yeteneklerini keşfetme ve kendini gerçekleştirme olduğu ifade edilmiştir (Hamid vd., 2021). Youtube’de tek başına seyahat eden kadınlar tarafından yayınlanan en popüler 50 videonun analiz edildiği bir çalışma, sosyal etkileşim, eğitim, kendini anlama ve macera motivasyonlarına ek olarak COVID-19 pandemisi sonrasında uzaktan çalışmaya geçiş yapanların kendileri gibi insanlarla tanışma fırsatı, romantizm ve flört motivasyonlarının da alanyazına eklendiğini ortaya koymaktadır (Ghadban ve Haidar, 2023).

Güneydoğu Asya’ya tek başına seyahat eden ve çoğunluğu Avrupalı olan kadınlarla yapılan bir çalışma, gezginlerin kısıtlarını incelemektedir (Brugulat ve Coromina, 2021). Araştırma, kadınların sosyokültürel, kişisel, pratik ve mekânsal kısıtlamalar dahil olmak üzere çeşitli zorluklarla karşı karşıya olduklarını, bu engellerin üstesinden gelmek ve seyahatin tadını çıkarmak için stratejiler geliştirdiklerini göstermektedir. Aile, arkadaşlar ve medya tarafından aşılana korku hissi sosyokültürel, ulaşım hizmetlerini kullanma sırasında oluşan korku ve masraflar kişisel, sınırlı bir bütçeyi yönetme ve yabancı bir ortamda güvenli bir şekilde gezinmek için ihtiyaç duyulan bilgi pratik, tek başınayken daha belirgin olma ve fiziksel saldırı riskini artırma mekânsal zorluklara örnek olarak verilmiştir. Yiyecek kalitesi, konaklama ve genel güvenlikle alakalı endişeler olsa da kadınlar yerel gelenekleri öğrenerek, yiyecek ve su kalitesine dikkat ederek, kişisel güvenlik ve eşyalarını korumak için önlemler alarak çevrelerine uyum sağlamaktadır. İsveçli kadınlar tarafından özgürlük ve bağımsızlık tek başına seyahat etmenin pozitif tarafları olarak tanımlanırken yalnızlık hissi, ev özlemi ve yüksek konaklama maliyetleri dezavantajları oluşturmaktadır (Abbasian, 2019). Portekizli kadınlar en büyük problemlerini; taciz

deneyimleri, soyulma riski, karanlıkta yürüme korkusu ve yalnızlık duygusu olarak belirtmiştir (Breda vd., 2020). Türk kadınlarıyla yapılan bir araştırmada; özgüven eksikliği, örnek alınan grubun tutum ve davranışları, endişe ve korku gibi hislerin boş zaman tercihlerini ve dolayısıyla seyahat ve turizme katılım tercihlerini kısıtladığı belirtilmektedir (Özgürel, 2022). Yalnızlık hissinin nasıl algılandığı da kültürel bakış açılarına göre değişiklik gösterebilmektedir. Bir araştırmada Güney Asyalı kadınların yalnızlık hissiyle nasıl baş ettiği incelenmiş, gezginlerin tamamının yalnızlığı olumsuz bir durum olarak görmediği ve yalnızlıkla başa çıkma stratejilerinin gittikleri destinasyona ve kendi kültürlerine göre değiştiği saptanmıştır (Chandralal, 2023).

Tek başına seyahat eden kadınların konaklama seçimleri hakkında Tripadvisor'da yapılan bir çalışma, işletme tarafından sağlanan ve acil servis numaraları olan telefona ve yakınlarında ATM bulunan otellerin kadınlar tarafından daha güvenli bulunduğunu ve tercih edilmelerinin daha olası olduğunu göstermektedir (Herjanto vd., 2020). Kadınlar aynı zamanda kişiselleştirilmiş hizmet sunan ve müşteri memnuniyeti için ekstra çaba gösteren otellerde konaklamayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu tür önlemler gidilen destinasyona göre değişebilmektedir. Destinasyon yönetim örgütlerinin (DMO) yerel hizmet sağlayıcılara eğitim vererek, güvenlik standartlarını ve uygulamalarını teşvik ederek tek başına seyahat eden kadınların deneyimlerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynayabileceği ifade edilmektedir. Çalışma, daha kapsayıcı ve destekleyici turizm politikaları oluşturmak ve yerel sakinlerin tek başına seyahat eden gezginlere bakış açılarını anlayabilmek için daha fazla araştırılma yapılmasını önermektedir.

Tek başına seyahat etmenin kişisel gelişimi ve refah düzeyini nasıl etkilediğini inceleyen bir çalışma, tek başına seyahatin kadınların refah seviyesine önemli ölçüde katkıda bulunduğunu göstermiş, yolculuğun bir sonucu olarak dönüşüm ve zihinsel sağlık konusunda olumlu değişiklikler yaşanabildiği bulunmuştur (Hamid vd., 2021). Kadınlar, bu deneyimin kendilerini güçlendirerek özel ilişkilerinde gelişmeye yol açtığını ifade etmişlerdir. Bu durum, kadınların sadece yeni yerler görmek istemediğini, bu yolculuğu kişisel bir dönüşüm olarak gördüklerini de ortaya koymaktadır. Tayvanlı kadınlarla yapılan bir çalışmada, kadınlara seyahatleri sırasında yabancı erkeklerle yaşadıkları deneyimlerin pozitif tarafına odaklanılmış ve kadınların yabancı erkeklerle kurduğu olumlu etkileşimlerin yolculuğu daha keyifli bir hale getirdiği, benzersiz ve unutulmaz anlar yaşattığı belirtilmiştir. (Su ve Wu, 2020). Araştırmada kadınlar, yabancı erkeklerden gelen nezaketin kendilerini desteklenmiş hissetmelerini sağladığını ve genel seyahat deneyimlerinin

iyileştğini belirtmişlerdir. Bazı kadınlar ise bu süreçte hayatlarını değiştiren ilişkilere başladıklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, araştırmalar sosyal medyanın ve flörtleşme uygulamaların ortaya çıkışı sonrası seyahat ederken cinsel partner bulma dinamiklerinin değiştiğini ve cinsel yolla bulaşan hastalıklara yakalanma oranının arttığını göstermektedir. (Avery ve Zenilman, 2015).

Tayland'ın en popüler 10 müzesinde gerçekleştirilen bir araştırmada, tek başına seyahat eden kadınlar ve diğer turistlerin müzelerdeki hizmet kalitesini nasıl algıladığı karşılaştırılmıştır (Duantrakoonsil vd., 2019). Araştırmada, tek başına seyahat eden kadınların öğrenme, günlük hayattan kaçma ve meraklarını tatmin etmek için müzeleri ziyaret ederken, diğer turistlerin sosyalleşme, aile veya arkadaşlarla vakit geçirebilme için müzeleri ziyaret ettikleri bulunmuştur. Tek başına seyahat eden kadınlar için en önemli unsurlar, serginin ne kadar ilgi çekici olduğu ve personelin ne kadar arkadaş canlısı olduğuyken, diğer turistler bina ve olanaklar gibi fiziksel öğeleri önemli bulduklarını söylemişlerdir. Bu durum, tek başına seyahat eden kadınların diğer ziyaretçilere kıyasla niteliksel özelliklere daha fazla önem verdiklerini göstermektedir. İsviçre'de yürütülen bir çalışmada, tek başına seyahat edenlerin yeni deneyimler arama ve sosyal etkileşimler arzulama eğiliminde oldukları ve grupla seyahat edenlere kıyasla seyahat başına daha az harcama yaptıkları bulunmuştur (Laesser vd., 2009). Bu, tek başına seyahat edenlerin bütçe bilincine sahip olduklarını, konfordan ziyade deneyim yaşamayı tercih ettiklerini göstermektedir. Arkadaşlarıyla ya da gruplarla seyahat edenler mevcut sosyal bağları sürdürme veya güçlendirme, birlikte kalıcı anılar yaratabilecek deneyimleri paylaşma arzusundan etkilenmektedir. Araştırmaya göre tek başına seyahat edenlerin yabancı destinasyonları seçme ihtimali daha yüksektir ve yeni kültürel deneyimlere karşı daha isteklidirler. Araştırmada, tek kişilik hanelerdeki artış gibi sosyal yapılardaki değişiklikler nedeniyle tek başına seyahat edenlerin sayısının arttığı, seyahat ve boş zaman taleplerinde bireysel deneyimlerin gittikçe daha önemli bir hale geldiği vurgulanmaktadır.

2.1.2.2. Sosyokültürel faktörler

Bireylerin davranışları; aile, arkadaşlar ve meslektaşlar gibi sosyal çevreden önemli ölçüde etkilenmektedir (Melnyk vd., 2022). Sosyokültürel faktörler, hizmet ve ürün seçimlerinde sosyal çevrenin kişi hakkındaki düşüncelerini, ait olunan kültürün davranışları şekillendiren norm ve kalıplarını içermektedir. Kültürel normlar, sosyal çevre içerisinde bireylerin davranışlarına rehberlik ederek toplumun davranışları kabul edilebilir veya

kabul edilemez olarak sınıflandırmasına, ortak beklenti ve kuralların oluşmasına katkı sağlamaktadır (Melnik vd., 2022). Bu faktörler; cinsiyet rolleri, dini inançlar ve bunların bireyler üzerindeki genel etkilerini kapsamaktadır.

Kültürel farklılıkların seyahat risk algısına etkisini inceleyen bir çalışma, ABD, Hong Kong ve Avustralya'dan gelen turistlerin, Birleşik Krallık, Kanada ve Yunanistan'dan gelen turistlere kıyasla daha fazla seyahat riski algıladığını bulmuştur (Reisinger ve Mavondo, 2006). Çinli turistler Avrupalı turistlere kıyasla kendilerini daha güvende hissettiğini belirtirken, Japon turistler Avrupalılara kıyasla daha az güvende hissettiklerini belirtmişlerdir. Seyahat risk algısı yüksek turistler, diğer turistlere göre kendilerini daha endişeli, daha az güvende ve seyahat konusunda daha isteksiz hissetmiştir. Araştırmaya göre seyahat riski, kaygı ve güvenlik algıları uluslararası seyahatin önemli belirleyicileri olarak tanımlanırken, yüksek risk ve güvensizliğin turistlerin seyahat kararlarını doğrudan etkilediği bulunmuştur. Çalışma, kültürel farklılıklar dışında yaş ve cinsiyet gibi diğer değişkenler arasında da anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Araştırma, farklı milletlerden insanların algıladıkları seyahat risklerinde önemli farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Asyalı kadınların seyahatlerinde cinsiyetin, kültürün ve ataerkilliğin rolünü inceleyen bir çalışma, cinsiyet rollerinin ve sosyokültürel geleneklerin Asyalı kadınların yaşamlarını önemli ölçüde etkilediği belirtmektedir (Seow, 2020). Araştırma, kültürel ve geleneksel normlarla şekillendirilen cinsiyet rollerinin Asyalı kadınlar için karar vermelerini sınırlayan kısıtlamalar getirdiğini ortaya koymuştur. Asyalı kadınlar için seyahat, genellikle bu cinsiyet rollerine karşı direnmenin bir sembolü olarak görülmektedir. Asyalı kadınlarla yapılan bir diğer çalışmada, tek başına seyahat eden kadınların gelecek seyahat deneyimlerini de etkileyecek olumsuz damgalanmalara maruz kaldıklarını gösterilmiştir (Seow ve Brown, 2018). Tek başına seyahat eden Asyalı kadınlarla yapılan bir çalışma, bireylerin seyahat güvenliği ve deneyimlerine odaklanmaktadır (Wantono ve McKercher, 2020). Kadınlar, yurtdışında seyahat ederken yalnız hissetmek, fiziksel ve sosyal risklerle karşı karşıya kalmak ve Asyalılar hakkındaki klişelerle başa çıkmak zorunda olduklarını ifade etmektedirler. Kadınlar, Asyalı görünüşleri nedeniyle bazen istemedikleri kadar dikkat çektiklerini dile getirmektedirler. Yolculukları sırasında başka bir Asyalı ile tanışan bireyler, genellikle bu kişiyle özel bir bağ kurduklarını ve kendilerini daha rahat hissettiklerini söylemektedir. Asyalı kadınların bildirdiği sorunlardan bir diğeri, fotoğraflarda kişisel anları yakalamanın zorluğu ve Asya kültüründe yemeği paylaşmanın ne kadar

önemli olduğu düşünüldüğünde tek başına yemek yemenin verdiği hüznün olarak ifade edilmektedir. Kadınlar, aynı zamanda tek başlarına olduklarında erkeklerin ilgilerinin arttığını ve bundan rahatsız olduklarını belirtmektedir. Tek başına seyahat eden Asyalı kadınlarla yapılan bir diğer çalışma, kişilerin risk deneyimlerine odaklanmaktadır (Yang, 2017). Araştırma, kadın gezginlerin cinsel saldırı, taciz, ayrımcılık, düşmanca muamele gibi kültürel risklerden endişe duyduklarını ortaya çıkarmıştır. Kadınlar, bu risklerle tek başlarına mücadele etmenin kendilerini nasıl gördüklerini pozitif anlamda değiştirdiğini belirtmektedir.

Endonezyalı kadınlarla yapılan bir çalışma, Müslüman olan ve Müslüman olmayan tek başına seyahat eden kadınların deneyimlerine odaklanmaktadır (Nguyen ve Hsu, 2023). Araştırmada, Müslüman kadınların Müslüman olmayan kadınlara oranla yeni şeyler deneyimlemeye daha açık olduğunu ve yalnız seyahat etmek için daha güçlü bir motivasyona sahip olduklarını ortaya koymuştur. Müslüman kadınlar, dinin ve kültürlerinin müsaade ettiği sınırlar içerisinde tek başına seyahat ederek kişisel gelişim ve öz benlik inşa etme gibi nedenlerle seyahat ederken, Müslüman olmayan kadınlar macera, rahatlama ve günlük rutinden uzaklaşma gibi nedenlerle seyahat ettiklerini söylemektedir. Araştırmada Endonezyalı kadınların para ve zaman eksikliği gibi nedenleri dert etmeyecek tek başına seyahate çıktıkları belirtilmektedir.

Avrupalı ve Asyalı kadınlarla yapılan bir çalışmada, Güney Asya'ya tek başına seyahat eden bireylerin deneyimlerinin kültürleriyle bağlantısı ve yalnızlıkla başa çıkma yöntemleri araştırılmıştır (Neluhena vd., 2023). Araştırmada, Avrupalı kadınlar genellikle tek başına seyahati, kendilerini keşfetmenin ve kimliklerini oluşturma bir aracı olarak görerek, bu deneyimi kendileri hakkında bilgi edinmelerine ve daha iyi bireyler olmalarına yardımcı olan güçlendirici bir süreç olarak değerlendirmektedirler. Asyalı kadınlar genellikle öz farkındalık ve öğrenme için tek başına seyahate çıkabilirken, kültürel ve sosyal farklılıklar nedeniyle Avrupalılarla aynı ölçüde kendilerini keşfetmeyi vurgulayabilmektedir. Avrupalılar çoğunlukla yabancı ortamlarda hoş olmayan olaylarla karşılaştıklarında kendilerini yalnız hissederken, Asyalılar kültürlerinin kolektivist doğası nedeniyle yalnızlığı olumsuz bir deneyim olarak algılama ihtimalleri daha yüksektir. Avrupalı kadınlar, yalnızlıkla başa çıkmak için sosyal medya aracılığıyla arkadaşlarıyla bağlantı kurduklarını, aileleriyle iletişime geçtiklerini ve doğanın tadını çıkardıklarını belirtirken, Asyalı kadınların aileleriyle iletişim kurma ihtimalleri genellikle günlük

sorumluluklardan kaçmak için tek başlarına seyahat ettikleri düşünüldüğünde daha düşük bir ihtimaldir. Asyalı kadınlar, özgürlüğün tadını çıkararak yalnızlıkla baş etme eğilimindedir.

2.1.2.3. Kişisel faktörler

Seyahat ederken davranışı ve satın alma sürecini etkileyen faktörlerden bir diğeri kişisel faktörlerdir. Kişisel faktörler yaş, medeni durum, seyahat etme sayısı, ait olduğumuz jenerasyon gibi nedenlerden etkilenmektedir. Araştırmalar, tatil türü, güdüler, yaşam tarzı ve sosyal statü gibi faktörlerin turist davranışlarını önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir (Vinerean, 2014).

Hiyerarşik boş zaman kısıtları teorisine dayandırılan bir çalışmada, tek başına seyahat eden kadınların karşılaştıkları kısıtlamalar incelenmiştir (Özgürel, 2022). Tek başına seyahat eden kadınlar arasında kısıtlama algısının farklı demografik özellikler arasında önemli ölçüde değiştiğini bulan çalışmaya göre, genç katılımcıların daha yüksek seviyelerde zaman ve maliyet kısıtlamasıyla karşı karşıya olduğu sonucuna varılmıştır. Bekar ve çocuksuz kadınların, evli veya çocuğu olanlara kıyasla daha düşük seviyelerde içsel kısıtlamalar bildirdiği, medeni durumun veya ebeveyn sorumluluklarının seyahat kararları üzerinde bir etkisinin olduğu vurgulanmıştır. Kadınların boş zamanlarında neden yalnız seyahat ettiklerini inceleyen bir çalışmada, yeni deneyimler kazanmak, günlük rutinden kaçmak, rahatlamak, sosyalleşmek ve benlik saygısını artırmak üzere beş ana neden bulunmuştur (Chiang ve Jogaratnam, 2006). Kadınların medeni durumları bu etkenler arasında önemli bir farklılık göstererek, bekar kadınların sosyalliğe ve rahatlamayla ilişkili nedenlerle tek başına seyahat ettiği bulunurken evli kadınların benlik saygısını artırma ve kaçış motivasyonlarına daha fazla önem verdikleri görülmüştür. Çalışmada, farklı ihtiyaçlar için özel destek ve kaynaklara ihtiyaç duyulduğu sonucuna varılmıştır. Ataerkil toplum yapısı ve evlilik yoluyla eve bağlanma, eş ve anne olma gibi toplumsal rollerin içsel kısıtlamaları güçlendirdiğinin belirtildiği çalışmada, Türk kadınlarının diğer etnik kökenli kadınlara kıyasla mali, zaman kısıtlamaları ve aile sorumlulukları gibi nedenlerle seyahate katılma konusunda daha önemli zorluklarla karşılaştıkları görülmektedir (Özgürel, 2022).

Endonezya'da tek başına seyahat eden Y kuşağı bireylerle yapılan bir çalışmada, sağlık ve güvenlik gibi endişelerin bu kuşak için özellikle doğayla iç içe seyahati popüler bir trend haline getirdiğini ortaya koymaktadır (Marini vd., 2022). Y kuşağı, yalnızca yeni

yerler keşfetmek için değil, aynı zamanda bu deneyimden kişisel gelişim elde etmek ve yeni ilişkiler kurmaya daha fazla önem verdiğinden turizm yöneticileri tarafından potansiyel bir niş pazar olarak görülmektedir. Hindistan'ın 5 şehrinde gerçekleştirilen bir araştırma ise, Y kuşağı Hintli kadınların duyguları ve tek başına seyahat etme niyetleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir (Kour ve Gupta, 2023). Araştırmanın sonuçlarına göre yalnızlık, kadınların seyahat noktalarında aradıkları duygusal değerleri olumlu yönde etkileyerek seyahat etme arzularını önemli ölçüde artırmaktadır.

Turistlerin çoğu, kolaylık ve iyi fiyat sunan booking.com gibi çevrimiçi seyahat acentelerini kullanarak rezervasyon yapmaktadır (Pinto ve Castro, 2019). Turistler rezervasyon yaparken, arkadaşlarının geri bildirimlerinin yanı sıra çevrimiçi sitelerdeki yorumlar da rezervasyon kararlarında önemli bir faktör oluşturmaktadır. Promosyonlar ve fotoğraflar, turistlerin satın alma kararlarını etkileme de önemli bir rol oynamaktadır. Fiyata verilen önem yaş grubuna, gelire ve ikamet edilen ülkeye göre değişiklik göstermektedir. Bu durum, demografik faktörlerin turistlerin rezervasyon sürecinin farklı yönlerine nasıl öncelik verdiğini önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir. Turistlerin demografik özelliklerinin risk algısına ve memnuniyete etkisini inceleyen bir diğer çalışmada, bekar turistlerin destinasyon çekiciliğine evli turistlere kıyasla daha fazla önem verdikleri ve Batılı turistlerin Batılı olmayan turistlere kıyasla yeni kültürel deneyimlerden daha memnun oldukları gösterilmektedir (Viet vd., 2020). Çalışma, turistlerin seyahat risk algısını azaltmak için doğal ve kültürel alanları korumaya, gıda güvenliğine ve fiyat istikrarını sağlamaya odaklanılması gerektiğini öne sürmektedir. Tek başına seyahat eden Avrupalılarla yapılan bir çalışmada, kadınların deneyimlerinin kişilik özelliklerini nasıl etkilediğine odaklanılmıştır (Nguyen, 2018). Araştırmanın sonucunda, kadınların tek başına seyahat etme sayısı arttıkça seyahatin zorluklarına katlanma gücünün de arttığı keşfedilmiştir. Aynı zamanda, araştırma tek başına seyahat deneyiminin kişisel gelişimi olumlu yönde etkileyerek kadınların özgüvenlerinin artmasını sağladığını doğrulamıştır.

Portekiz'de yürütülen, kadınların ve erkeklerin tek başına seyahat deneyimini karşılaştıran bir araştırma, kadınların genellikle kişisel gelişim, bağımsızlık ve toplumsal normlara meydan okuma fırsatı sunan seyahat deneyimleri yaşamak istediğini, erkeklerince seyahat seçimlerinde macera ve boş zaman etkinliklerine önem verdiğini göstermektedir (Carvalho vd., 2015). Araştırmanın diğer bulgularına göre, kadınlar erkeklerle kıyasla tek başlarına seyahat ettiklerinde anlamlı ilişkiler kurma ve yeni insanlar tanıma gibi sosyal faaliyetlere daha fazla önem göstermektedir. Kadınlar, gidecekleri

destinasyona karar verme gibi seyahat planlarında erkeklerden daha fazla zaman harcamakta ve güvenlik konusunda daha fazla endişe duymaktadır. Çalışma, aynı zamanda kadınlar için tek başına seyahat etmenin dönüştürücü bir gücü olabildiğini ve bu deneyimin iş değiştirmek ya da ilişkileri sona erdirmek gibi önemli kararlara yol açabileceğini öne sürmektedir.

2.2. Seyahat Riski

Seyahat riski, kadınların seyahat ederken karşılaştıkları ve deneyimlerini şekillendiren çeşitli tehlike ve belirsizlikleri ifade etmektedir. Bu riskler; destinasyona özgü, cinsiyete dayalı ve psikososyal olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Tek başına seyahat eden kadınlar, seyahat deneyimlerini önemli ölçüde etkileyebilecek çeşitli risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Bunlar özellikle cinsel taciz ve istenmeyen ilgi gibi riskleri içermektedir (Yang, 2017). Risk algısı, tek başına seyahat eden kadınlar arasında büyük farklılıklar göstermektedir. Bazı kadınlar kendilerini seyahat heyecanını benimseyen ve risk alan kişiler olarak görürken, diğerleri riskten kaçınma eğiliminde ve daha temkinlidirler (Falconer, 2011).

Tek başına seyahat eden Asyalı kadınlar, Batı kültürünün egemen olduğu turizm alanlarında gezinirken çeşitli zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır (Yang vd., 2019). Seyahat blogları ve sosyal medya platformları, kadınların cinsel taciz gibi riskler hakkında önemli endişeleri olduğunu ve genellikle kadınların seyahat deneyimlerine tam olarak katılmalarını engellediğini ortaya koymaktadır (Valaja, 2018). Tek başına seyahat eden kadınlar, destinasyona özgü, cinsiyete dayalı ve psikososyal riskler algılarken kişisel, sosyokültürel ve medya gibi faktörler nedeniyle bu riskleri algılama şekilleri değişebilmektedir (Valaja, 2018; Karagöz vd., 2021). Kadınlar genellikle heyecan verici anlar yaşamakla kişisel güvenliklerini korumak arasında bir ikilem yaşamaktadır (Falconer, 2011). Buna rağmen kadınların bir kısmı bu deneyimin öğretici ve hatta bazen hayat değiştirici bir deneyime dönüştüğünü belirtmektedir.

Genel olarak, tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları riskler çok yönlüdür ve fiziksel güvenlik, sosyokültürel zorluklar ve destinasyonlar arası değişen risk unsurları gibi faktörleri kapsayarak kişisel özelliklere göre şekillenmektedir.

2.2.1. Seyahat risk türleri

Tek başına seyahat eden kadınların karşılaştıkları seyahat risk türleri incelendiğinde, destinasyona özgü, cinsiyete dayalı ve psikososyal riskler algıladıkları görülmektedir.

2.2.1.1. Cinsiyete dayalı riskler

Tek başına seyahat eden kadınlar, yolculukları sırasında sağlıklarını ve güvenliklerini önemli ölçüde etkileyebilecek cinsiyete dayalı risklerle karşı karşıya kalabilmektedir. Tek başına seyahat eden Asyalı kadınların seyahat risk algılarını araştıran bir çalışma, başlıca risklerin fiziksel saldırı, taciz ve hırsızlık olduğunu ortaya koymaktadır (Yang, 2017). Cinsel şiddet, kadınların en çok maruz kaldığı risk türlerinden biridir. Cinsel şiddet, kaçırılma gibi olaylarla birlikte ortaya çıkabilmekte ve mağdurların gizlilik talepleri nedeniyle raporlanmayabilmektedir (Kennedy vd., 2015). Tek başına seyahat eden Tayvanlı kadınlarla yapılan bir araştırma, kadınların yabancı erkeklerle negatif deneyim ve etkileşimlerini keşfetmeyi amaçlamaktadır (Su ve Wu, 2020). Kadınların büyük bir bölümü tacizle karşılaştıklarında, olayla doğrudan yüzleşmek yerine görmezden gelmeyi, katlanmayı ve kendilerini suçlamayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların çoğu, tacizciyi tehdit olarak algıladıklarında korku, gerginlik ve stres hissettiklerini ifade etmiştir. Bu tür endişeler, kadınların seyahat ederken belirli yerlerden kaçınma, erken eve dönme, kıyafetlerine dikkat etme ve evli ya da nişanlı olmamalarına rağmen alyans kullanma gibi tedbirler almalarına neden olmaktadır. Olumsuz deneyimlere rağmen bazı kadınlar, küçük tacizleri iltifat ya da zararsız görmeye çalıştıklarını belirtmiştir. Malezyalı turistlerle yapılan bir çalışma, risk değerlendirmesinde cinsiyet farklılıklarının olduğunu ve kadınların riski genellikle erkeklerden daha yoğun algıladıklarını göstermektedir (Satar vd., 2023). Kadınlar, erkeklerden daha fazla duygusal yoğunluk bildirme ve korku hissetme eğilimindedirler. Belirli bir destinasyon seçme olasılığı, cinsiyetten önemli ölçüde etkilenmektedir. Erkekler ve kadınlar, cinsiyete özgü tercihlerine ve motivasyonlarına göre bir destinasyonun güvenlik, kültürel deneyim veya macera etkinlikleri gibi farklı yönlerini önceliklendirebilirler (Dale, 2019). Turizm pazarlamacıları için, cinsiyete özgü tercihleri ve karar alma kalıplarını anlamak bu nedenle önem taşımaktadır.

Southampton, İngiltere’de gerçekleştirilen bir araştırma, geceleri tek başına yürüyen ve izole alanlarda toplu taşıma araçlarını bekleyen kadınların saldırı ve tacize uğrama riski gibi yüksek düzeyde güvensizlik algıladıklarını ortaya koymuştur (Lynch ve Atkins,

1988). Güvenli olmayan toplu taşıma seçenekleri, araç paylaşım hizmetleri yada taksi şöförleri tarafından tacize uğrama riski de tek başına seyahat eden kadınların karşılaştığı yaygın durumlardır (Yang, 2017). Kadınlar için konaklama yeri bulmak da ciddi bir endişe kaynağıdır. Daha uygun fiyatlı yerlerde konaklarken hırsızlık, taciz ve diğer güvenlik sorunlarıyla daha fazla karşılaşılabilir. Kadınların karşılaştıkları sağlık riskleri de erkeklerinkinden farklıdır. Araştırmalar, kadınların seyahat ederken kronik diyare, idrar yolu enfeksiyonları ve psikolojik strese maruz kalma ihtimallerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir (Schlagenhauf vd., 2010).

Medya, bireylerin cinsiyete dayalı risklere ilişkin algılarını şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır (Satar vd., 2023). Haberler, medya ve diğer kaynaklar, bireylerin destinasyon güvenliğini nasıl algıladıklarını etkileyerek seyahat risk algısı seviyelerini değiştirmede önemli bir rol oynamaktadır. Sosyal medya, bilgi toplamak, alternatifleri karşılaştırmak, seyahat hizmetleri ve destinasyonlar hakkında bilinçli seçimler yapmak için bir platform sağlayarak tüketicileri önemli ölçüde etkilemektedir (Icoz vd., 2018).

2.2.1.2. Psikososyal riskler

Tek başına seyahat eden kadınların kişilikleri ve kimlikleri üzerindeki potansiyel etkiler, psikolojik riskleri oluşturmaktadır (Nguyen ve Hsu, 2022). Seyahatten kişisel tatmin elde edememe korkusu veya kendileri hakkında nasıl hissettiklerini değiştirme olasılığı, kadınların hissettiği diğer psikolojik riskler arasında yer almaktadır. Bu faktörler, kadınları belirli seyahat destinasyonlarına gitmekten vazgeçirebilmektedir. Tek başına seyahat eden kadınlar, genellikle hem kendi toplumlarında hem de ev sahibi toplulukta sosyal olarak kabul edilmeme korkusu içeren, sosyal statülerine ve başkalarının seyahat kararlarını nasıl algıladıklarını etkileyen psikososyal risklerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bununla birlikte, kadınların seyahatleri sırasında yerel halk ve kültürle herhangi bir sorun yaşamadığını gösteren çalışmalar da mevcuttur (Abbasian, 2019). Cinsiyet normları ve eşitsizlik gibi nedenlerle kadınlar, bir tür sosyal kısıtlama ve baskı duygusu hissedebilmektedirler. Kadınların bilmedikleri yerlerde gezinmeleri, potansiyel dil engelleri ile başa çıkmaları ve kültürel yanlış anlamaları yönetmeleri konusunda yaşadıkları stres ve kaygı, tek başına seyahat eden kadınların duygusal refahını önemli ölçüde etkileyerek psikososyal risklere katkıda bulunmaktadır.

Tek başına seyahat eden Çinli kadınlarla yapılan bir araştırma, ailelerin seyahatleri üzerindeki etkisini belirlemeye yöneliktir (Yang ve Tung, 2018). Araştırma, güvenlik ve

toplumsal cinsiyet kurallarına uygunluk gibi etmenlerde aile kararlarının kişi için çok önemli olduğunu ortaya koymuştur. Kadınlar, özellikle suç oranının yüksek olduğu bir ülkeyi ziyaret etmenin aileleri ve arkadaşları tarafından nasıl algılandığıyla alakalı endişe duyduklarını belirtmektedir (Osland vd., 2017). Aile ve arkadaşlar, tek başına seyahat eden kadınların cinsel taciz ve fiziksel zarar gibi risklere uğrayacağından endişe duyarak genellikle bu riskleri dile getirmektedir. Aile ve arkadaşların, tek başına seyahat eden kadınların güvenlikleriyle alakalı endişeleri, kadınların bu duyguları içselleştirebilecekleri, bağımsızlıklarını kanıtlamak için ek baskı hissedebilecekleri ve dolayısıyla benlik imajlarını olumsuz etkileyebileceğini göstermektedir (Valaja, 2018). Kadınlar aynı zamanda aileleri tarafından tek başına seyahate çıkmalarının her zaman desteklenmediğini, sıklıkla seyahatleri hakkında yalan söylediklerini belirtmektedirler (Wantono ve McKercher, 2020). Asyalı kadınlar, tek başına seyahat etmek istediklerinde arkadaşları tarafından şüpheli tavırlarla karşılaşsalar ve genelde ilk deneyimleri daha zorlu olsa da, seyahat ettikçe daha iyi deneyim yaşama olasılıkları artmaktadır (Seow ve Brown, 2018). Katılımcıların çok büyük bir kısmının Batılı olduğu bir çalışmada ise, tek başına seyahat etme kararında aile ve arkadaşlar gibi sosyal çevrenin düşüncelere doğrudan bir etkisinin olmadığı bulunmuştur (Bianchi, 2021). Bu durum, Avrupa ve Asya kültürlerinde sosyal çevrenin seyahat kararları üzerindeki farklı etkileri olduğunu göstermektedir.

Tek başına seyahat eden kadınlar, genellikle seyahat etmek için gerekli sosyal becerilerden veya karar verme yeteneklerinden yoksun olduklarını düşünerek kendilerinden şüphelenmektedir; ancak bu zorlukların üstesinden gelmek, daha olumlu bir benlik imajına ve başarı duygusuna yol açmaktadır (Valaja, 2018). Genç ve eğitimli Vietnamlı kadınların, ülkelerinin savaş ve sömürge geçmişlerinden etkilenerek bu durumun öz değer duygularını ve turistik deneyimlerini etkilediği tespit edilmiştir (Osman vd., 2020). Çalışma, Asyalı kadınların bağımlı ve kararsız olarak algılanmasının aksine, tek başına seyahat sayesinde güvenlerinin arttığını, bağımsızlık duygusuna değer verdiklerini ve bunun da geleneksel Asya kültüründeki cinsiyet klişelerinden sapmaya işaret ettiğini ortaya çıkarmıştır (Osman vd., 2020). Bununla birlikte, yalnızlık, varoluşsal kimlik krizi ve kendinden şüphelenme gibi psikolojik riskler, tek başına seyahat eden kadınlar arasında yaygındır ve bu riskler etkili bir şekilde yönetilmezse benlik imajını olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Valaja, 2018).

Elektronik ağızdan ağıza iletişimin (eWOM) Hindistan'ı ziyaret eden Güneydoğu Asyalı tek başına seyahat eden kadınlardaki ziyaret etme niyetini nasıl etkilediğine

odaklanan bir çalışma, insanların çevrimiçi okudukları iyi ve kötü yorumların ziyaret etme niyetlerine etkisi incelemektedir (Nguyen ve Hsu, 2022). Çalışma, eWOM'un hem varış yerinin imajı hem de Güneydoğu Asyalı kadınların Hindistan'ı ziyaret etme niyeti üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu, iyi yorumların ve tavsiyelerin bir yeri daha çekici hale getirebileceğini göstermiştir. Araştırmada, seyahat risk algısının hedef imajı veya ziyaret niyetini önemli ölçüde değiştirmediği keşfedilmiştir. Bu da eWOM'un bir yeri daha çekici gösterebilmesine rağmen mutlaka daha az riskli göstermediğini ortaya koymaktadır. Araştırma ayrıca, seyahat risk algısının hedef grup arasındaki ziyaret niyetini önemli ölçüde etkilemediğini vurgulayarak, endişelere rağmen Hindistan'ı ziyaret etme arzusunun tek başına seyahat eden Güneydoğu Asyalı kadınlarda güçlü kaldığını ileri sürmüştür. Seyahat risk algısına rağmen dönüşümsel pazarlama kampanyaları ve güvenlik önlemlerinin alınması da dahil olmak üzere etkili pazarlama stratejilerinin, tek başına seyahat eden kadınların seyahat niyetlerinde olumlu etki yaratabileceğini öne sürmektedir. Araştırma, aynı zamanda eWOM'un bir destinasyonun turizm merkezi olarak algılanması konusunda da ciddi etkileri olduğunu vurgulamaktadır.

2.2.1.3. Destinasyona özgü riskler

Bir destinasyona gitmeden önce algılanan riskler, kişisel deneyimlerle birlikte değişebilmektedir. Destinasyonlar; fiziksel, doğal, sosyal ve siyasi gibi farklı riskler içerebilmekte ve bu riskler bölgesel olarak ciddi anlamda değişebilmektedir. Tek başına seyahat eden kadınlar bazı destinasyonlarda yetersiz altyapı ve organize olmayan trafik koşulları nedeniyle oluşan kaza, yaralanma ve hayatını kaybetme gibi fiziksel risklerden endişe duymaktadır (Valaja, 2018). Fiziksel riskler arasında sağlık sorunları, depresyon, sel, kasırga gibi doğal afetler de sayılabilir (Valaja, 2018). Tek başına seyahat ederken yiyecekten kaynaklanan hastalıklar, tıbbi bakıma erişim eksikliği ve kronik sağlık sorunlarını destek almadan yönetmek zorunda kalmak, özellikle sınırlı sağlık altyapısına sahip bölgelerde seyahat ederken zorlayıcı olabilmektedir. Turistler hizmet kalitesine ve destinasyon çekiciliğine bakmakla birlikte seyahat güvenliğine öncelik vermektedir (Mazurek-Kusiak, 2022). Araştırmalar, belirli destinasyonlarda geçmiş deneyimlerin turistlerin riskleri nasıl algıladığını şekillendirebileceğini göstermektedir (Azim, 2009). Daha önce belirli bir bölgeyi ziyaret edip olumlu deneyim yaşayanların, diğerlerine kıyasla kendilerini daha güvende hissedebilecekleri bulunmuştur.

24 blog yazarı kadının tek başına Türkiye’ye yaptıkları seyahatleri analiz eden araştırmaya göre, turistlerin çoğu seyahate çıkmadan önce Türkiye’nin tehlikeli bir yer olduğunu öngörmelerine rağmen, seyahatlerinden sonra güvenli ve keyifli bulduklarını belirtmişlerdir (Kaba, 2021). Kadınlar, Türkiye’yi dost canlısı insanlarla ve görülecek güzel yerlerle dolu, dolaşması kolay ve güvenli bir ülke olarak tanımlarken, bazı kadınlar erkeklerden çok fazla ilgi görmekten rahatsız olduklarını ve bunun önüne geçebilmek için daha mütevazı giyinerek gece geç saatte dışarı çıkmadıklarını belirtmişlerdir. Diğer bir araştırmaya göre Türkiye’yi ziyaret eden turistler enflasyon, terörizm ve hizmet kalitesi gibi konularda risk hissetmektedir (Aykaç, 2023). Türkiye topraklarının bulunduğu coğrafyada artan siyasi istikrarsızlık ve terörizm, turistler tarafından seyahat planlarını etkileyebilecek bir risk olarak algılanmaktadır. Türk lirasında yaşanan dalgalanma ve yüksek enflasyon genel deneyimi etkileyerek turistlerin paralarının karşılığını almamış olarak ülkelerine dönme hissini yaşamalarına neden olabilmektedir.

Tek başına seyahat eden Güney Asyalı kadınların Hindistan’da algıladıkları riskleri araştıran bir çalışma, erkeklerden istenmeyen ilgi, şiddet, ve cinsel taciz olmak üzere çeşitli riskler hissettiklerini ortaya koymaktadır (Nguyen ve Hsu, 2022). Kadınlar aynı zamanda gıda güvenliği, hijyen, doğal afetler, hastalıklar, dil engelleri ve kültürel farklılıkları önemli risk etmenleri olarak görmektedir. Asyalı bir kadın olmanın ve tek başına seyahat etmenin getirdiği cinsiyet normlarına uymama ve toplum tarafında kabul görmeyen bir seyahat türüne katılma, kişilerin sosyal ve psikolojik riskler de algılamalarına neden olmaktadır. Kadınlar, Hindistan’da kadına karşı suç içerikli çok sayıda haber olmasının bu ülkenin güvenli olmayan bir yer olarak algılanmasına katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Hindistan’da yapılan bir diğer araştırmada, kadınların çoğu ülkede yaygın olan şiddet ve cinsel şiddet gibi güvenlik endişeleri yaşamaktadırlar (Thomas ve Mura, 2019). Hindistan’da kadınlar sürekli sözlü taciz ve fiziksel şiddet yaşadıkları için bu güvensizliği normalleştirerek seyahatlerinin bir parçası olarak görmektedirler. Kadınlar, bu risklerden kaçınmak için hareket ve kıyafetlerine dikkat ettiklerini söylemektedirler. Tüm bu risk algısına rağmen kadınlar yolculuklarını ödüllendirici bularak Hindistan’ın kültürel çeşitliliğini tanımak ve kişisel olarak kendilerini geliştirmek için çabaladıklarını belirtmektedirler.

Tahran’ı ziyaret eden Çinli turistler tarafından algılanan riskleri araştıran bir çalışma, fiziksel, siyasi ve sosyokültürel riskler de dahil olmak üzere birçok risk türünün algılandığını ortaya koymuştur (Oshrie vd., 2022). Turistler, seyahat planlarını ve

güvenliklerini etkileyebilecek siyasi istikrarsızlık, çatışma ve eylemlerden korktuklarını, kültürel farklılıklar ve dil engeli gibi nedenlerle yanlış anlaşılma ve yerel geleneği ihlal etme gibi durumlardan endişelendiklerini belirtmişlerdir (Oshrie vd., 2022). Çinli turistler en çok siyasi risk hissettiklerini belirterek ülkeyi ziyaret etmeden önce ayrıntılı ve uzun süren araştırmalar yaptıklarını söylemişlerdir. Bazı bölgelerde tek başına seyahat eden kadınlara yönelik kültürel normlar ve sosyal tutumlar, ayrımcılık, taciz ve yasal sorunlar olmak üzere güvenliklerini ve seyahat deneyimlerini etkileyebilecek riskler oluşturabilmektedir (Yang, 2017).

Meksika'yı ziyaret eden turistlerin algıladıkları riskler böceklerin yaydığı hastalıklar, trafik kazaları, uyuşturucu baronlarıyla bağlantılı saldırılar ve terörizm üzerine yoğunlaşmaktadır (Osland vd., 2017). Turistler aynı zamanda genel seyahat deneyimlerini etkileyecek beklenmedik masraflar ve iptaller konusunda da endişeli olduklarını belirtmişlerdir. Bazı turistler, suç oranının yüksek olduğu Meksika'yı ziyaret etmenin aileleri ve arkadaşları tarafından nasıl algılandıklarıyla alakalı endişe duyduklarını söylemektedir (Osland vd., 2017).

Japonya'yı ziyaret eden turistler, deprem, tsunami ve volkanik patlamalar gibi doğal afetleri risk olarak algılamaktadır (Nagai ve Tkaczynski, 2014). Turistler aynı zamanda temizlik, yiyecek ve sudan hastalanma gibi konularda da endişe duyduklarını belirtmişlerdir.

2.3. Memnuniyet

Memnuniyet, tüketicilerin seyahat sonrası hissettikleri memnuniyet veya mutluluğu ifade ederken, beklentilerinin ve hedeflerinin ne derecede karşılandığından etkilenmektedir (Sirgy, 2010). Memnuniyet, seyahat deneyiminin genel kalitesinin önemli bir göstergesidir ve tüketicilerin genel refah ve yaşam memnuniyet duygusunu önemli ölçüde etkileyebilmektedir.

2.3.1. Memnuniyeti etkileyen faktörler

Tüketicilerin seyahatten beklentileri ve aynı seyahate çıkmış olsalar bile sonunda hissedecekleri memnuniyet düzeyleri değişebilmektedir. Oslo, Norveç'te yapılan bir çalışmada, kompakt kentlerin banliyölere kıyasla memnuniyeti önemli ölçüde artırdığı, turistlerin seyahat ederken daha yüksek memnuniyet bildirdiği sonucuna varılmıştır (Mouratidis vd., 2019). Şehir merkezine yakınlık, memnuniyeti olumlu yönde etkileyen

kilit faktörlerdendir. Daha kısa yolculuk süreleri, yürüyüş yaparak veya bisiklet kullanarak seyahat edebiliyor olmak daha keyifli bir deneyime yol açmaktadır. Bulgular, turistlerin en fazla yürüyüş yapmaktan keyif aldığını, ardından bisiklet ve toplu taşıma araçlarının geldiğini ve özellikle şehirlerde araba yolculuğunun kullanım güçlüğü nedeniyle en az keyif veren ulaşım aracı olduğunu göstermektedir. Tek başına seyahat eden kişilerle yapılan bir araştırma, şehirlerin fiziksel ve sosyal özelliklerinin olumlu deneyim yaratmada ve destinasyon sadakatini teşvik etmede önemli bir rol üstlendiğini göstermektedir (Abbasian, 2019). Araştırmalar aynı zamanda fotoğraf çekmenin gezginlerin deneyimlerini yakalamalarına ve yeniden yaşamalarına olanak tanıyarak memnuniyetlerini arttırıp daha keyifli ve unutulmaz bir yolculuğa yol açabileceğini de göstermektedir. (Lee vd., 2021).

Pokhara, Nepal’de yapılan bir çalışmada, yiyeceklerin çeşitliliği ve hijyenin yanı sıra misafirperverliğin turist memnuniyetini önemli ölçüde etkilediği bulunmuştur (Bam ve Kunwar, 2019). Tüketiciler, yerel halkın nezaketi ve yardımseverliğinden yüksek düzeyde memnuniyet hissettiklerini bildirmiştir. Tüketiciler, fiyatlandırmadan orta derecede memnun olduklarını belirterek, yerli turistlere kıyasla yabancı turistlerin daha yüksek maliyetlerle karşılaşmalarının, paralarının karşılığını alma ve memnuniyet düzeylerini etkilediğini belirtmektedir. Turistler aynı zamanda Pokhara’nın iklimi, doğal güzellikleri ve ulaşım kolaylıkları gibi kriterlerde yüksek memnuniyet duyduklarını dile getirmiştir.

Turistlerin memnuniyet düzeyleri için önemli olan bir diğer kriter, gezileri sırasında onlara eşlik eden turist rehberlerinin performansdır. Bununla alakalı yapılan bir araştırma, turist rehberlerinin beceri ve performanslarını geliştirmeye odaklanmaları gerektiğini, bunun turist memnuniyetini ve tekrar ziyaret etme niyetini doğrudan etkilediğini göstermektedir (Hermanto vd., 2023). Çalışma ayrıca turistik destinasyonlarda dijital ödemeleri kolaylaştırmanın önemini vurgulamaktadır. Bu kolaylık, genel turist deneyimini ve memnuniyetini artırarak tekrar ziyareti teşvik edebilmektedir.

2.3.2. Memnuniyeti ve seyahat risk algısı arasındaki ilişki

Memnuniyet ve seyahat risk algısı arasındaki ilişki, turizm araştırmalarında önemli bir yer tutmaktadır. Turistlerin seyahatleri sırasında karşılaştıkları riskler, genel memnuniyeti önemli ölçüde etkilemektedir. Seyahat risk algısı, memnuniyeti olumsuz yönde etkileyerek turistlerin bu destinasyonu başkalarına tavsiye etme niyetlerini azaltmaktadır.

Keşmir’de yapılan bir çalışma, turistlerin risk algılarının memnuniyet ile negatif yönlü bir ilişki içerisinde olduğunu göstermektedir (Chaudhary ve Islam, 2021). Araştırmada memnuniyetin, seyahat risk algısının gelecekteki seyahat niyetleri üzerindeki etkisine aracılık ettiği bulunmuştur. Bu durum, yüksek memnuniyetin seyahat risk algısının turistlerin destinasyonu yeniden ziyaret etme veya tavsiye etme üzerindeki olumsuz etkisini azaltabileceği anlamına gelmektedir. Avrupalı turistlerle Vietnam’da yapılan bir çalışmada, seyahat risk algısının memnuniyeti doğrudan negatif bir şekilde etkilediği bulunmuştur (Cong, 2021). Araştırma; finansal, psikolojik, fiziksel ve sosyal risklerin yüksek seviyede algılandığında daha düşük memnuniyete sebebiyet verdiğini göstermektedir. Daha yüksek riskler algılayan turistler olumsuz deneyimler yaşama eğilimindedir ve bu da turistlerin daha güvensiz ve rahatsız hissetmelerine yol açmaktadır. Erdebil, İran’da gerçekleştirilen bir araştırmada, destinasyon imajının seyahat risk algısı ve memnuniyet arasında aracı rol oynadığı ve risk algısıyla memnuniyet arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur (Nouri vd., 2018). Şanlıurfa’da gerçekleştirilen bir çalışmada da turistlerin algıladıkları risk ve memnuniyet arasında güçlü negatif yönlü bir ilişki olduğu doğrulanmıştır (Manci, 2022).

2.3.3. Memnuniyet ve davranışsal niyet arasındaki ilişki

Memnuniyet, turistlerin seyahat deneyimlerinden elde ettikleri genel tatmin düzeyini ifade eder ve bu tatmin, turistlerin gelecekteki seyahat kararlarını ve niyetlerini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır. Davranışsal niyet, turistlerin belirli bir destinasyonu tekrar ziyaret etme, başkalarına tavsiye etme veya seyahat hakkında olumlu görüş bildirme gibi gelecekteki davranışlarını ifade etmektedir. Araştırmalar, memnuniyet ile davranışsal niyet arasında pozitif yönlü bir ilişkinin olduğunu ortaya koymaktadır. Yüksek memnuniyet düzeyleri, turistlerin aynı destinasyonu tekrar ziyaret etme veya başkalarına önerme olasılığını artırmaktadır.

Kapadokya’yı macera turizmi kapsamında ziyaret eden turistlerin memnuniyet düzeylerinin davranışsal niyete etkisini inceleyen bir çalışmada, memnuniyetin tekrar ziyaret etme niyeti üzerinde %33 oranında etkisi olduğu tespit edilmiştir (Türk ve Özdemir, 2021). Turist memnuniyeti, destinasyon imajı ve algılanan kalite faktörlerinin tekrar ziyaret etme niyeti üzerindeki etkisini inceleyen bir çalışmada, bağımsız gezginlerin tura katılanlara kıyasla hedef imajı, memnuniyet ve gelecekteki ziyaret niyetleri arasında daha güçlü bağlantılara sahip olduğu bulunmuştur (Liu vd., 2015). İspanya’nın Balear

Adaları’nda gerçekleştirilen bir çalışmada memnuniyetin tekrar ziyaret etme niyetinde ana faktör olduğu gösterilmiştir (Alegre ve Cladera, 2009). Araştırmada memnuniyetin tekrar ziyaret etme niyeti üzerinde %45, önceki ziyaretlerin tekrar ziyaret etme niyeti üzerinde %15 etkisi olduğu bulunmuştur. Nepal’de yapılan bir araştırma, memnuniyetin tekrar ziyaret etme niyeti için birincil faktör olduğu fikrini desteklemektedir (Bam ve Kunwar, 2019).

Seyahat sırasında fotoğraf çekmenin turist memnuniyeti ve tekrar ziyaret etme niyeti üzerinde paradoksal bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir (Lee vd., 2021). Fotoğraf çekmek, tüketicilerde artan memnuniyete sebep olmasına rağmen destinasyonu tam olarak deneyimlememiş hissi vererek geri dönme ihtiyacını azalttığı için tekrar ziyaret etme niyetini azaltabilmektedir (Jacob C. Lee vd., 2021).

Java, Endonezya’da yürütülen bir çalışmada turist rehberi performansının destinasyon bağlılığı ve tekrar ziyaret niyeti arasında aracı görevi gördüğü ve turist memnuniyetini pozitif yönde etkilediği bulunmuştur (Hermanto vd., 2023).

Keşmir’de yapılan bir çalışmada ilk kez gelen turistlerin, daha önce bu bölgeyi ziyaret eden turistlere kıyasla daha yüksek riskler algıladığını ve ilk kez gelen turistlerin memnuniyet ve gelecekteki seyahat niyetleri arasında yabancı turistlere göre daha güçlü pozitif ilişki gösterdiğini ortaya koymaktadır (Chaudhary ve Islam, 2021).

2.4. Davranışsal Niyet

Davranışsal niyet, bir kişinin gelecekte belirli bir davranışı gerçekleştirme motivasyonunu veya planını ifade etmektedir (Fishman vd., 2020). Davranışsal niyet, birinin gerçekten bir davranışı gerçekleştirip gerçekleştirmeyeceğini tahmin etmede önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir. Davranışsal niyet, bireylere bir davranışı gerçekleştirme planı ve olasılıklarını sorarak, bağlılıklarını ve motivasyonlarını ölçmek için genellikle “niyetindeyim” veya “yapacağım” gibi ifadeler kullanılarak ölçülmektedir (Johannes vd., 2022).

2.4.1. Davranışsal niyeti etkileyen faktörler

Davranışsal niyeti etkileyen ana faktörler arasında kişinin davranış hakkında ne kadar olumlu veya olumsuz hissettiğini gösteren tutum, sosyal baskı veya başkalarından beklentileri gösteren öznel norm ve kişinin davranışını gerçekleştirmenin ne kadar kolay

veya zor olacağına duyulan inanç yani davranışsal kontrol bulunmaktadır (Fishman vd., 2020).

Vietnam'ı ziyaret eden turistlerle yapılan bir çalışmada tekrar ziyaret etme niyeti üzerinde etkili olan faktörler sırasıyla memnuniyet, çekicilik, konaklama ve yemek hizmetleri, kültürel temas ve son olarak seyahat risk algısı olarak tespit edilmiştir (Viet vd., 2020). Tüketicilerin destinasyon imajına ilişkin olumlu algıları olduğunda, yüksek kaliteli hizmet satın aldıklarında ve önceki deneyimlerinden memnun olduklarında destinasyonları tekrar ziyaret ettikleri görülmektedir (Liu vd., 2015). Memnuniyeti artırmak, misafirperverlik ve çevre kalitesi gibi çeşitli yönleri geliştirmek zor ancak tekrar ziyaretleri teşvik etmek için gereklidir (Alegre ve Cladera, 2009). Tüketiciler, şehirlerin mimari ve kültürel özelliklerinin ve seyahat sırasında olumlu anılar biriktirmenin şehri yeniden ziyaret etme arzusu yarattığını dile getirmektedir (Abbasian, 2019).

Geçmişteki tek başına seyahat deneyiminin gelecekteki seyahat planına etkisini inceleyen bir araştırma, kişilerin kendi seçimlerini yapma özgürlüğünden zevk alması ve başkalarıyla anlaşmak zorunda olmamaları gibi nedenlerle tek başlarına seyahat etmeyi sevdiklerini göstermektedir (Bianchi, 2021). Araştırma, kişisel gelişim ve bağımsızlık kazanma hissinin en büyük motivasyonlardan olduğunu ifade etmektedir. Tek başına seyahat deneyimlerinde mutlu olmanın ve kişisel gelişim hissetmenin, gelecekte tekrar tek başına seyahat etmeyi istemeyle doğrudan bağlantılı olduğu bulunmuştur. Kadınlar için güvenlik endişeleri, ulaşım ve konaklamadaki zorluklar tek başına seyahat etme kararını olumsuz etkileyebilmektedir.

2.4.2. Seyahat risk algısının davranışsal niyet üzerindeki etkisi

Seyahat riskinin davranışsal niyet üzerindeki etkisi, turizm araştırmalarında sıklıkla araştırılan bir konudur. Seyahat risk algısı, turistlerin seyahat deneyimlerini olumsuz yönde etkileyebilmekte ve bu durum, onların gelecekteki seyahat kararlarını ve niyetlerini doğrudan etkilemektedir. Araştırmalar, turistlerin algıladıkları risk seviyelerinin yüksek olduğu durumlarda, davranışsal niyetlerinin de olumsuz etkilendiğini göstermektedir. Özellikle tek başına seyahat eden kadın turistler için seyahat risk algısı, onların tekrar aynı destinasyonu ziyaret etme veya başkalarına önerme niyetlerini belirlemede kritik bir rol oynamaktadır.

Tek başına seyahat eden kadınlarda algılanan seyahat riskinin kaygıyı ve seyahat niyetlerini nasıl etkilediğini inceleyen bir çalışma, çevrimiçi psikososyal desteğin kaygı

ve niyet üzerindeki düzenleyici rolünü araştırmaktadır (Karagöz vd., 2021). Çalışma, tek başına seyahat eden kadınlar için risklerin destinasyona özgü, cinsiyete dayalı ve psikososyal olmak üzere üç boyutlu bir faktör olduğunu doğrulamaktadır. Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları riskin kaygıyla pozitif, seyahat etme niyeti ile negatif yönde ilişkisi olduğu bulunmuştur. Araştırmaya göre kaygı ve seyahat etme niyeti arasında negatif yönde bir ilişki bulunmaktadır. Çevrimiçi psikososyal desteğin, kaygının seyahat niyetleri üzerindeki etkisini zayıflattığı ve dolayısıyla seyahat niyetlerini pozitif yönde etkilediği bulunmuştur. Araştırmaya göre sosyal normlar nedeniyle kadınlar tek başına seyahat ederken daha fazla desteğe ihtiyaç duymakta ve ihtiyaç duydukları desteği çevrimiçi kadın seyahat gruplarında bulabilmektedir. Hindistan’da yapılan bir çalışmada seyahat risk algısının COVID-19 döneminde tekrar seyahat etme niyetlerini önemli ölçüde etkilediği, sosyal çevrenin düşüncelerinin ise seyahat niyetleri üzerinde önemli bir etkisi olmadığı bulunmuştur (Sujood ve Bano, 2021).

Destinasyon imajının ve seyahat risk algısının turistlerin varış noktasını tekrar ziyaret etme kararını nasıl etkilediğini ölçen bir çalışmada seyahat riskinin destinasyon imajından büyük ölçüde etkilendiği bulunmuştur (Azami ve Real, 2019). Araştırma, seyahat risk algısının destinasyon imajının oluşumunda uyarıcı bir faktör olarak hareket ettiğini, yani turistlerin riskleri algılama biçimlerinin varış noktasının genel imajlarını şekillendirebileceğini vurgulamaktadır. Destinasyondaki potansiyel tehditler hakkında birinci bilgi kaynağı olan medyanın, seyahat risk algısını ve dolayısıyla destinasyon imajını şekillendirmede önemli bir rol oynadığı gözlemlenmiştir. Şanlıurfa’da gerçekleştirilen bir çalışmada turistlerin algıladıkları riskin tekrar ziyaret etme niyetleri üzerinde güçlü olumsuz etkiye sahip olduğu bulunmuştur (Manci, 2022). Çalışma özellikle psikolojik risklerin etkili olduğunu, memnuniyet ve yeniden ziyaret niyetleri dahil olmak üzere tüm bağımlı değişkenleri önemli ölçüde etkilediğini ortaya koymuş ve bu turistlerin karar verme süreçlerinde kritik faktörler olduğunu göstermiştir. Çalışma, turizm paydaşlarının müşterilerin risk algılarını anlamalarının ve yönetmelerinin önemini vurgulayarak bu algıların turistlerin gelecekteki davranışlarını ve kararlarını önemli ölçüde değiştirebileceğini göstermektedir. Çalışma, seyahat risk algısı ile sadakat arasındaki ilişkiye odaklanarak, destinasyon imajının aracı rolünün önemini vurgulamaktadır. Pozitif bir destinasyon imajının, seyahat risk algısının olumsuz etkilerini azaltmada yardımcı olabileceğini ileri sürmektedir.

2.5. Tek Başına Seyahat Eden Kadınlar

Bu bölümde, tek başına seyahat eden Avrupalı ve Asyalı kadınların tarihsel seyahat deneyimlerinden ve tarihte önemli izler bırakan kadın gezginlerden bahsedilmektedir. Kadınların tarih boyunca gerçekleştirdikleri bağımsız seyahatler, toplumların cinsiyet rollerine dair önemli bilgiler sunmakta ve kadınların bağımsız hareket edebilme yetilerini ortaya koymaktadır.

2.5.1. Tek başına seyahatin tarihi

Kadınların tarihsel seyahat deneyimlerinin incelenmesi, farklı kültürel geçmişe sahip bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki farkları anlamamıza olanak sağlamaktadır. Tarihsel süreçte seyahat etmek, bireylerin hayatlarında nadiren gerçekleşen büyük bir deneyim olarak kabul edilmiştir (Gilbert, 1991). Tarihte seyahat eden Batılı kadınlar incelendiğinde, Avrupalı kadınların yüzyıllardır tek başlarına önemli yolculuklar gerçekleştirdikleri görülmektedir (Wilson, 2014).

Bilinen en eski kadın seyyahlar, Kudüs ve Kutsal Topraklara yolculuk yapan Batılı hacılardır (Wilson, 2014). I. Konstantin'in annesi Azize Helena'nın, MS 327 yılında Kutsal Toprakları ziyaret ederek hac yaptığı bilinmektedir (Hunt, 1982). MS 383 yılında aynı yolculuğu yapan Egeria'nın ziyaret ettiği yerler ve litürji (dini ibadetlerin nasıl yapılacağını belirleyen formlar) hakkında yazdıkları, günümüze ulaşan en eski seyahatnameyi oluşturmaktadır (Birkett, 1991).

Bu ilk seyahatnameden sonra bir kadın tarafından yazılmış bir sonraki belge, çok uzun yıllar sonra, yirmi yıllık evliliğini bitirerek Alpler'e ve Kudüs'e doğru yola çıkan İngiliz Margery Kempe tarafından 1413 yılında yazılmıştır (Russell, 1986; Wilson, 2014). Bir diğer üst sınıf mensubu İngiliz Celia Fiennes, 1698 yılında Londra'dan tek başına yola çıkarak İngiltere'nin ve İskoçya'nın tüm eyaletlerine seyahat etmiştir (Morris, 1997). Bir dükün kızı olan Lady Mary Wortley Montagu, modern ve özgür kadın seyahatinin öncüsü kabul edilmektedir (Wilson, 2014). 1716 yılında Türkiye'nin İngiliz büyükelçisinin eşi sıfatıyla İstanbul'a gelen Montagu, kısa süre sonra tek başına seyahat etmeye başlayarak Londra'nın elit toplum üyeleri arasında şok etkisi yaratmıştır (Pratt, 2007; Wilson, 2014). Osmanlı topraklarında seyahat ettiği yerler hakkında yazan Montagu'nun eserleri, mektuplar şeklinde düzenlenerek ölümünden sonra yayınlanmıştır (Grundy, 1999). 1850'li yıllara gelindiğinde tek başına seyahat eden kadın sayısı dikkate değer şekilde artarak bir trend haline gelmiştir (Pemble, 1987). Bu dönemde seyahat eden

kadınlar, her ne kadar ayrıcalıklı ve itibarlı ailelerden geliyor olsalar da, toplumun kadınlara yönelik sınırlamalarına meydan okumuşlardır (Harris ve Wilson, 2007).

Kraliçe Victoria'nın XIX. yüzyıldaki hükümdarlığı sırasında Birleşik Krallık, seyahatin altın çağını yaşamış ve bu altın çağ kadınları da kapsamıştır (Robinson, 2001). Bu dönemde seyahat edebilen şanslı kadınların deneyimlerini ayrıntılı biçimde kaydetmeleri nedeniyle kadın ve seyahatle ilgili alanyazının büyük bir kısmı Victoria dönemine aittir (Wilson, 2014). Diğerleri kadar şanslı olmayan alt-orta sınıf kadınlar ise, o sırada toplumsal olarak kabul görülmemesine karşın, Thomas Cook'un turları sayesinde tek başına seyahat edebilmişlerdir (Rojek ve Urry, 1997). Bu dönemde tek başına seyahat eden kadınlar, seyahatname yazma konusunda başarı elde ederek erkeklerin domine ettiği keşif, coğrafya ve bilimsel gezi gibi alanlarda kendilerinden söz ettirmeyi başarmışlardır (Wilson, 2014).

XX. yüzyılın başına gelindiğinde, kadınların tek başına seyahat etmesi daha yaygın hale gelmiştir (Pemble, 1987). Bu dönemde yaşamış Freya Stark, hayatını seyahat etmeye adanarak özellikle Ortadoğu kültürüyle ilgili çalışmalar yaparak ün kazanmıştır (Stark, 1958). Yoğunlukla İngiltere'de başlayan kadın seyahatleri, zamanla Avrupa'nın diğer bölgelerinde de yaygınlaşmaya başlamıştır. Alexandra David Neel isimli bir Fransız, 1923'te kutsal Tibet şehri olan Lhasa'yı ziyaret eden ilk Avrupalı kadın olmuştur (Hall ve Kinnaird, 1994). II. Dünya Savaşı'nın ardından meydana gelen büyük sosyal dönüşümlerle birlikte kadınlar eğitim almış, iş sahibi olmuş ve ekonomik özgürlüklerini kazanmışlardır (Yang vd., 2017). Bu savaştan sonra bekar ve çocuk sahibi olmak istemeyen kadınların sayısının artması, kadınların seyahate daha fazla ilgi göstermesini sağlamıştır (Valaja, 2018).

Tarihte seyahat eden Asyalı kadınlar üzerine yapılan incelemeler, özellikle Çinli, Tayvanlı, Japon ve Koreli kadınlara dair zengin bir tarihsel bilgi birikimi olduğunu ortaya koymaktadır (Yang vd., 2017, s. 7). Bu toplumların coğrafi olarak birbirlerine yakın olmaları ve Japonya'nın Kore'yi, Çin'in Tayvan'ı uzun yıllar koloni olarak kullanması, bu ülkelerin benzer sosyal ve kültürel dinamiklere sahip olmalarına neden olmuştur (Caprio, 2011; Yang vd., 2017, s. 10).

Çinli kadın gezginlerin tarihçesi Han Hanedanlığı (MÖ 206 – MS 220) dönemine kadar uzanmaktadır (Zhang, 2005). Ban Zhao isimli bir bilgin tarafından yazılan Dong Zheng Fu isimli eser, Çinli bir kadın tarafından yazılan en eski seyahat yazılarından biridir ve yazar, metinde oğlunu takip ederek resmi bir göreve başladığını belgelemektedir

(Guo, 2008; Yang vd., 2017, s. 9). XX. yüzyıla kadar süren bu tür seyahatlere yalnızca aristokrat aileden gelen kadınlar yada seks işçileri katılabilmişse de, kadınların çoğu yazdıkları eserlerde seyahatleri sırasında keyifli vakit geçirmediğini belirtmişlerdir (Zhang, 2005).

1903 yılına gelindiğinde eşi büyükelçi olan Shan Shili, yurtdışına seyahat ederek seyahatname yazan ilk Çinli kadın olmuş ve toplum normlarına meydan okumuştur (Guo, 2014; Ying, 2004). Shan, kadınların eğitim almalarını teşvik ederek, Çinli kadınların Avrupa'ya ve Amerika'ya tek başına seyahat etmesini sağlamış ve modern bir kadın kuşağı yaratmıştır (Yang vd., 2017, s. 10). II. Dünya Savaşı'nın sona ermesi sonrasında Çin ve Tayvan arasında yaşanan gerilim sonucu, 1950'li yıllarda sadece diplomatlar ve eşleri seyahat edebilmiştir (Lai, 2005). 1970'li yıllarla birlikte feminist hareketin görülmeye başlandığı ülkede, Sanmao isimli kadın yazar Sahra Çölü'ndeki maceralarını anlatarak şöhret kazanmıştır (Lai, 2005; Lang, 2003; Yang vd., 2017, s. 10).

Japonya'nın Kore'yi 1910 – 1945 yılları arasında sömürgeleştirmesi ve her iki toplumun da Konfüçyüs'ten etkilenmeleri, ülkelerin paylaştıkları ideolojiler arasında bir yakınlık oluşmasına neden olmuştur (Caprio, 2011). Erken dönemden çok fazla kayıt olmamasına karşın XVII. yüzyıldan itibaren Neo-Konfüçyüsçülük'ün etkisiyle aristokrat ailelerde kadınların eğitimine daha fazla önem verilmiş ve dolayısıyla seyahat eden kadın sayısında artış yaşanmıştır (Ko vd., 2003).

Japon ve Koreli kadınlar tarafından yapılan seyahatler genellikle din, sağlık yada aile ile bağlantılı temalar etrafında yoğunlaşmış ve kadınlar nadiren zevk için seyahat etmişlerdir (Yang vd., 2017, s. 13). Hac yaptıkları sırada bile kadınların belirli kutsal alanlara girmeleri yasaklanmış ve uzun yıllar kadınların seyahat etmesi hoş olmayan bir davranış olarak nitelendirilerek aşırı seyahat eden kadınlar sosyal istikrara karşı bir tehdit olarak algılanmışlardır (Fumiko, 2005; Nenzi, 2017; Shiba, 2012). Seyahat eden Koreli kadınlarla alakalı bulunan en eski kayıt, başlarda erkek kılığına giren ve daha sonra eşiyle seyahat eden Kim Guem-Won isimli bir seyyaha aittir (T. Kim, 2006).

XX. yüzyıla gelindiğinde, Koreli kadınların fiziksel sağlıklarını geliştirmek ve daha sağlıklı bebekler doğurabilmelerini sağlamak amacıyla günlük gezilere katılmaları teşvik edilmiştir (Woo, 2008). Japonya'nın sömürgesi altında bulunduğu dönemde, Koreli kadınlar okul ve eğitim gezilerine katılabilirlerdi; ancak bu, yalnızca yanlarında bir erkek varsa veya bir erkeğe eşlik ediyorlarsa mümkün olabilmektedir. (Woo, 2008). 1930'lu yıllarda ABD ve Avrupa'da eğitim alan Pak Induk, tek başına seyahat eden ilk Koreli

kadıdır (Choi, 2011). Kültürel değerlerin, Konfüçyüsçü geleneklerin ve ataerkil yapıların kadınların tarih boyunca seyahat davranışı üzerinde önemli etkileri olduğu görülse de, günümüzde Asyalı kadınlar modern etkilerle bu normlara meydan okumakta ve bu normları dönüştürmektedirler (Yang vd., 2017).

2.5.2. Tarihte tek başına seyahat eden kadınlar

Tarihte tek başına seyahat eden kadınlar, toplumsal cinsiyet normlarına meydan okuyarak önemli izler bırakmışlardır. Bu iz, sadece seyahat etme özgürlüğüyle ilgili değil, gerçekleştirdikleri zorlu yolculuklar ve elde ettikleri başarılarla da ilgilidir. Bu bölümde, bu kadınlardan üç tanesi hakkında bilgi verilecektir.

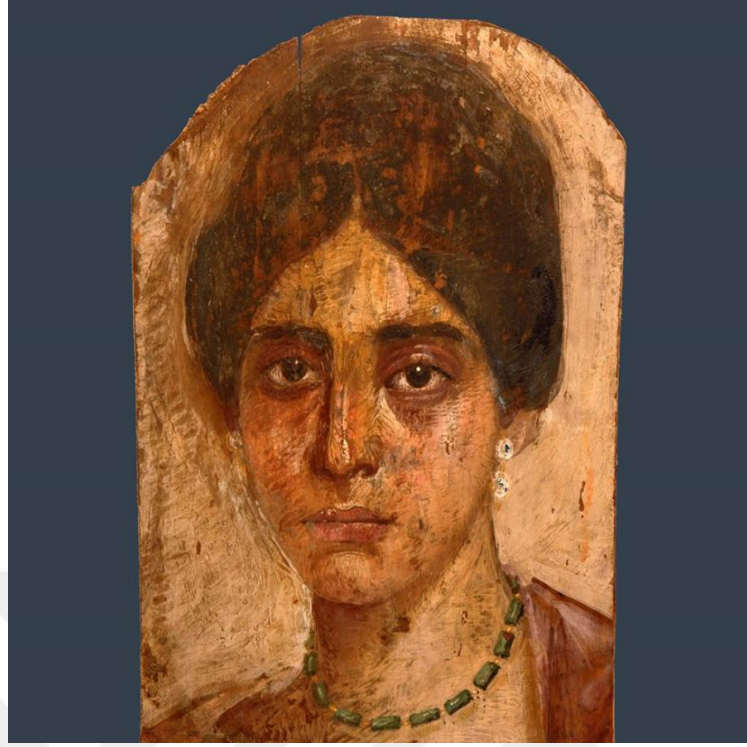
2.5.2.1. Egeria

İnanç, insanları seyahat etmeye yönlendiren en eski motivasyonlardan biridir. İnanç turizminin global turizm piyasasındaki yeri her geçen gün daha fazla önem kazanmaktadır. UNWTO (Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü) tahminlerine göre her yıl 300-330 milyon turist, dünyanın başlıca inanç çekim merkezlerini ziyaret etmektedir. Bununla birlikte, yaklaşık 600 milyon yerli ve yabancı turist dinle bağlantılı seyahatler gerçekleştirmektedir (*unwto.org*). Turistlerin inanç turizmine katılma nedenleri manevi ve dini nedenler olabileceği gibi, merak ya da kültürel ilgi de insanları dini çekicilikleri ziyaret etmeye motive edebilmektedir (Raj vd., 2015). İnanç turizmi, inziva, hac, konferans, seminer ve festival gibi farklı türleri içermektedir (Raj vd., 2015). Hac ziyaretleri, inanç turizminde önemli bir paya sahiptir. Turizme katkı sağlayan sosyolojik ve antropolojik çalışmaların büyük bir kısmı, hac ziyaretlerinin turizmin en erken örneği olduğunu iddia etmektedir (Singh, 2006). Hacı olmak, yolculuk boyunca yaşanabilecek zorluklar ve konfor alanının dışına çıkmak gibi etkenler düşünüldüğünde fedakârlık gerektiren bir süreçtir. Kutsal mekanları ve hac yerlerini ziyaret eden hacıların en büyük motivasyon kaynağı, Tanrı tarafından bağışlanma isteğidir (Giovine ve Choe, 2020). Hacı olmak için yola çıkmak, kişinin alçakgönüllülük ve bağışlanma isteği ile Tanrı'ya sığındığının bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Kişi aynı zamanda inancını derinleştirme ve inandığı din hakkında daha fazla bilgi sahibi olma gibi motivasyonlarla da seyahat edebilmektedir. Dinin önemli olduğu toplumlarda, hacı olmak önemli ve saygın biri olarak anılmanızı sağlayarak sosyal bir statüyü de beraberinde getirmektedir (Singh, 2006). Hacı olmak ya da hacca gitmek, toplumsal ve dini aidiyet duygusunu güçlendirmektedir. Dünyanın farklı

yerlerinden aynı motivasyon doğrultusunda buluşan insanlar, farklı yaşam tarzları ve hayat görüşlerine rağmen dayanışma içerisinde hissederek kendilerini bir inanca ve amaca ait hissedebilmektedir.

Hac yapmak, manevi ve kişisel yenilenmeye yol açan sıra dışı bir deneyimdir (Morinis ve Turner, 1992). Hacıların seyahat sırasında yavaş ritimli olmaları ve ziyaret ettikleri yerleri anlayarak, sindirerek gezmeleri beklenmektedir. Tarihsel olarak hacılar, gittikleri yerlerde sosyokültürel ve çevresel zarar vermeyen sorumlu gezginler olmuşlardır (Iliev, 2020). Bugün bile hacıların seyahatleri sırasında doğaya zarar vermeyen alternatifleri kullanmaları, küçük pansiyonlarda kalmaları popüler bir seçimdir. European Green Pilgrimage Network (Avrupa Yeşil Hac Ağı) gibi kurumlar, sürdürülebilir ve sorumlu turizmi savunmakta ve desteklemektedir. Özellikle kırsal alanlarda doğa ile uyumlu hacı rotalarının gelişimini savunan bu ağ, insanları hızlı yaşam temposundan uzaklaşmaya ve yerel halkın kültürüne ve gastronomisine dahil olmaya davet etmektedir. Bu şekilde, kaynakları tüketmeyen, yavaş ve dengeli bir turizm politikasının çevreye verilen zararın en aza indirilerek sürdürülebileceğini savunmaktadır (*greenpilgrimageeurope.net*). Rota tabanlı hac turizmi, yerel ve küresel kültürler arası etkileşimi teşvik ederek yerel topluluklara ve ekonomilere değer katmakta, ulusal ve uluslararası ilişkilerde iyileşmelere yol açarak sürdürülebilirliği teşvik etmektedir (Trono ve Castronuovo, 2018).

IV. yüzyılın sonlarında Egeria adında bir kadın, dini bir arayış ve kişisel bir keşif için Kutsal Topraklara doğru üç yıl süren bir seyahate çıkmıştır (Ridinger, 2021). Bu yolculuk sırasında Tevrat ve İncil’de ismi geçen birçok yeri ziyaret etmiştir (Ridinger, 2021). Egeria, Kutsal Kitabı bir bütün olarak kabul ederek Yahudi kutsal yerlerine de Hristiyan olanlara da saygı göstermiştir (Severn, 2019). Yolculuk sırasında ziyaret ettiği yerler arasında Sina Dağı, Nebo Dağı, Kudüs, Edessa, Antakya ve Konstantinopolis bulunmaktadır (Ridinger, 2021). Egeria, dua etmek için hacca çıktığını yazar ve seyahati boyunca “Herhangi bir yere vardığımızda Kutsal Kitaptan bir bölümün okunmasını istedim” der (Bader, 2020). Bu sürekli dua vurgusu, Egeria’nın Kutsal Topraklarda yapılan duanın başka hiçbir yerde erişilemeyecek bir güce sahip olduğuna inanarak hac yaptığını göstermektedir (Bader, 2020).

Görsel 1. *Egeria (Axia Women, 2023)*

Bu dönemde hac yapanlar kutsal olduğuna inanılan yerlerden toz, taş, yağ, kutsal su, haç ve hatta mezarlardan toprak parçası gibi hatıralar almışlardır (Cianca, 2019). Egeria da seyahati sırasında “eulogiae” olarak adlandırılan bu kutsal hediyelerden bahsetmiş, manastırda bulunan keşişler tarafından kendisine meyve, ekmek ve hatta bazen metin parçalarının hediye edildiğini söylemiştir (Cianca, 2019).

Erken dönemde hac, I. Konstantin’in Hristiyanlar için kutsal anıtlar ve kiliseler inşa ettirmesiyle başlamış (Smith, 1992), Konstantin’den sonra kutsal topraklara duyulan saygının Hristiyanlar için önem kazanmasıyla kutsal yerlerle ve nesnelerle etkileşim, dini bir imparatorluk hikayesi anlatmaları için uygun bir hale gelmiş ve Hristiyan kimliğinin yeniden tanımlanmasına yol açmıştır (Jacobs, 2002). Egeria, Kudüs’e vardığında şehir, Hristiyan hacılar, keşişler, rahibeler ve din adamları ile doluydu ve Hristiyan nüfus giderek artmaktaydı (Halaweh, 2022). MS 451 yılında gerçekleşen Kalkedon Konsili ile Kudüs patrikhaneye yükseltilmiş ve Doğu’nun Hristiyan başkentleri olan İskenderiye, Antakya ve Konstantinopolis ile eşit hale gelmiştir (Halaweh, 2022). Bu dönemde inşa edilen Kudüs’teki yeni anıtlar, kutsal yerleri anma amacıyla dünyanın dört bir yanından gelen hacıları büyülemiştir (Halaweh, 2022).

Egeria, Atlantik'ten Kudüs'e uzanan hac yolculuğunda karşılaştığı tüm engelleri dini bağlılığı sayesinde aşabilmiştir (Sivan, 1988). Genel kanının aksine, Egeria'nın anavatanının İspanya değil, Galia bölgesi içindeki Fransa toprakları olabileceğine dair ipuçları bulunmaktadır (Sivan, 1988).

Egeria hakkında bilinenler, onun hac deneyimlerini anlattığı *Itinerarium Egeria* adlı eseri sayesinde (Sivan, 1988). Eserde yapılan seyahatin açıkça hac olarak adlandırılması, onu türünün en erken örneği yapmaktadır (Severn, 2019). Metinde kiliselerin çeşitli mimari öğeleri betimlense de bu tanımlamalar sınırlıdır ve ayinlerin detaylarına, dolayısıyla litürjiye odaklanılmıştır (Cianca, 2019). Egeria'nın zengin ve ayrıcalıklı bir kadın olduğu açıktır; ancak Melania ve Paula gibi aristokrat kadın hacılarla karşılaştırıldığında, Egeria'nın yazılarında sık tekrarlarla yer vermesi, dilbilgisi kurallarına az önem vermesi ve özensiz bir söz dizimi kullanması onun daha az formal bir eğitim aldığına işaret etmektedir (Bader, 2020; Sivan, 1988). Diğer aristokrat hacı kadınlar gibi dağlara tırmanarak, uzun yolculuklar yaparak ve uzun litürjik ayinlere katılarak bağlılık göstermiş olsa da, Egeria'nın mektupları münzevi bir hac yolculuğu anlatmaz (Sivan, 1988). Aristokrat kadınların aksine, Egeria'nın metinlerinde kendisini çile çeken bir kadın olarak tasvir etmediği görülür. İmparatorluk genelinde bu kadar uzun süre seyahat edebilmesi ve ticari ilişkilerle kurulabilecek bağlantılara sahip olması, onun sosyal sınıfının kentsel burjuvaziye ait olduğunu gösterir (Sivan, 1988).

Egeria'dan bahseden bir diğer kaynak, VII. yüzyılda İspanyol bir rahip olan Valerius tarafından yazılan mektuplardır (Bader, 2020). Valerius onu bir rahibe olarak tanımlasa da, Egeria kendi yazılarında herhangi bir manastır ile bağlantısından söz etmemiştir (Sivan, 1988). Bu, onun mektuplarında "kız kardeşlerim" ifadesini kullanmasının, Valerius'u böyle bir varsayıma yönlendirmiş olabileceğini düşündürmektedir. Metindeki anlatıma göre planından sapması ve üç yılın sonunda Konstantinopolis'e vardığında eve dönmek için acele etmemesi, kiliseyle herhangi bir bağlantısı olmadığı düşüncesini güçlendirir (Sivan, 1988). Bununla birlikte, metinde keşiş ve din adamları ile kurduğu diyaloglara yer vermesi, dönem metinleri düşünüldüğünde büyüleyici ve benzersizdir (Severn, 2019).

Farklı sosyal sınıflardan gelen kadınların hac yapma süreci onlara bir hareket özgürlüğü sağlamış ve bu ortak girişim onları bir araya getirmiştir (Sivan, 1988). Egeria'nın anlatılarının ötesine geçen, modern anlamda bir seyahat rehberi görevi görerek Kutsal

Topraklar hakkında bilgi içeren bir kitabı bilinçli olarak yayımlama fikri, geç Rönesans döneminde gerçekleşmiştir (Ridinger, 2021).

2.5.2.2. Gertrude Bell

1868 yılında İngiltere’de dünyaya gelen İngiliz seyyah, arkeolog ve yazar olan Gertrude Bell, gerçekleştirdiği cesur seyahatler ile tanınmaktadır (Britannica, 2024). Oxford Üniversitesi’nde tarih bölümünü birincilikle bitirdikten sonra, Britanya bakanı olarak görev alan amcasını ziyaret etmek için Tahran’a gitmesi ile Ortadoğu yolculuğu başlamıştır (Britannica, 2024).

Görsel 2. Gertrude Bell (Middle East Institute, 2017)

1899 yılında Suriye ve Filistin’e seyahatler gerçekleştirerek bölgenin tarihi, kültürü ve insanları hakkında derinlemesine bilgi edinen Bell, sonraki on yıl boyunca Ortadoğu’yu sık sık ziyaret ederek seyahatlerini Anadolu’ya kadar genişletmiş ve bölgeyi keşfetme fırsatı bulmuştur (Britannica, 2024). Birden fazla yabancı dili akıcı bir şekilde

konusabilen ve iyi derecede tarih bilgisine sahip olan Bell, hayatını Ortadoğu'yu keşfetmeye ve bölgenin zengin kültürel mirasını belgelemeye adanmıştır (Mark, 2021). 1912 yılında Irak'ın Kerbela şehrinde bulunan Al-Ukhaidir Kalesi'ni gören, haritalandıran, fotoğraflarını çeken ilk Batılı olmuştur. Bu keşfin kendisine arkeoloji alanında ün getirmesini ummasına karşın, Babil'de tanıştığı Alman arkeolog Robert Koldewey'e kaleyi anlatması üzerine ekipten iki kişi bölgeye giderek haritalandırma yapmış ve Bell'den önce keşif duyurusu yapmışlardır (Mark, 2021). 1914 yılında I. Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine İngiltere'ye dönerek Kızılhaç gönüllüsü olarak ülkesine katkıda bulunmuştur. Gelibolu'da İngiliz birliklerini komuta eden sevgilisi Doughty-Wylie'nin ölmesi sonrasında depresyona giren Bell, işine daha sıkı sarılarak bu dönemi atlatabilmiştir (Buchan, 2003).

Bell'in seyahatleri, I. Dünya Savaşı sonrası Ortadoğu haritasının şekillenmesinde etkili olmuştur. Özellikle Haşimi hükümdarı Faysal'ın Irak tahtına yerleşmesinde aldığı rol ve kurucusu olduğu Irak Müzesi, bize onun etki alanını göstermektedir (Buchan, 2003; Mark, 2021). Bağdat Arkeoloji Müzesi adıyla kurulan müzede, Irak'ın kültürel çeşitliliğinin sergilenmesi gerektiğini savunması ve eserleri yurtdışına kaçırılmaması için çaba göstermesi, Bell'in bölgeye olan sevgisini ve bağlılığını göstermektedir (Britannica, 2024).

Seyahat ettiği sırada yazdığı mektuplar zamanla daha depresif olmaya başladığında, Bell 1926 yılında intihar etmiştir (Buchan, 2003). Gerçekleştirdiği cesur seyahatler, yazdığı raporlar ve çektiği fotoğraflar ile Bell, Ortadoğu tarihinde büyük bir etki bırakmıştır. Bölgenin kültürel ve tarihi mirasını koruma konusunda gösterdiği hassasiyet, onun en önemli mirasını oluşturmaktadır (Mark, 2021).

2.5.2.3. Freya Stark

Kişi ancak kendini akışa bırakıp gittiği her yerin getirdiklerini kişisel kalıplarına dönüştürmeye çalışmadan olduğu gibi kabul ederse gerçek anlamda seyahat edebilir. Sanırım turizm ile seyahat arasındaki fark da buradadır.

- Freya Stark (Izzard, 1992)

Freya Stark, 1893 yılında Paris'te dünyaya gelmiştir (Ruthven, 1993). Hayatı boyunca birçok dil öğrenen Stark; Fransızca, Latince, Almanca, İtalyanca, Arapça, Farsça ve Türkçeyi akıcı bir şekilde konuşabilmekteydi (Hawley, 1998). Yirmiden fazla kitap yazan Stark, kitaplarında yerel tarihi, kültürü ve günlük hayatı betimlemiştir (T. Editors of Encyclopaedia, 2024). Freya Stark'ın seyahatlerinin büyük bir bölümü Orta Doğu ve

Türkiye topraklarında gerçekleşmiştir (T. Editors of Encyclopaedia, 2024). Stark, genellikle bir rehberle yada küçük bir grup insanla seyahat etmiş ve kitaplarında betimlediği birçok yeri gören ilk Avrupalı ve Batılı kadın olmuştur (Hawley, 1998).

I. Dünya Savaşı sırasında İtalya'da hemşire olarak görev almış ve savaştan sonra Londra'ya dönerek Doğubilim Çalışmaları (Oriental Studies) alanında eğitim görmüştür (T. Editors of Encyclopaedia, 2024). İlk önemli kitabında, Persia (İran) halkının gelenekleri, tarihi ve sosyal yaşantısından eğlenceli bir şekilde bahsederek okuyuculara seyahat ipuçları vermiştir (T. Editors of Encyclopaedia, 2024). Kitaplarında gözlemlerle sınırlı kalmayarak pratik bilgiler de yer vermesi, anlatımını zenginleştirmiştir. İlerleyen yıllarda İtalya, Türkiye, Yunanistan ve Ortadoğu'yu kapsayan geniş bir coğrafyada seyahat etmiştir (T. Editors of Encyclopaedia, 2024). II. Dünya Savaşı sırasında Ortadoğu'da Britanya Enformasyon Bakanlığı için çalışmış ve Nazi karşıtı faaliyetlerde bulunmuştur (T. Editors of Encyclopaedia, 2024).

Görsel 3. *Freya Stark* (Cornucopia, 2024)

1952 yılında, Heredot'un rotasını izleyerek Smyrna'ya (İzmir) doğru yola çıkarak elli beş harabe sit alanını ziyaret etmiştir (Hawley, 1998). Gördüğü yerlerin çoğunu bataklığa gömülmüş, kaybolmuş, yıkık dökük olarak nitelese de geçmiş hakkında öğrenmekten büyük bir haz duyduğunu ifade etmiştir (Hawley, 1998). Türkiye'deki yolculuğundan derinden etkilenen Stark, Girit'te Türkçe öğrenmeye daha fazla zaman ayırmıştır (Hawley, 1998). Daha sonraki yıllarda Asya'yı, özellikle Afganistan ve Nepal'i ziyaret etmiştir (T. Editors of Encyclopaedia, 2024).

Stark her şeyden önce bir seyahat yazarıdır ancak aynı zamanda tarihçi, arkeolog, başarılı bir fotoğrafçı ve bazılarına göre bir filozof olmakla birlikte kültürel çalışmalar ve antropolojinin öncülerinden biri olarak kabul edilmiştir (Hawley, 1998). Bu çok yönlü kimliğiyle Stark, tek başına seyahatlerinde "Neden burada yalnızım?, Ne yapmayı amaçlıyorum?" gibi sorgulamalar yaparak turist olmanın ötesine geçmiştir (Hawley, 1998). Bir mektubunda geçen "Kişinin seyahat ederken bir arayışı; tarih, edebiyat, fotoğrafçılık gibi ilgi alanları olması gereklidir" ifadesi onun misyonu hakkında bilgi vermektedir (Hawley, 1998).

Ortadoğu'da genellikle haremdeki insanlarla, çoğunlukla kadınlarla konuşarak onlara Birleşik Krallık propagandası içeren filmler izletmiş ve özellikle Arap kadınlara yaşamlarında nadiren şahit olabilecekleri Batı yaşam tarzını tanıtmıştır (Hawley, 1998). Stark, seyahatleri sırasında gittiği her ülke hakkında yazarak, kitaplarında Doğu'nun homojen bir grup insan olarak algılanmasını eleştirmiş, her ülkenin farklı bir kültüre ve zenginliğe sahip olduğunu savunarak bu anlamda Batı'yı eleştirmiştir (Hawley, 1998).

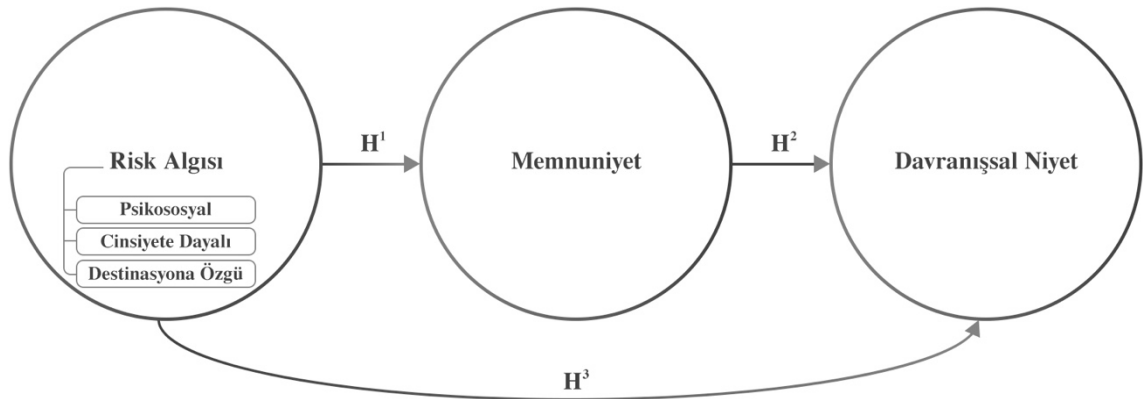
Hayatının sonlarına doğru yazdığı bir mektupta seyahate çıkmanın ona şartlardan ve uluslardan bağımsız bir arkadaşlık duygusu hissettirdiğini ve dünyanın birliğine duyduğu güveni pekiştirdiğini söylemiştir (Hawley, 1998). Kitapları, mektupları, gezdiği yerler hakkındaki gözlemleri ve çektiği fotoğrafları ile Stark, XX. yüzyılın en etkili kadın gezginlerinden ve yazarlarından biri olarak kabul edilmektedir (T. Editors of Encyclopaedia, 2024).

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın amacına ulaşmak için izlenen metodolojik yaklaşımlar ve kullanılan veri toplama teknikleri açıklanmaktadır. Öncelikle, araştırmada test edilen hipotezler gerekçeleriyle birlikte sunulmuş ve araştırma modeli gösterilmiştir. Araştırmanın evreni ve örneklemi belirlenerek, katılımcıların demografik özellikleri ve seçim kriterleri üzerinde durulmuştur. Veri toplama tekniği ve amacı detaylandırılmış, kullanılan anket formu ve ölçekler hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca, araştırmanın etik kuruldan onay aldığı belirtilmiş ve bu süreç açıklanmıştır. Son olarak, verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntemler ve yazılımlar hakkında bilgi verilmiş, elde edilen bulguların yorumlanması için uygulanan teknikler açıklanmıştır. Bu bölüm, araştırmanın bilimsel temelini oluşturarak, bulguların güvenilirliğini ve geçerliliğini sağlamayı hedeflemektedir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, tek başına seyahat eden kadın turistlerin seyahat risk algıları, memnuniyetleri ve davranışsal niyetleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın amacına yönelik araştırma modeli tasarlanmıştır (Şekil.1)

Şekil 1. Araştırma Modeli

Alanyazında tek başına seyahat eden kadınların seyahat sırasında karşılaştıkları riskler ve bu risklerin memnuniyetlerini nasıl etkilediği üzerine çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Araştırmalar; destinasyona özgü, cinsiyete dayalı ve psikososyal risklerin kadınların seyahat deneyimlerini olumsuz etkilediğini ortaya koymuştur (Valaja, 2018; Chaudhary ve Islam, 2021; Cong, 2021; Karagöz vd., 2021). Bu bulgulardan, tek başına

seyahat eden kadınların algıladıkları risklerin memnuniyet üzerinde belirgin bir etkisi olduğu görülmektedir. Buna göre, araştırma modelinde seyahat riskinin memnuniyete etkisini ortaya koyan hipotez aşağıdaki gibidir:

H₁ = *Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları risklerin memnuniyet düzeyleri üzerinde etkisi vardır.*

H_{1a} = *Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları psikososyal risklerin memnuniyet düzeyleri üzerinde etkisi vardır.*

H_{1b} = *Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları destinasyona özgü risklerin memnuniyet düzeyleri üzerinde etkisi vardır.*

H_{1c} = *Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları cinsiyete dayalı risklerin memnuniyet düzeyleri üzerinde etkisi vardır.*

Memnuniyet, turistlerin gelecekteki davranışsal niyetlerini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır. Memnuniyetin yüksek olması, turistlerin aynı destinasyonu tekrar ziyaret etme veya başkalarına önerme niyetini artırmaktadır. Araştırmalar memnuniyet ile davranışsal niyet arasında pozitif yönlü bir ilişkinin olduğunu bulmuşlardır (Alegre ve Cladera, 2009; Bam ve Kunwar, 2019; Lee vd., 2021; Türk ve Özdemir, 2021). Turistlerin memnuniyetlerinin, gelecekteki seyahat kararları ve davranışsal niyetleri üzerinde belirgin bir etkisi olduğu görülmektedir. Buna göre, araştırma modelinde memnuniyetin davranışsal niyet üzerinde etkisini ortaya koyan aşağıdaki hipotez önerilmiştir.

H₂ = *Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeylerinin davranışsal niyetleri üzerinde etkisi vardır.*

Seyahat risk algısının turistlerin davranışsal niyetlerini etkilediği alanyazında sıkça vurgulanmaktadır. Araştırmalar, seyahat risk algısının turistlerin davranışsal niyetlerini olumsuz etkilediğini belirtmektedir (Viet vd., 2020; Sujood ve Bano, 2021; Mancı, 2022). Bu bağlamda, tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları risklerin, seyahat sonrası davranışsal niyetlerini önemli ölçüde etkilediği söylenebilir. Buna göre, araştırma modelinde seyahat riskinin davranışsal niyete etkisini ortaya koyan aşağıdaki hipotez önerilmiştir.

H₃ = *Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları risklerin davranışsal niyetleri üzerinde etkisi vardır.*

H_{3a} = *Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları psikososyal risklerin davranışsal niyetleri üzerinde etkisi vardır.*

H_{3b} = Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları destinasyona özgü risklerin davranışsal niyetleri üzerinde etkisi vardır.

H_{3c} = Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları cinsiyete dayalı risklerin davranışsal niyetleri üzerinde etkisi vardır.

Ayrıca çalışmada tek başına seyahat eden kadınların demografik özelliklerinin, algıladıkları risklere, memnuniyete ve davranışsal niyetlerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Alanyazında turistlerin seyahat deneyimlerini ve algılarının yaş, eğitim seviyesi ve medeni durum gibi demografik özelliklere göre farklılaştığı görülmektedir (Vinerean, 2014; Viet vd., 2020; Marini vd., 2022; Kour ve Gupta, 2023). Buna göre, araştırma modelinde seyahat riskinin, memnuniyetin ve davranışsal niyetin tek başına seyahat eden kadınların demografik özelliklerine göre farklılaştığını öneren hipotezler önerilmiştir.

H₄ = *Tek başına seyahat eden kadınların risk algıları medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.*

H_{4a} = Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H_{4b} = Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H_{4c} = Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H₅ = *Tek başına seyahat eden kadınların risk algıları yaşlarına göre farklılık göstermektedir.*

H_{5a} = Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları yaşlarına göre farklılık göstermektedir.

H_{5b} = Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları yaşlarına göre farklılık göstermektedir.

H_{5c} = Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları yaşlarına göre farklılık göstermektedir.

H₆ = *Tek başına seyahat eden kadınların risk algıları eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.*

H_{6a} = Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H_{6b} = Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H_{6c} = Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H_7 = Tek başına seyahat eden kadınların risk algıları gelirlerine göre farklılık göstermektedir.

H_{7a} = Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları gelirlerine göre farklılık göstermektedir.

H_{7b} = Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları gelirlerine göre farklılık göstermektedir.

H_{7c} = Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları gelirlerine göre farklılık göstermektedir.

H_8 = Tek başına seyahat eden kadınların risk algıları tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir.

H_{8a} = Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir.

H_{8b} = Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir.

H_{8c} = Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir.

H_9 = Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H_{10} = Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri yaşlarına göre farklılık göstermektedir.

H_{11} = Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H_{12} = Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri gelirlerine göre farklılık göstermektedir.

H_{13} = Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir.

H_{14} = Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H₁₅ = *Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri yaşlarına göre farklılık göstermektedir.*

H₁₆ = *Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.*

H₁₇ = *Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri gelirlerine göre farklılık göstermektedir.*

H₁₈ = *Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir.*

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evreni, araştırma bulgularından elde edilen sonuçların genellenerek atfedildiği bir bütün olarak tanımlanırken örneklem ise bütünü temsil eden ve verilerin araştırma sınırlılıkları çerçevesinde toplanan kesitini ifade etmektedir (Mugo, 2002). Araştırma evreni tek başına seyahat eden Avrupalı ve Asyalı kadın turistlerdir. Araştırmanın örneklemine 20 Mart 2024 – 20 Nisan 2024 tarihleri arasında Prolific ve Instagram gruplarından ulaşılan tek başına seyahat etmiş Avrupalı ve Asyalı kadın turistler oluşturmaktadır. Tek başına seyahat eden Avrupalı ve Asyalı kadınların sayısı tam olarak belirlenemediğinden ve bununla alakalı bir istatistik olmadığından UNWTO'nun uluslararası seyahat eden turist sayıları incelenmiştir. Veriler, pandemi sonrası bazı ülkeler için belirlenememiş olduğundan en iyi verileri sunan ve günümüze en yakın yıl olan 2019 yılı seçilmiştir, Avrupa ve Asya kıtasındaki tüm ülkelerin seyahat hareketleri incelenmiştir. Bu verilere göre 2019 yılında toplam 225.3 milyon Avrupalı ve 144.6 milyon Asyalı seyahat etmiştir (*unwto.org*). Avrupalı ve Asyalıların seyahat oranları karşılaştırıldığında bu oranlar sırasıyla yaklaşık olarak %60,9 ve %39,1 olarak tespit edilmiştir. Bu sayılara göre, %95 güvenilirlik düzeyi ile evrenin 500.000'den fazla kişi olduğu durumlarda ulaşılması gereken örneklem sayısı olan ≥ 384 birim, araştırmanın örneklem büyüklüğü olarak belirlenmiştir (Altunışık vd., 2007). Ana kütleye uygun olarak %95 güven aralığı ve %5 hata payı ile ulaşılan toplam örneklem sayısı 540'tır. Araştırmada belirlenen örneklem sayısının üzerinde veri toplanması amaçlanmıştır. Eksik ve hatalı doldurulabilecek anket olma ihtimaline karşı örneklem sayısı 580 olarak belirlenmiştir. Anket formunun ilk bölümünde sorulan tek başına seyahat edilen ülkeler sorusuna tek başına seyahat etmediğini belirten 35 kişinin verileri çıkartılmış ve %60,9 Avrupalı ve %39,1 Asyalı oranını yakalamak için rastgele 5 kişinin verileri daha elenerek analiz yapılmıştır. Evreni temsil edebilme

yeteneğini sağlamak için Avrupalı ve Asyalı tek başına seyahat eden kadınların oranı dikkate alınarak kota uygulanmıştır. Bu oran %60,9 Avrupalı ve %39,1 Asyalıdır. 540 örneklem temel alındığında Asyalı tek başına seyahat eden kadınlar için 211 ve Avrupalı tek başına seyahat eden kadınlar için ise 329 örneklem belirlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Tekniği ve Amacı

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri anket tekniği ile toplanmıştır. Katılımcıların Avrupalı ve Asyalı kadınlar olması nedeniyle anket formu İngilizce olarak tasarlanmıştır. Araştırmada kullanılan anket formu 4 bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde turistlerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla 6 adet soru (millet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, çalışma durumu, aylık kişisel gelir, tek başına ziyaret edilen ülke sayısı) yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde, katılımcıların seyahat risk algılarını ölçmek amacıyla Fuchs ve Reichel (2006) ile Karagöz ve diğerleri'nin (2020) çalışmalarından adapte edilen; destinasyona özgü, cinsiyete dayalı ve psikososyal olmak üzere üç boyuttan oluşan seyahat risk algısı ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek, Nguyen ve Hsu'nun (2022) tarafından geliştirilmiş olup toplamda 15 ifade içermektedir ve 5'li Likert ölçeği tercih edilmiştir (1=Kesinlikle Katılmıyorum / 5= Kesinlikle Katılıyorum). Anketin üçüncü bölümünde, katılımcıların memnuniyetlerini ölçmek amacıyla Kao ve diğerleri'nden (2008) adapte edilen, tek boyuttan oluşan müşteri memnuniyeti ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek, Pérez-Cabañero ve diğerleri (2017) tarafından geliştirilmiş olup toplamda 4 ifade içermektedir ve 5'li Likert ölçeği tercih edilmiştir (1=Kesinlikle Katılmıyorum / 5= Kesinlikle Katılıyorum). Anketin dördüncü bölümünde, katılımcıların davranışsal niyetlerini ölçmek amacıyla Ramkissoon ve Uysal (2011) ile Chen ve Tsai (2007)'den adapte edilen, tek boyuttan oluşan davranışsal niyet ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek Karagöz ve Uysal (2020) tarafından geliştirilmiş olup 4 ifade içermektedir ve 5'li Likert ölçeği tercih edilmiştir (1=Kesinlikle Katılmıyorum / 5= Kesinlikle Katılıyorum).

Verilerin analizi sonucunda tek başına seyahat eden Avrupalı ve Asyalı kadınların algıladıkları seyahat riskleri arasındaki farklara bakılarak bu risk algılarının boyutlara göre nasıl değiştiği, bu algının memnuniyeti ve davranışsal niyeti nasıl etkilediği ve bu iki farklı tüketici grubu arasında fark olup olmadığı tespit edilerek turizm endüstrisi ve destinasyonlar için veri elde edilmesi amaçlanmaktadır.

3.4. Etik Bildirim

Bu araştırmada veriler toplanmadan önce, gerekli belgeler tamamlanarak Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşer Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 15.01.2024 tarihinde izin istenmiştir. Kurul, 29.01.2024 tarihinde 681831 protokol numaralı karar belgesi ile olumlu karar vermiş ve araştırmacıya bu çalışmayı yapması için gerekli izinleri sağlamıştır. Etik Kurul Karar Belgesi, EK-3'te yer almaktadır.

3.5. Veri Analizi

Elde edilen veriler SPSS 24 (Statistical Program for Social Science) istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Pilot alışma ile geçerlik ve güvenilirlik testleri yapılmıştır. Araştırmada elde edilen verilere normallik testi, faktör analizi, korelasyon analizi, regresyon analizi, t-testi ve ANOVA analizi uygulanmıştır. Nicel veriler üzerinden yapılan araştırmalarda analiz yapılacak veri setinde yer alan değerlerin normal dağılım göstermesi gerekmektedir. Normal dağılım, sürekli ve simetrik bir yapıyla incelenmektedir (Manik vd., 2023). Normal dağılım gösteren veri setinin analize uygunluğu için standart sapma; ölçekte yer alan her bir ifadenin basıklık ve arpıklık değerleri uyumlu değer aralıklarında yer almalıdır. Bu değerlerin, alan yazında basıklık değeri için -2 ve +2 arasında; arpıklık değeri için de -2 ve +7 arasında yer alması gerektiği belirtilmektedir (Hair vd., 2010).

Faktör analizi bir dizi gözlemlenen değişken arasındaki ilişkileri analiz ederek bu değişkenlerin daha az sayıda faktör tarafından açıklanabileceğini varsayan, karmaşık veri setlerini basitleştirerek verinin daha iyi anlaşılması ve yorumlanmasına olanak tanıyan istatistiksel bir tekniktir (Shrestha, 2021). Korelasyon analizi; değişkenler arasındaki ilişki, bu ilişkinin yönü ve şiddeti ile ilgili bilgileri sağlayan istatistiksel bir yöntemdir. İki ya da daha çok değişken arasında ilişkinin matematiksel bağıntısı regresyon analiziyle belirlenirken ilişkinin yönü ve derecesi korelasyon analiziyle incelenmektedir (Ersoz ve Ersoz, 2022). Regresyon analizi bağımlı bir değişken ile bir veya birden fazla bağımsız değişken arasındaki ilişkiyi modellemek ve analiz etmek için kullanılan istatistiksel bir tekniktir (Vetter ve Schober, 2018). T-testi, iki grubun ortalamaları arasında belirli özelliklerde ilişkilendirilebilecek önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için kullanılan istatistiksel bir testtir (Kim, 2015). Tek faktörlü varyans analizi ya da orijinal ismiyle One-way ANOVA (ANalysis Of VAriance) testi, üç ya da daha çok grup arasında belirli bir değişkene dayalı olarak farklılık olup olmadığını belirlemek için kullanılan istatistiksel modeller koleksiyonudur (Akyıldız, 2009).

4. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırma sürecinde elde edilen verilerin detaylı analizi ve bu analizler sonucunda ortaya çıkan bulgular ile bu bulguların yorumlarına yer verilmektedir. Araştırmanın temel hedeflerine ve hipotezlerine dayanarak yapılan analizler, katılımcıların demografik özelliklerinden başlayarak; risk algısı, memnuniyet ve davranışsal niyet arasındaki ilişkilerin belirlenmesini ve gruplar arasındaki farklılıkların ortaya konmasını amaçlamaktadır. Araştırmanın hipotezleri doğrultusunda elde edilen bulgular, tablo ve grafiklerle desteklenerek açıklanmaktadır.

4.1. Giriş

Araştırma anketi uygulanmadan önce pilot çalışma yapılarak 70 katılımcının verileri analiz edilmiş, güvenilirlik katsayıları ve basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. Bu değerlerin alanyazında kabul gören aralıkta olmaları nedeniyle parametrik testler uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen verilere normallik testi, faktör analizi, korelasyon analizi, regresyon analizi, t-testi ve ANOVA analizi uygulanmıştır.

İlk olarak, katılımcıların demografik özellikleri analiz edilmiştir. Bu analiz, katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, medeni durum ve seyahat sayıları gibi temel demografik bilgilerini kapsamaktadır. Demografik verilerin analizi, araştırmanın örneklem yapısını anlamak ve elde edilen bulguları bu bağlamda değerlendirmek açısından önem taşımaktadır.

İkinci olarak, ölçek ifadelerine normallik testi uygulanmış; yüksek oranda uç değerlerin olmadığı ve verilerin çan ortasında yoğunlaştığı bulunmuştur. Bu test, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılmış ve analizlerin geçerliliğini sağlamak için gerekli ön koşulların sağlanıp sağlanmadığını kontrol etmiştir.

Üçüncü olarak seyahat risk algısı, memnuniyet ve davranışsal niyetlerle ilgili ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirlik analizleri için faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi, bu değişkenlerin altında yatan temel faktörleri belirlemek ve ölçeklerin yapı geçerliliğini test etmek için kullanılmıştır.

Dördüncü olarak seyahat risk algısı, memnuniyet ve davranışsal niyetler arasındaki ilişkilerin yönünü ve gücünü belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Bu analiz, değişkenler arasındaki pozitif veya negatif yönlü ilişkileri ortaya koymaktadır.

Beşinci olarak korelasyon analizinde belirlenen ilişkilerin nedensel yönlerini incelemek ve bu değişkenlerin birbirleri üzerindeki etkilerini daha detaylı bir şekilde ortaya koymak için regresyon analizi uygulanmıştır.

Altıncı olarak iki farklı grubun ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını test etmek için t-testi kullanılmıştır. Bu analiz, Avrupalı ve Asyalı tek başına seyahat eden kadınların seyahat risk algısı, memnuniyet ve davranışsal niyetleri arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla uygulanmıştır.

Son olarak birden fazla grubun ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını test etmek için ANOVA analizi kullanılmıştır. Bu analiz, farklı demografik özelliklere göre; bağımsız grupların ortalamaları arasında anlamlı fark olup olmadığının test etmek için uygulanmıştır.

4.1.1. Pilot çalışma verilerinin analizi

Araştırmanın pilot çalışma aşamasında, anket formunda yer alan ölçekler ön çalışmalara tabi tutulmuştur. Bu kapsamda ölçekler, araştırma evrenini temsil edebilecek küçük bir katılımcı üzerinde veri toplama aracıyla test edilmiştir. Pilot çalışma için hazırlanan maddelerin geçerliliği için, daha önceki çalışmaların ölçekleri gözden geçirilmiş ve anket tasarımı esnasında (alanında uzman üç akademisyen) uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşü sonrasında pilot çalışma için anketin son hali oluşturulmuştur.

Pilot çalışma ile 10 Şubat - 30 Şubat 2024 tarihleri arasında Instagram’da reklam verilerek düzenlenen anket formundan elde edilen 70 veri analiz edilmiştir. Pilot çalışma verileri online toplanmıştır. Uygulama sürecinde, tek başına seyahat eden kadınların ankette yer alan ölçek ifadelerini anlama ve algılama düzeyleri ile ölçeklerin araştırma amacına uygunluğu doğrulanmıştır. Bu doğrultuda, katılımcıların anket ifadelerini anlaşılır ve uygun buldukları tespit edilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde pilot çalışma sonuçlarına göre ölçeklerin güvenilirlik katsayıları seyahat risk algısı, memnuniyet ve davranışsal niyet için sırasıyla ,91 ,88 ve ,94 şeklindedir. Bu değerlerin 0,70’in üzerinde çıkması, ölçeğin güvenilirliğini kanıtlamaktadır. Basıklık ve çarpıklık değerinin ± 3 arasında olması, normallik varsayımını sağlamaktadır (Royston, 1992). Normallik test sonucuna göre, verilerin normallik varsayımını sağladığı ve aşırı çarpıklık ve aşırı basıklık problemlerinin olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 1. Ölçeklerin Güvenirlik Katsayıları

Ölçek	Basıklık	Çarpıklık	Cronbach Alpha
Seyahat Risk Algısı	[- ,659; + 1,874]	[- 1250; - 2,476]	,91
Memnuniyet	[- 1,135;- ,889]	[- 1,018; + 0,070]	,88
Davranışsal Niyet	[-1,097; - ,874]	[- ,606; + ,155]	,94

4.1.2. Katılımcıların demografik özellikleri

Araştırmaya katılan tek başına seyahat eden kadınların yaşadıkları kıta, medeni durumları, yaşları, eğitim durumları, gelirleri ve tek başına gerçekleştirdikleri seyahat sayılarıyla ilgili demografik özelliklerine göre dağılımları Tablo 2’de belirtilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri

		N	%
Yaşadıkları Kıta	Avrupa	329	60,9
	Asya	211	39,1
Medeni Durum	Bekar	266	49,3
	Evli	256	47,4
	Boşanmış	16	3,0
	Dul	2	0,4
Yaş	18-24	102	18,9
	25-34	236	43,7
	35-44	120	22,2
	45-54	61	11,3
	55 ve üstü	21	3,9
Eğitim	Lise ve Altı	91	16,9
	Ön lisans/Lisans	268	49,6
	Lisansüstü	181	33,5
Gelir	\$1000'dan az	130	24,1
	\$1000-\$1999	158	29,3
	\$2000-\$3499	130	24,1
	\$3500-\$4999	79	14,4
	\$5000-\$9999	30	5,6
	\$10.000'dan fazla	13	2,4
Tek Başına Seyahat Sayısı	1	215	39,8
	2	84	15,6
	3	76	14,1
	4	32	5,9
	5 ve üzeri	133	24,6

Araştırma anketine cevap veren tek başına seyahat eden kadın katılımcılarının demografik özelliklerinin yer aldığı tablo incelendiğinde, katılımcıların yaşadıkları kıta Avrupa 329 kişi (%60,9) ve Asya 211 kişi (%39,1) olduğu tespit edilmiştir.

Tek başına seyahat eden kadınların medeni durumlarına göre, bekar olanların 266 kişi (%49,3), evli olanların 256 kişi (%47,4), boşanmış olanların 16 kişi (%3,0), dul olanların ise 2 kişi (%0,4) olduğu tespit edilmiştir. Tek başına seyahat eden kadınların yaşları incelendiğinde 18-24 yaş aralığında 102 kişi (%18,9), 25-34 yaş aralığında 236 kişi (%43,7), 35-44 yaş aralığında 120 kişi (%22,2), 45-54 yaş aralığında 61 kişi (%11,3) ve 55 yaşın üzerinde olanların 21 kişi (%3,9) olduğu tespit edilmiştir. Tek başına seyahat eden kadınların eğitim düzeyleri incelendiğinde lise ve altı eğitim seviyesine sahip olanlar 91 kişi (%16,9), ön lisans ve lisans mezunu olanlar 268 kişi (49,6), lisansüstü eğitime sahip olanların 181 kişi (%33,5) olduğu tespit edilmiştir. Tek başına seyahat eden kadınların meslekleri incelendiğinde tam zamanlı çalışanların 293 kişi (%54,3), yarı zamanlı çalışanların 82 kişi (%15,2), serbest meslek sahibi olanların 39 kişi (%7,2), işsiz olanların 40 kişi (%7,4), öğrenci olanların 76 kişi (%14,1), emekli olanların 10 kişi (%1,9) olduğu tespit edilmiştir. Tek başına seyahat eden kadınların gelirleri incelendiğinde 1000\$'dan az kazananların 130 kişi (%24,1), 1000\$-1999\$ arasında kazananların 158 kişi (%29,3), 2000\$-3499\$ arası kazananların 130 kişi (%24,1), 3500\$-4999\$ arası kazananların 79 kişi (%14,4), 5000\$-9999\$ arası kazananların 30 kişi (%5,6), ve 10.000\$'dan fazla kazananların 13 kişi (%2,4) olduğu tespit edilmiştir.

4.2. Ölçeklerin Normallik Testleri

Tablo 3'te katılımcıların seyahat risk algısına dayalı ifadelerle verdikleri değerlere göre analiz sonuçları yer almaktadır. Seyahat riski için normallik değerleri kapsamında veri setinde bulunan ifadelerin ortalaması, standart sapması, basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. Bu analiz sonucunda ölçekte yer alan 15 ifadeye ilişkin ortalama değerleri 1 ile 5 arasında 1,49 ile 4,06 arasında değişmektedir. Maddelerin standart sapma değerleri ise, 0,83 ile 1,34 aralığındadır. Basıklık ve çarpıklık değerlerine bakıldığında basıklık (Kurtosis) için -0,89 ile 1,99 arasında; çarpıklık (Skewness) için ise -1,21 ile -3,61 arasında değerlerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu değerlere göre, veri setinde seyahat risk algısını oluşturan yanıtların normal dağılım gösterdikleri söylenebilir. Diğer bir deyişle, yüksek oranda uç değerlerin olmadığı ve verilerin çan ortasında yoğunlaştığı ifade edilebilir.

Ölçek maddelerinin standart sapma değerleri 0,83-1,34 arasında farklılaşmaktadır. Basıklık ve çarpıklık değerlerinin ise sırasıyla, 1,90 ile 3,10 ve -,85 ile -0,12 aralıklarında yer aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 3. Seyahat Risk Algısı Normallik Test Sonuçları

Seyahat Riski Ölçeği	Ort.	S.D.	Basıklık	Çarpıklık
Sağlık hizmetlerinden endişe duyma	3,06	1,18	-,088	-,881
Yerel yiyecek içeceklerden endişe duyma	3,15	1,30	-,162	-1,12
Dil bariyerinden endişe	2,99	1,34	-,036	-1,21
Gıda güvenliği sorunları	3,05	1,25	-,031	-1,05
Epidemik salgınlardan endişe	2,57	1,25	,406	-,855
Yerlilerin bakışlarından endişe duyma	3,05	1,29	-,050	-1,11
İstenmeyen erkek ilgisi	3,80	1,22	-,779	-,432
Erkek şiddeti	3,83	1,17	-,776	-,336
Cinsel ya da sözlü taciz	3,90	1,14	-,887	-,101
Hırsızlık, gasp gibi suçlardan endişe duyma	4,06	1,00	-,851	-,121
Kişisel imajla tek başına seyahatin uyuşmaması	1,89	1,06	1,10	,472
Arkadaşların olumsuz düşünmesi	1,49	,884	1,99	3,61
Kişisel tatmin alamamadan duyulan endişe	2,06	1,18	,813	-,483
Ailenin olumsuz düşünmesi	1,56	,947	1,87	3,02
Sosyal sınıfla tek başına seyahatin uyuşmaması	1,46	,831	1,90	3,10

Araştırmada kullanılan memnuniyet ölçeği 4 ifadeden oluşmaktadır. Bu veri için de normal dağılımlarını kontrol etmek amacıyla aynı değerlere bakılmıştır. Tablo 4'te ölçek maddelerinin standart sapma değerleri 1,03-1,08 arasında farklılaşmaktadır. Basıklık ve çarpıklık değerlerinin ise sırasıyla, -,35 ile -,81 ve -,03 ile -,32 aralıklarında yer aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Memnuniyet Normallik Test Sonuçları

Memnuniyet Ölçeği	Ort.	S.D.	Basıklık	Çarpıklık
Tek başına seyahat beklentilerinin ötesindedir	3,28	1,06	-,352	-,327
Tek başına seyahat etmekten çok keyif aldım	3,86	1,05	-,750	-,127
Tek başına seyahat etmeyi gerçekten sevdim	3,83	1,08	-,802	-,036
Tek başına seyahat etmeye değer	3,99	1,03	-,816	-,140

Araştırmada kullanılan davranışsal niyet ölçeği 4 ifadeden oluşmaktadır. Bu veri için de normal dağılımlarını kontrol etmek amacıyla aynı değerlere bakılmıştır. Tablo 5'te ölçek maddelerinin standart sapma değerleri 1,00-1,23 arasında farklılaşmaktadır. Basıklık ve çarpıklık değerlerinin ise sırasıyla, -,72 ile -,84 ve ,06 ile -,57 aralıklarında yer aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 5. Davranışsal Niyet Normallik Test Sonuçları

Davranışsal Niyet Ölçeği	Ort.	S.D.	Basıklık	Çarpıklık
Eğer yapabilirsem tekrar tek başına seyahat etme niyetim var	3,80	1,23	-,724	-,579
Diğerlerine pozitif şeyler anlatacağım	4,00	1,00	-,836	,066
Arkadaşlarıma tek başına seyahati önereceğim	3,89	1,11	-,766	-,268
Tek başına seyahat deneyimimi anlatırken gurur duyacağım.	3,97	1,08	-,847	-,052

4.3. Açıklayıcı Faktör Analizi

Araştırmada kullanılan seyahat risk algısı, memnuniyet ve davranışsal niyet ölçeklerine ayrı ayrı açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Her bir ölçeğin açıklayıcı faktör analizi ayrı ayrı açıklanacaktır.

4.3.1. Seyahat risk algısı

Araştırmada, ölçek yapılarının geçerliğini saptamak ve ölçeği oluşturan boyutlarla altında yer alan maddelerin tespiti için açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi (AFA) değişkenler arası korelasyon matrisine dayanmaktadır. Bu analiz ile ölçek ifadelerinin oluşturduğu boyutları kontrol edilmektedir (Shrestha, 2021).

Açıklayıcı faktör analizinde çıkarma yöntemlerinden en sık kullanılan Temel Bileşenler Analizi yöntemi kullanılmıştır (Bentler ve Leeuw, 2011). Faktörleri oluştururken sonuçların genellenebilir olmasını gerektiren Varimax dik döndürme yöntemi kullanılmıştır. Tablo 6 incelendiğinde faktör analizi sonucunda faktör yükleri, açıklanan varyans değerleri, her bir faktör için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı tespit edilmiştir. Faktör yük değeri tüm ifadeler için 0,45'in üzerindedir.

Faktör analizi sonucunda, seyahat risk algısı ölçeğinin destinasyona özgü, cinsiyete dayalı ve psikososyal olmak üzere üç faktör altında toplanmıştır. Faktörleri oluşturan maddelerin faktör yükleri incelendiğinde tüm ifadelerin 0,40'ın üzerinde olduğu görülmüştür. Faktör yapılarının öz değerleri 1'den yüksek ve her bir faktörünün içinde yer alan maddelere ilişkin güvenirlik değeri 0,83'ten yüksek çıkmıştır. Seyahat risk algısı faktörlerinin ölçek yapısına ilişkin açıklanan varyans %66,170 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 6. Seyahat Risk Algısı Faktör Analizi

Seyahat Risk Algısı	Faktör Yükleri	Öz değer	Varyans	Alpha
Cinsiyete Dayalı				
Yerlilerin bakışlarından endişe duyma	,671	3,53	23,55	0,89
İstenmeyen erkek ilgisi	,898			
Erkek şiddeti	,885			
Cinsel ya da sözlü taciz	,902			
Hırsızlık, gasp gibi suçlardan endişe duyma	,635			
Psikososyal				
Kişisel imajla tek başına seyahatin uyumaması	,756	3,35	22,328	0,85
Arkadaşların olumsuz düşünmesi	,812			
Kişisel tatmin alamamadan duyulan endişe	,664			
Ailenin olumsuz düşünmesi	,832			
Sosyal sınıfla tek başına seyahatin uymayacağını düşünmek	,858			
Destinasyona Özgü				
Sağlık hizmetlerinden endişe duyma	,766	3,04	20,296	0,83
Yerel yiyecek içeceklerden endişe duyma	,826			
Dil bariyerinden endişe	,498			
Gıda güvenliği sorunları	,835			
Epidemik salgınlardan endişe	,663			
		Toplam	66,170	

Nicel araştırmalarda toplanan veriler faktör analizine uygun olup olmadığını kanıtlamak için örneklem yeterliliğini gösteren Kaiser Meyer Olkin (KMO) ve korelasyon matrisindeki ilişkilerin anlamlı olup olmadığını ortaya koyan Barlett Küresellik (Sphericity) testlerinin sonuçlarına bakılmaktadır (Shrestha, 2021). Veri setinin açıklayıcı faktör analizine uygun olduğunu söylemek için KMO değerinin 0,50'den yüksek ve Barlett Küresellik testi için p değerinin 0,05'ten düşük olması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2011 s. 126). Tablo 7'de gösterilen seyahat risk algısı ölçek ifadeleri ile yapılan faktör analizi sonucunda KMO= ,887, Barlett's küresellik testi ki kare testi değeri 4571, 242 serbestlik derecesi (df) = 105 ve p= ,000 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 7. KMO ve Barlett Testi

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		,887
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	4571,242
	df	105
	Sig.	,000

4.3.2. Memnuniyet

Memnuniyet ölçeğinin faktör analizine uygun olup olmadığını kanıtlamak için örneklem yeterliliğine ve korelasyon matrisindeki ilişkilerin anlamlı olup olmadığını ortaya koymak içinse Barlett Küresellik (Sphericity) testlerinin sonuçlarına bakılmıştır. Memnuniyet ölçeğinin KMO= ,741, Barlett's küresellik testi ki kare testi değeri 1541.619, serbestlik derecesi (df) = 3 ve p= ,000 olarak tespit edilmiştir.

Memnuniyet ölçeğinde 4 ifade bulunmaktadır. Bu dört ifadeye faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi sonucunda, tek faktör ortaya çıkmıştır. Tablo 8'de memnuniyet faktörünü oluşturan maddelerin faktör yükleri incelendiğinde tüm ifadelerin 0,54'ün üstünde olduğu görülmüştür. Memnuniyet ölçeğinin öz değeri 2,89 çıkmıştır. Memnuniyet faktör ifadelerinin güvenirlik değeri 0,86 bulunmuştur. Memnuniyet faktörünün ölçek yapısına ilişkin açıklanan varyans %72,221 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 8. Memnuniyet Faktör Analizi

Memnuniyet	Faktör Yükleri	Öz değer	Varyans	Alpha
Tek başına seyahat beklentilerimin ötesindedir	,541	2,89	72,221	0,86
Tek başına seyahat etmekten çok keyif aldım	,941			
Tek başına seyahat etmeyi gerçekten sevdim	,946			
Tek başına seyahat etmeye değer	,903			
		Toplam	72,221	

4.3.3. Davranışsal niyet

Davranışsal niyet ölçeğinin faktör analizine uygun olup olmadığını kanıtlamak için örneklem yeterliliğine ve korelasyon matrisindeki ilişkilerin anlamlı olup olmadığını ortaya koymak içinse Barlett Küresellik (Sphericity) testlerinin sonuçlarına bakılmıştır. Memnuniyet ölçeğinin KMO= ,843, Barlett's küresellik testi ki kare testi değeri 1731.584, serbestlik derecesi (df) = 6 ve p= ,000 olarak tespit edilmiştir.

Davranışsal niyet ölçeğinde 4 ifade bulunmaktadır. Bu dört ifadeye faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi sonucunda, tek faktör ortaya çıkmıştır. Tablo 9’da davranışsal niyet faktörünü oluşturan maddelerin faktör yükleri incelendiğinde tüm ifadelerin 0,86’nın üstünde olduğu görülmüştür. Davranışsal niyet ölçeğinin öz değerleri 3,25 çıkmıştır. Davranışsal niyet faktörünün güvenirlik değeri 0,92 bulunmuştur ve ölçek yapısına ilişkin açıklanan varyansı ise %81,278 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 9. *Davranışsal Niyet Faktör Analizi*

Davranışsal Niyet	Faktör Yükleri	Öz değer	Varyans	Alpha
Eğer yapabilirsem tekrar tek başına seyahat etme niyetim var	,871	3,251	81,278	0,92
Diğerlerine pozitif şeyler anlatacağım	,932			
Arkadaşlarıma tek başına seyahati önereceğim	,940			
Tek başına seyahat anılarımdan gururla bahsedeceğim	,861			
		Toplam	81,278	

4.4. Değişkenler arası korelasyon analizi

Tablo 10’da değişkenler arası ilişki korelasyon katsayıları verilmiştir. Buna göre, seyahat risk algı faktörleri, memnuniyet ve davranışsal niyet değişkenleri arasında farklı düzeylerde anlamlı ilişkiler saptanmıştır ($p < 0,05$). Destinasyona özgü seyahat risk algısıyla cinsiyete dayalı ($r = ,530$) ve psikososyal riskler ($r = ,409$) arasında pozitif ve orta düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Destinasyona özgü risk ile memnuniyet ($r = -,202$) ve davranışsal niyet ($r = -,192$) arasında ise negatif yönlü zayıf bir ilişki bulunmuştur. Cinsiyete özgü riskle psikososyal ($r = ,257$) risk arasında zayıf düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Cinsiyete dayalı riskle memnuniyet ($r = -,083$) ile davranışsal niyet ($r = -,044$) arasında bir ilişki bulunamamıştır. Psikososyal risk ile memnuniyet ($r = -,283$) ve davranışsal niyet ($r = -,353$) arasında negatif düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Memnuniyet ile davranışsal niyet ($r = ,833$) arasında pozitif yönlü güçlü bir ilişki bulunmuştur. Genel bir değerlendirme yapmak gerekirse destinasyona özgü riskler ile memnuniyet ve davranışsal niyet arasında negatif, zayıf ve orta düzeyde ilişki vardır.

Tablo 10. *Değişkenler Arasındaki Korelasyon Testi*

	DÖ	CD	PS	SM	DN
Destinasyona Özgü	1				
Cinsiyete Dayalı	0,530**	1			
Psikososyal	0,409**	0,257**	1		
Memnuniyet	-0,202	-0,083**	-0,283**	1	
Davranışsal Niyet	-0,192**	-0,044**	-0,353**	0,833**	1
**p<0,01					

4.5. Regresyon Analizi

Bu bölümde seyahat risk algısının memnuniyet ve davranışsal niyet üzerindeki etkisi ve memnuniyetin davranışsal niyet üzerindeki etkisi incelenmektedir.

4.5.1. Seyahat risk algısının memnuniyet üzerindeki etkisi

Tek başına seyahat eden kadınların seyahatlerinden memnun olma durumu üzerinde seyahat riskinin etkisini ölçmek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan regresyon analizi sonucunda seyahatten memnun olma üzerinde destinasyona özgü ve psikososyal risklerin etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. β değerlere bakıldığında destinasyona özgü ve psikososyal riskin memnuniyet üzerinde etkisi olduğu, cinsiyete dayalı riskin ise memnuniyet üzerinde etkisi bulunmadığı görülmektedir. Psikososyal riskin destinasyona özgü riske göre memnuniyet üzerinde daha yüksek bir etkisi bulunmaktadır. Tablo 11 incelendiğinde seyahat risk algısı faktörlerinin seyahatten memnun olma durumu üzerindeki etkisi %8,5 olarak çıkmıştır ($F = 17,7643$, $p = .000$). Buna göre;

H_{1a} = *Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları psikososyal risklerin memnuniyet düzeyleri üzerinde etkisi vardır* hipotezi kabul edilmiştir.

H_{1b} = *Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları destinasyona özgü risklerin memnuniyet düzeyleri üzerinde etkisi vardır* hipotezi kabul edilmiştir.

H_{1c} = *Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları cinsiyete dayalı risklerin memnuniyet düzeyleri üzerinde etkisi vardır* hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 11. *Seyahat Risk Algısının Memnuniyete Etkisi*

Memnuniyet	β	p	R	R ²	Adj. R ²	F	df	p
			,301	,090	,085	17,764	3	,000
DÖ	-,127	,014						
CD	,046	,342						
PS	-,243	,000						

4.5.2. Memnuniyetin davranışsal niyete etkisi

Tek başına seyahat eden kadınların seyahatten memnun olma durumlarının daha sonraki seyahatlerdeki davranışsal niyetlerine etkisini ortaya koymak için regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan regresyon analizi sonucunda tek başına seyahatten memnun olma durumunun davranışsal niyet üzerinde etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Tablo 12 incelendiğinde memnuniyetin davranışsal niyet üzerindeki etkisi %69,3 olarak tespit edilmiştir (F = 1218,788, p = .000,). Buna göre;

H₂ = *Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeylerinin davranışsal niyetleri üzerinde etkisi vardır* hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 12. *Memnuniyetin Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi*

Davranışsal Niyet	β	p	R	R ²	Adj. R ²	F	df	p
Model						1218,788	1	,000
Memnuniyet	,833	,000	,833	,694	,693			

4.5.3. Seyahat Risk Algısının Davranışsal Niyete Etkisi

Tek başına seyahat eden kadınların seyahatten algıladıkları risk faktörlerinin davranışsal niyet üzerindeki etkisini ölçmek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan regresyon analizi sonucunda davranışsal niyet üzerinde seyahat risk algısının etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. β değerlere bakıldığında psikososyal riskin davranışsal niyet üzerinde etkisi negatif ve diğer risklere göre daha yüksektir. Tablo 13 incelendiğinde seyahat risk algısı faktörlerinin davranışsal niyet üzerindeki etkisi %12,8 olarak bulunmuştur (F = 27,704, p = .000,). Buna göre;

H_{3a} = *Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları psikososyal risklerin davranışsal niyetleri üzerinde etkisi vardır* hipotezi kabul edilmiştir.

H_{3b} = Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları destinasyona özgü risklerin davranışsal niyetleri üzerinde etkisi vardır hipotezi kabul edilmiştir.

H_{3c} = Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları cinsiyete dayalı risklerin davranışsal niyetleri üzerinde etkisi vardır hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 13. Seyahat Risk Algısının Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi

Davranışsal Niyet	β	p	R	R^2	Adj. R^2	F	df	p
			,366	,134	,129	27,704	3	,000
DÖ	-,108	,033						
CD	,099	,038						
PS	-,334	.000						

4.6. Katılımcıların Yaşadıkları Kıta ile Ölçekler Arasındaki İlişkiler

Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları risk, memnuniyet ve davranışsal niyetlerinin yaşadıkları kıtaya göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak için t-testi (independent simple t-test) yapılmıştır. T-testi sonuçları Tablo 14'te gösterilmektedir. Tablo 14'e bakıldığında destinasyona özgü, cinsiyete dayalı ve psikososyal risklerin yaşadıkları kıtaya göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Memnuniyet ve davranışsal niyetleri ise yaşadıkları kıtaya göre farklılık göstermemektedir. Farklılıklar değerlendirildiğinde tüm seyahat risk boyutları açısından Asyalı tek başına seyahat eden kadınların risk algılarının Avrupalı kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 14. Ölçeklerin Yaşanılan Kıtaya Göre Farklılaşma Durumu

	Kıta	$\bar{X}$	SS	t	p
<i>Destinasyona Özgü</i>	Asya	3,150	,951	-3,615	,000**
	Avrupa	2,841	,977		
<i>Cinsiyete Dayalı</i>	Asya	3,869	,943	-2,714	,007**
	Avrupa	3,635	,994		
<i>Psikososyal</i>	Asya	1,889	,933	-4,770	,000**
	Avrupa	1,565	,643		
<i>Memnuniyet</i>	Asya	3,795	,866	-1,177	,240
	Avrupa	3,702	,901		
<i>Davranışsal Niyet</i>	Asya	3,943	,969	-0,579	,563
	Avrupa	3,892	1,018		

* $p < 0,01$; ** $p < 0,05$

4.7. ANOVA Analizi

Tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları risk faktörleri memnuniyetleri ve davranışsal niyetlerinin medeni durum, yaş, eğitim durumu, gelir ve tek başına seyahat sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığına ortaya koymak için one-way ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçlarından medeni durum, yaş ve eğitim durumu Tablo 15'te gösterilmektedir.

Tablo 15. Değişkenler Arasındaki ANOVA Analizi

	Medeni Durum		Yaş		Eğitim Durumu	
	F	p	F	p	F	p
<i>Destinasyona Özgü</i>	2,043	0,107	2,530	0,040	2,433	0,089
<i>Cinsiyete Dayalı</i>	2,064	0,104	7,934	0,000	1,405	0,246
<i>Psikososyal</i>	3,207	0,023	2,255	0,062	0,846	0,022
<i>Memnuniyet</i>	4,272	0,005	0,673	0,611	0,013	0,987
<i>Davranışsal Niyet</i>	4,936	0,002	1,285	0,275	0,003	0,997
<i>*p<0,01:**p<0,05</i>						

Seyahat risk faktörleri, memnuniyet ve davranışsal niyetin medeni duruma göre farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirildiğinde seyahat risklerinden psikososyal riskin istatistiki olarak anlamlı derecede farklılaştığı, diğer risklerin ise farklılaşmadığı görülmektedir. Davranışsal niyet ve memnuniyetin ise medeni duruma göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak için Post Hoc testlerinden Scheffe testinden faydalanılmıştır. Psikososyal risk açısından Post Hoc test değerlendirildiğinde anlamlı farklılığın bekar ve evli kadınlar arasında olduğu tespit edilmiştir. Bekar kadınların ortalaması 1.591, standart sapmaları .666, evli kadınların 1,793 ve standart sapmalarının ,867 olduğu görülmüştür. Evli kadınların algıladıkları psikososyal risk bekarlara kıyasla daha yüksektir. Memnuniyet ve davranışsal niyet açısından da bakıldığında bekar ve evli kadınlar arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu Post Hoc testleri sonucunda görülmektedir. Bekar kadınların evli kadınlara kıyasla daha yüksek ortalamaya sahip olduğu bulunmuştur. Buna göre;

H_{4a} = Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir hipotezi kabul edilmiştir.

H_{4b} = Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir hipotezi reddedilmiştir.

H_{4c} = Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir hipotezi reddedilmiştir.

H_9 = Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir hipotezi kabul edilmiştir.

H_{14} = Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir hipotezi kabul edilmiştir.

Seyahat risk faktörleri, memnuniyet ve davranışsal niyetin yaşa göre farklılaşp farklılaşmadığı değerlendirildiğinde seyahat risklerinden destinasyona özgü ve cinsiyete dayalı riskin istatistiki olarak anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak için Post Hoc testlerinden Scheffe testinden faydalanılmıştır. Destinasyona özgü risk algısının, 35-44 yaş grubu ve 45-54 yaş grubu ile 25-34 yaş grubu ve 45-54 yaş grubu ile 55 yaş üstü grup arasında farklılaştığı görülmektedir. En yüksek destinasyona özgü risk algısının 35-44 yaş grubunda, ikinci sırada 25-34 yaş grubunda ve son olarak 18-24 yaş grubunda olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyete dayalı risk algısının yaş grupları arasında nasıl farklılaştığı incelendiğinde, 18-24 yaş grubu ile 45-54 ve 55 yaş üstü grubu; 25-34 yaş grubu ile 45-54 ve 55 yaş üstü grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğu belirlenmiştir. 55 yaş ve üstü yaş grubunda cinsiyete dayalı risk en düşük olarak, 18-24 yaş grubunda ise en yüksek olarak algılanmıştır. Seyahat risk algılarından psikososyal risk, memnuniyet ve davranışsal niyet ile yaş arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır.

Buna göre;

H_{5a} = Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları yaşlarına göre farklılık göstermektedir hipotezi reddedilmiştir.

H_{5b} = Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları yaşlarına göre farklılık göstermektedir hipotezi kabul edilmiştir.

H_{5c} = Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları yaşlarına göre farklılık göstermektedir hipotezi kabul edilmiştir.

H_{10} = Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri yaşlarına göre farklılık göstermektedir hipotezi reddedilmiştir.

H_{15} = Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri yaşlarına göre farklılık göstermektedir hipotezi reddedilmiştir.

Seyahat risk faktörleri, memnuniyet ve davranışsal niyetin eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirildiğinde seyahat risklerinden psikososyal riskin istatistiki olarak anlamlı derecede farklılaştığı, diğer risklerin ise farklılaşmadığı görülmektedir. Davranışsal niyet ve memnuniyetin ise eğitim durumuna göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Psikososyal riskin hangi eğitim durumuna göre farklılaştığına bakıldığında lise ve altı eğitim seviyesine sahip olan kadınların lisansüstü eğitime sahip kadınlara kıyasla farklılaştığı tespit edilmiştir. Lise ve altı eğitime sahip kadınlar lisansüstü grubuna göre daha yüksek psikososyal risk algılamaktadır. Buna göre;

H_{6a} = *Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir* hipotezi kabul edilmiştir.

H_{6b} = *Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir* hipotezi reddedilmiştir.

H_{6c} = *Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir* hipotezi reddedilmiştir.

H_{11} = *Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir* hipotezi reddedilmiştir.

H_{16} = *Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir* hipotezi reddedilmiştir.

ANOVA testi sonuçlarından gelir ve tek başına seyahat sayısı Tablo 16’da gösterilmektedir.

Tablo 16. *Değişkenler Arasındaki ANOVA Analizi II*

	Gelir		Tek Başına Seyahat Sayısı	
	F	p	F	p
<i>Destinasyona Özgü</i>	0,584	0,712	5,176	0,000
<i>Cinsiyeye Dayalı</i>	1,837	0,104	3,304	0,011
<i>Psikososyal</i>	2,525	0,028	9,234	0,000
<i>Memnuniyet</i>	1,691	0,135	23,897	0,000
<i>Davranışsal Niyet</i>	2,626	0,023	27,337	0,000

Seyahat risk faktörleri ve memnuniyet ve davranışsal niyetin gelire göre farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirildiğinde seyahat risklerinden psikososyal risk ve davranışsal niyetin arasında istatistiki olarak anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak için Post Hoc testlerinden Scheffe testinden faydalanılmıştır. Psikososyal risk ve davranışsal niyet açısından gelir Post Hoc testi değerlendirildiğinde istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı bulunmuştur. Buna göre;

H_{7a} = *Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları gelirlerine göre farklılık göstermektedir* hipotezi kabul edilmiştir.

H_{7b} = *Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları gelirlerine göre farklılık göstermektedir* hipotezi reddedilmiştir.

H_{7c} = *Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları gelirlerine göre farklılık göstermektedir* hipotezi reddedilmiştir.

H_{12} = *Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri gelirlerine göre farklılık göstermektedir* hipotezi reddedilmiştir.

H_{17} = *Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri gelirlerine göre farklılık göstermektedir* hipotezi kabul edilmiştir.

Seyahat risk faktörleri, memnuniyet ve davranışsal niyetin tek başına seyahat sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirildiğinde tüm faktörlerin istatistiki olarak anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Destinasyona özgü ve psikososyal risklerin farklılaştığı gruplar 1 kez seyahat edenler ile 5 ve üzeri kez seyahat edenler arasındadır. Cinsiyete dayalı risklerin farklılaştığı seyahat etme sayısı 2 ile 5 ve üzeri seyahat eden gruplar arasındadır. Kadınların memnuniyet ve davranışsal niyetleri açısından seyahat etme sayısı dikkate alındığında tüm seyahat sayıları arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Davranışsal niyet ve memnuniyet ile ilgili olarak ilk kez seyahat edenlere kıyasla seyahat sayısı arttıkça memnuniyet ve davranışsal niyetlerinin arttığı görülmektedir. Buna göre;

H_8 = *Tek başına seyahat eden kadınların risk algıları tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir* hipotezi kabul edilmiştir.

H_{13} = *Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir* hipotezi kabul edilmiştir.

H_{18} = *Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir* hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 17. Fark Testlerinin Sonuçları

No	Hipotez	p	Sonuç
H₄/H_{4a}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,02	Kabul
H₄/H_{4b}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,10	Ret
H₄/H_{4c}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,10	Ret
H₅/H_{5a}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları yaşlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,06	Ret
H₅/H_{5b}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları yaşlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,04	Kabul
H₅/H_{5c}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları yaşlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,00	Kabul
H₆/H_{6a}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,02	Kabul
H₆/H_{6b}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,08	Ret
H₆/H_{6c}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,24	Ret
H₇/H_{7a}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları gelirlerine göre farklılık göstermektedir.</i>	0,02	Kabul
H₇/H_{7b}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları gelirlerine göre farklılık göstermektedir.</i>	0,71	Ret
H₇/H_{7c}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları gelirlerine göre farklılık göstermektedir.</i>	0,10	Ret
H₈/H_{8a}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların psikososyal risk algıları tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,00	Kabul
H₈/H_{8b}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların destinasyona özgü risk algıları tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,00	Kabul
H₈/H_{8c}	<i>Tek başına seyahat eden kadınların cinsiyete dayalı risk algıları tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,01	Kabul
H₉	<i>Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,00	Kabul
H₁₀	<i>Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri yaşlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,61	Ret
H₁₁	<i>Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,98	Ret

Tablo 17 (devamı). Fark Testlerinin Sonuçları

H₁₂	<i>Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri gelirlerine göre farklılık göstermektedir.</i>	0,13	Ret
H₁₃	<i>Tek başına seyahat eden kadınların memnuniyet düzeyleri tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,00	Kabul
H₁₄	<i>Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,00	Kabul
H₁₅	<i>Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri yaşlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,27	Ret
H₁₆	<i>Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,99	Ret
H₁₇	<i>Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri gelirlerine göre farklılık göstermektedir.</i>	0,02	Kabul
H₁₈	<i>Tek başına seyahat eden kadınların davranışsal niyetleri tek başına seyahat sayılarına göre farklılık göstermektedir.</i>	0,00	Kabul

5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu bölümde, tez araştırmasının bulgu, sonuç ve çıkarımları alanyazındaki akademik araştırmalar doğrultusunda tartışılmıştır. Ayrıca, gelecekte bu konu ile ilgili çalışma yapacak araştırmacılara, destinasyon yönetim örgütlerine öneriler sunulmuştur. Araştırma sonuçları ve önerilerin alanyazına ve uygulamaya katkı sunması amaçlanmıştır.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırma modelinde önerilen, seyahat risk algısının memnuniyete etkisini ortaya koyan hipotez test edilmiş ve elde edilen sonuca göre memnuniyet üzerinde destinasyona özgü ve psikososyal risklerin negatif yönde anlamlı bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Alanyazın incelendiğinde çalışmaların bu sonucu desteklediği görülmektedir (Nouri vd., 2018; Chaudhary ve Islam, 2021; Cong, 2021; Mancini, 2022). Bu bulgu, turistlerin seyahat ettikleri destinasyonun güvenliği ve psikososyal faktörlerin, memnuniyeti önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir. Özellikle, psikososyal risklerin memnuniyet üzerindeki etkisinin diğer risklerden daha yüksek olması, bu tür risklerin yönetiminin ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır. Cinsiyete dayalı risklerin memnuniyet düzeyine etkisinin olmaması, kadınların bu tür riskleri günlük yaşamlarında da deneyimlemeleri ve bu durumu içselleştirmiş olmaları nedeniyle seyahat memnuniyetlerini etkilemediğini gösterebilir.

Araştırma modelinde önerilen, memnuniyetin davranışsal niyete etkisini ortaya koyan hipotez test edilmiş ve elde edilen sonuca göre davranışsal niyet üzerinde memnuniyetin pozitif yönde anlamlı bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Alanyazın incelendiğinde çalışmaların bu sonucu desteklediği görülmektedir (Alegre ve Cladera, 2009; Bam ve Kunwar, 2019; Lee vd., 2021; Türk ve Özdemir, 2021). Bu bulgu, turistlerin memnuniyet düzeyinin, gelecekteki seyahat kararlarını ve niyetlerini önemli ölçüde etkilediğini ortaya koymaktadır. Turist memnuniyetini artırmaya yönelik çabaların, turistlerin tekrar ziyaret etme niyetlerini güçlendireceği ve destinasyonların rekabet avantajını artıracığı sonucuna varılabilir.

Araştırma modelinde önerilen, tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları riskin davranışsal niyete etkisini ortaya koyan hipotez test edilmiş ve elde edilen sonuca göre davranışsal niyet üzerinde algılanan seyahat riskinin negatif yönde anlamlı bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Alanyazın incelendiğinde çalışmaların bu sonucu desteklediği görülmektedir (Azami ve Real, 2019; Viet vd., 2020; Sujood ve Bano, 2021; Mancini, 2022). Bu bulgu, tek başına seyahat eden kadınların risk algılarının, onların seyahat

davranışlarını ve niyetlerini olumsuz etkilediğini göstermektedir. Özellikle psikososyal risklerin davranışsal niyet üzerindeki negatif etkisinin diğer risklere göre daha yüksek olması, kadınların bu tür riskleri algıladığında tekrar ziyaret etme ihtimallerinin daha düşük olduğunu göstermektedir.

Araştırma modelinde önerilen, demografik özelliklerin tek başına seyahat eden kadınların algıladıkları riske, memnuniyete ve davranışsal niyete etkisini ortaya koyan diğer hipotezler test edilmiş ve demografik özelliklerin büyük bir kısmının kadınların algıladıkları risk, memnuniyet ve davranışsal niyetleri farklı şekillerde etkilediği belirlenmiştir. Alanyazın incelendiğinde çalışmaların bu sonucu desteklediği görülmektedir (Chiang ve Jogaratnam, 2006; Viet vd., 2020; Özgürel, 2022; Kour ve Gupta, 2023).

Elde edilen sonuca göre destinasyona özgü, cinsiyete dayalı ve psikososyal risklerin kadınların yaşadıkları kıtaya göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Memnuniyet ve davranışsal niyetleri ise yaşadıkları kıtaya göre farklılık göstermemektedir. Avrupalı kadınlar, genel olarak daha düşük risk algısına sahipken, Asyalı kadınlar daha yüksek risk algısı bildirmişlerdir. Asyalı kadınlar Avrupalı kadınlara kıyasla sırasıyla psikososyal, destinasyona özgü ve cinsiyete dayalı riskleri daha fazla algılamışlardır. Bu çalışma, seyahat risk algısının kültürel normlar ve sosyal beklentiler tarafından şekillendirildiği fikrini desteklemektedir. Avrupalı kadınlar, daha bağımsız bir seyahat kültürüne sahip olduklarından, seyahat risklerini daha düşük algılamaktadırlar. Buna karşılık, Asyalı kadınlar toplumlarının ve ailelerinin beklentileri doğrultusunda daha yüksek risk algısı bildirmektedirler. Avrupalı kadınların tek başına seyahat ederken algıladıkları riskler sırasıyla hırsızlık ve soygun gibi suçlar, cinsel taciz ve saldırı, kadına yönelik erkek şiddeti, istenmeyen erkek ilgisi, yerel yiyecek ve içeceklerden hastalanma, yerel sağlık hizmetlerinin kalitesi, gıda güvenliği sorunları, yerel halkın rahatsız edici bakışları, dil engelleri, salgın hastalıklar, kişisel tatmin sağlayamama, kişisel imaj uyumsuzluğu, aile ve arkadaşların birey hakkındaki düşüncelerinin değişmesi, sosyal sınıfla uyumsuzluk olarak bulunmuştur. Asyalı kadınların ise tek başına seyahat ederken algıladıkları riskler sırasıyla hırsızlık ve soygun gibi suçlar, cinsel taciz ve saldırı, kadına yönelik erkek şiddeti, istenmeyen erkek ilgisi, yerel halkın rahatsız edici bakışları, yerel yiyecek ve içeceklerden hastalanma, dil engelleri, gıda güvenliği sorunları, yerel sağlık hizmetlerinin kalitesi, salgın hastalıklar, kişisel tatmin sağlayamama, kişisel imaj uyumsuzluğu, aile ve arkadaşların birey hakkındaki düşüncelerinin değişmesi, ve sosyal sınıfla uyumsuzluk olarak bulunmuştur. Avrupalı ve Asyalı kadınların algıladıkları risklerin ortalamalarının farkına bakıldığında ise

farkın sırasıyla salgın hastalıklar, dil engelleri, yerel halkının rahatsız edici bakışları, ailenin birey hakkındaki düşüncelerinin değişmesi, sosyal sınıfla uyumsuzluk, arkadaşların birey hakkındaki düşüncelerinin değişmesi, kişisel imaj uyumsuzluğu, hırsızlık ve soygun gibi suçlar, yiyecek ve içeceklerden hastalanma, cinsel taciz ve saldırı, gıda güvenliği sorunları, kişisel tatmin sağlayamama, istenmeyen erkek ilgisi, kadına yönelik erkek şiddeti, yerel sağlık hizmetlerinin kalitesinde olduğu bulunmuştur.

Asyalı kadınların salgın hastalıklar konusunda daha fazla risk hissetmeleri, 2019 yılında Vuhan, Çin'de başlayan COVID-19 salgınının bu kıtada başlaması, Avrupa ile kıyaslandığında nüfusun ve yoğunluğun daha fazla olmasıyla ilişkili olabilir. Aynı zamanda, Asya'daki sağlık sigortası kapsamı ve hastane kalitelerinin genel olarak Avrupa'ya kıyasla daha az gelişmiş olması da kadınların daha fazla risk algılamalarına neden olabilir (Aspalter & Gauld, 2012, s. 167). Yerel sağlık hizmetlerinin kalitesi konusundaki algılar da benzer nedenlerle farklılık gösterebilir. Asyalı kadınların dil engelleri konusunda daha fazla risk hissetmeleri, Avrupalı kadınlarla kıyaslandığında İngilizce ve diğer yabancı dillerin yaygın olarak konuşulmamasıyla açıklanabilir (Bolton, 2008). Bu durum, seyahat sırasında iletişim sorunları yaşama olasılığını artırmaktadır. Yerel halkın rahatsız edici bakışları konusunda Asyalı kadınların daha fazla risk hissetmeleri, kadınlara yönelik sosyal baskının ve toplumsal cinsiyet rollerinin daha belirgin olmasından kaynaklanabilir. Asyalı kadınlar, tek başına seyahat ederken ailelerinin ve arkadaşlarının kendileri hakkındaki düşüncelerinin değişeceği konusunda daha fazla risk algılamaktadır. Bu durum, toplumsal beklentilere uymama düşüncesi ile ilişkilidir. Avrupalı kadınlar ise daha bireysel bir kültürde yetiştikleri için bu tür düşünceleri daha az hissedebilirler. Sosyal sınıf uyumsuzluğu konusunda Asyalı kadınların daha fazla risk hissetmeleri, Asya toplumunda bireylerin sosyal statüleri ve sınıflarının, toplumsal kabul ve saygı görme açısından büyük önem taşımasıyla ilişkilidir. Kadın gezginler seyahat ettiklerinde bu statü ve sınıf uyumsuzlukları nedeniyle toplumsal baskılarla karşılaşma korkusu yaşamaktadırlar. Avrupalı kadınlar ise daha eşitlikçi ve birey odaklı toplumlarda yetiştikleri için bu tür endişeleri daha az hissetmektedirler. Asyalı kadınların hırsızlık ve soygun gibi suçları daha fazla algılamaları, bölgesel olarak çok değişken olmasıyla birlikte Asya ülkelerinde genel olarak bu tür suçların Avrupa ülkelerine göre daha fazla yaşanmasıyla alakalı olabilir (*unodc.org*). Ayrıca, cinsel taciz ve saldırı konularında daha fazla endişe duymalarının nedeni, Avrupa'ya kıyasla daha fazla cinsel taciz ve şiddet vakasının Asya ülkelerinde yaşanıyor olmasından kaynaklanıyor olabilir (*unodc.org*). Asyalı kadınların yerel yiyecek

ve içeceklerden hastalanma konusunda daha fazla risk algılamaları, Asya ülkelerinde gıda güvenliği standartlarının Avrupa ülkelerine kıyasla daha düşük olduğu algısından kaynaklanıyor olabilir. Avrupa Birliği'nin CE (Conformité Européenne) sertifikası aracılığıyla ürünlere belirli standartlar getirmesi ve ithal edilen ürünlerin insan sağlığına uygunluğunu denetlemek için gerçekleştirdiği testler nedeniyle, Avrupalılar bu riskleri daha az algılıyor olabilirler. Ayrıca, Asya'nın en kalabalık ülkelerinden Hindistan, Pakistan ve Bangladeş gibi yerlerde gıda güvenliği standartlarının çok düşük olması, sokak satıcılarının hijyenik olmayan koşullarda yemek yapması ve bu tür videoların sosyal medya ve basında geniş yer bulması da Asyalı kadınların bu risk algısını daha fazla hissetmelerine neden olabilir. Asyalı kadınların kişisel tatmin konusunda daha fazla risk algılamalarının nedeni, Asya kültüründe tek başına bir şeyler yapmanın sosyal olarak daha az kabul görmesi ile ilişkili olabilir. Avrupalı kadınlar ise tek başına seyahati kişisel gelişim ve özgürlük fırsatı olarak görme eğiliminde olduklarından bu endişeleri daha az yaşamaktadırlar. İstenmeyen erkek ilgisi ve kadına yönelik erkek şiddeti konusunda Avrupalı ve Asyalı kadınların algıladıkları riskler arasındaki fark oldukça düşüktür. Bu durum, Avrupalı ve Asyalı kadınların benzer seviyelerde bu riskleri algıladıklarını göstermektedir. Bu bulgular, farklı kıtalarda yaşayan kadınların seyahat risk algılarının nasıl değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Memnuniyet ve davranışsal niyet ise yaşadıkları kıtaya göre farklılık göstermemektedir. Bu durum, farklı seviyelerde ve şekillerde risk algılasalar da kadınların tek başına seyahat etmekten ve bu seyahatleri tekrar gerçekleştirmekte büyük oranda olumlu bir tutum sergilediklerini göstermektedir.

Bulgulara göre, psikososyal risk algısı medeni duruma göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir. Evli kadınlar, bekarlara kıyasla daha yüksek psikososyal risk algılamaktadır. Bu durum, evli kadınların sosyal ve ailevi sorumluluklarından kaynaklanan ek stres faktörlerinden dolayı daha fazla endişe duyabileceklerini göstermektedir. Ayrıca, memnuniyet ve davranışsal niyet açısından da evli ve bekar kadınlar arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bekar kadınlar daha az risk hissettiği için evli kadınlara kıyasla seyahatlerinden daha memnun olmuşlar ve tekrar ziyaret etme niyetleri daha yüksek çıkmıştır.

Yaş grupları arasında destinasyona özgü ve cinsiyete dayalı risk algılarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. En yüksek destinasyona özgü risk algısı 35-44 yaş grubunda, ikinci sırada 25-34 ve son sırada 18-24 yaş grubunda görülmektedir. 18-24 yaş grubunun daha bilinçsiz, maceracı ve risk almaya yatkın olması bu riskin daha az

algılanmasını açıklayabilir. Ayrıca, cinsiyete dayalı risk algısının 18-24 yaş grubunda en yüksek, 55 yaş ve üstü grupta ise en düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, yaş aldıkça insanların deneyimlerinin artması ve risklerle başa çıkma konusunda daha iyi stratejiler geliştirebilmeleriyle açıklanabilir.

Psikososyal risk algısının eğitim durumuna göre farklılaştığı bulunmuştur. Lise ve altı eğitim seviyesine sahip kadınlar, lisansüstü eğitime sahip kadınlara kıyasla daha yüksek psikososyal risk algılamaktadır. Bu durum, eğitim seviyesi yükseldikçe bireylerin psikolojik riskleri daha iyi yönetebildiklerini ve sosyal çevrenin düşüncelerine daha az önem verdiklerini göstermektedir. Davranışsal niyet ve memnuniyet açısından ise eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Gelir ile psikososyal risk ve davranışsal niyet arasında anlamlı derecede farklılıklar bulunmuştur. Gelir seviyesi arttıkça bireylerin psikososyal risk algılarının azaldığı ve davranışsal niyetlerinin arttığı görülmektedir. Bu, yüksek gelir seviyesine sahip bireylerin psikolojik riskleri daha iyi yönetebildiklerini ve sosyal çevrenin düşüncelerine daha az önem verdiklerini göstermektedir. Ayrıca, gelir seviyesi yükseldikçe kişilerin tekrar tek başına seyahat etme niyetlerinin arttığı görülmektedir.

Seyahat risk faktörleri, memnuniyet ve davranışsal niyetin tek başına seyahat etme sayısına göre anlamlı derecede farklılaştığı bulunmuştur. İlk kez seyahat edenlerle daha fazla seyahat edenler arasında memnuniyet ve davranışsal niyet açısından önemli farklar tespit edilmiştir. Seyahat sayısı arttıkça memnuniyet ve davranışsal niyetin arttığı gözlenmiştir. Bu, seyahat tecrübesi arttıkça bireylerin seyahatlerine daha olumlu yaklaştıklarını ve seyahatlerinden daha fazla memnuniyet duyduklarını göstermektedir.

5.2. Öneriler

Bu araştırmanın bulguları ışığında, tek başına seyahat eden kadınların seyahat deneyimlerini iyileştirmek ve turizm endüstrisinde kadın dostu politikaların geliştirilmesini desteklemek amacıyla çeşitli öneriler sunulmuştur. Bu öneriler, kadınların seyahat risk algılarını azaltmayı, memnuniyeti artırmayı ve olumlu davranışsal niyetlerini teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

5.2.1. İşletmelere yönelik öneriler

Konaklama, ulaşım ve diğer turistik hizmetlerin kalitesi, kadınların memnuniyetlerini doğrudan etkilemektedir. Oteller ve diğer konaklama tesisleri, kadınların ihtiyaçlarını

karşılacak şekilde hizmetlerini iyileştirmelidir. Güvenlik hizmeti ve 24 saat hizmet veren resepsiyonlar, kadınların memnuniyetini artıracaktır. Kadınlar için güvenli ve konforlu ulaşım hizmetleri sunulmalıdır. Taksi ve toplu taşıma hizmetlerinde uydu takibi yapılmalı ve güvenlik kameraları gibi önlemler alınmalıdır. Tek başına seyahat eden kadınların rahatça vakit geçirebileceği güvenli ve konforlu mekanlar oluşturulmalıdır.

Kadınların seyahat deneyimlerini iyileştirmek amacıyla özel programlar ve hizmetler sunulmalıdır. Bu programlar, kadınların seyahat motivasyonlarını artıracak ve onların daha güvenli ve konforlu seyahat etmelerine olanak tanıyacaktır. Tur operatörleri ve seyahat acenteleri, kadınlara yönelik özel rehberlik hizmetleri sunmalıdır. Bu rehberler, kadın gezginlere seyahatleri sırasında karşılaşılabilecekleri riskler hakkında bilgi vermeli ve güvenli seyahat ipuçları sunmalıdır. Kadınların deneyimlerini paylaşabilecekleri ve birbirlerine destek olabilecekleri online topluluklar oluşturulmalıdır. Bu topluluklar, kadınların seyahat motivasyonlarını artıracak ve onların daha güvenli seyahat etmelerine katkı sağlayacaktır.

5.2.2.Merkezi yönetimlere yönelik öneriler

Kadınların seyahat ederken hissettikleri güvenlik, seyahat deneyimlerinin kalitesini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle, destinasyonların güvenlik önlemlerini artırması büyük önem taşımaktadır. Destinasyonlarda güvenlik bilgilendirme merkezleri kurulmalı ve kadınlara yönelik güvenlik rehberleri hazırlanmalıdır. Bu rehberler, kadın gezginlerin potansiyel riskler ve bu risklere karşı alınabilecek önlemler hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlayacaktır. Seyahat güvenliği ve hizmetleri konusunda kadınların farklı risk algılarına yönelik eğitim programları ve bilgilendirme kampanyaları düzenlenmelidir. Özellikle hırsızlık, cinsel taciz ve saldırı gibi suçlara karşı kadınlara yönelik özel güvenlik önlemleri alınmalıdır. Turistik bölgelerde polis ve güvenlik görevlilerinin sayısı artırılmalı ve bu görevliler, kadınların ihtiyaçlarına duyarlı olacak şekilde eğitilmelidir. Güvenlik güçlerinin görünürlüğü, kadınların kendilerini daha güvende hissetmelerine katkı sağlayacaktır. Kadınların acil durumlarda hızlı bir şekilde yardım alabilecekleri iletişim sistemleri kurulmalıdır. Acil durum telefon hatları ve mobil uygulamalar, kadınların güvenlik endişelerini azaltacaktır. Ayrıca kadınların istenmeyen erkek ilgisi ve erkek şiddeti risklerine karşı korunması için yaptırımlar artırılmalıdır.

Yerel sağlık hizmetlerinin kalitesi konusundaki endişeleri gidermek için, destinasyonlardaki sağlık hizmetlerinin standardizasyonu ve turistlerin bu hizmetlere erişimini

kolaylaştırıcı düzenlemeler yapılmalıdır. Ayrıca, sağlık riskleri ve önlemleri hakkında turistlere yönelik detaylı bilgilendirme yapılmalıdır. Turistik destinasyonlarda salgın hastalıklar hakkında kapsamlı bilgilendirme kampanyaları düzenlenmelidir. Bu kampanyalar, salgın hastalık risklerini, korunma yöntemlerini ve aşı imkanlarını detaylı bir şekilde açıklamalıdır.

Gıda güvenliği konusundaki endişeleri azaltmak için, turistlerin güvenli ve hijyenik yiyecek ve içeceklerle kolayca ulaşabilmeleri sağlanmalıdır. Restoranlar ve gıda satıcıları, hijyen standartlarına uyum konusunda düzenli olarak denetlenmelidir.

Dil engellerinin oluşturduğu riskleri azaltmak için, turistlerin sık ziyaret ettiği bölgelerde farklı dillerde bilgi ve hizmetler sunulmalıdır. Özellikle Asyalı kadınların bu konuda daha fazla risk hissetmesi dolayısıyla Asya’da konuşulan dilleri bilen personel istihdam etmek bu riskin azalmasını sağlayacaktır. Ayrıca, turistlere yardımcı olabilecek dil eğitim programları veya uygulamaları teşvik edilmelidir. Turistlerin sıkça ziyaret ettiği bölgelerde çok dilli bilgi panoları, broşürler ve rehberler sağlanmalıdır.

5.2.3. Yerel halka yönelik öneriler

Yerel halkın kadın gezginlere karşı misafirperver ve dostane bir tutum sergilemesi, kadınların memnuniyetini artırmaktadır. Bu nedenle, yerel halkın eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Turizm endüstrisinde çalışanlar ve yerel halk, farklı kültürlerden gelen kadınların ihtiyaçları ve beklentileri konusunda bilinçlendirilmeli ve eğitilmelidir. Yerel halkın turistlere olan yaklaşımı ve rahatsız edici bakışları konusunda kültürel farkındalık programları düzenlenmelidir. Bu programlar hem yerel halkı hem de turistleri kapsayarak karşılıklı anlayış ve saygıyı artırmayı hedeflemelidir. Bu eğitimler, kadınların daha olumlu ve güvenli bir seyahat deneyimi yaşamalarına katkı sağlayacaktır.

5.2.4. Gelecekteki araştırmalar için öneriler

Bu çalışma gelecekte yapılacak araştırmalar için çeşitli öneriler sunmaktadır:

- Araştırma, farklı kıtaları ve demografik özellikleri kapsayacak şekilde genişletilebilir.
- Tek başına seyahat eden kadınların bireysel deneyimlerini anlamak için nitel araştırma yöntemleri kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Abbasian, S. (2019). *Solo travellers to city destinations: An exploratory study in Sweden*. 5(1), 35-50. <https://doi.org/10.1108/IJTC-01-2018-0001>
- Akyıldız, M. (2009). Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova) ve Bir SPSS Örneği. *Çevrimiçi*) <https://www.istatistik.gen.tr>. <https://scholar.google.com/scholar?cluster=9708621425156976082&hl=en&oi=scholar>
- Alina Stankevich. (2017). Explaining the Consumer Decision-Making Process: Critical Literature Review. *Journal of international business research*, 2(6), 7-14. <https://doi.org/10.18775/JIBRM.1849-8558.2015.26.3001>
- Almudena Otegui-Carles, Noelia Araújo Vila, & José Antonio Fraiz-Brea. (2022). Solo Travel Research and Its Gender Perspective: A Critical Bibliometric Review. *Tourism and hospitality*, 3(3), 733-751. <https://doi.org/10.3390/tourhosp3030045>
- Alonso-Vazquez, M., Yang, E. C. L., Pages Vidal, M. del M., & Khoo, C. (2024). Going solo during the pandemic: A generational segmentation of solo female travellers. *Current Issues in Tourism*, 27(3), 381-395. <https://doi.org/10.1080/13683500.2022.2164486>
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı*. Sakarya yayıncılık.
- Amanda Wantono & Bob McKercher. (2020). Backpacking and risk perception: The case of solo Asian women. *Tourism recreation research*, 45(1), 19-29. <https://doi.org/10.1080/02508281.2019.1636180>
- Aspalter, C., & Gauld, R. (2012). *Health care systems in Europe and Asia* (C. 1). Routledge London. <https://api.taylorfrancis.com/content/books/mono/download?identifierName=doi&identifierValue=10.4324/9780203157992&type=googlepdf>
- Avery, A., & Zenilman, J. M. (2015). Sexually Transmitted Diseases and Travel: From Boudoir to Bordello. *Microbiology spectrum*, 3(5), 289-305. <https://doi.org/10.1128/MICROBIOLSPEC.IOL5-0011-2015>
- Aykaç, C. (2023). *Risk Perceptions of Tourists to The Destination and Evaluation of Perceived Risks in Turkey*. <https://doi.org/10.58654/jebi.1302087>
- Azami, D. M., & Real, F. J. R. (2019). The importance of perceived risk in destination image and its effects on behavioral intention. *PASOS Revista de Turismo y Patrimonio Cultural*, 17(5), 915-928. <https://doi.org/10.25145/J.PASOS.2019.17.065>

- Azim, T. S. A. (2009). The Relationship between the Perception of Risk and the Decision-making Process of Travel of French Tourists. *Research Papers in Economics*. https://mpra.ub.uni-muenchen.de/25313/1/MPRA_paper_25313.pdf
- Bader, G. (2020). Sacred Space in Egeria's Fourth-Century Pilgrimage Account. *Journal Of Religious History*, 44(1), 91-102. <https://doi.org/10.1111/1467-9809.12634>
- Bambang Hermanto, Suryanto Suryanto, & Rusdin Tahir. (2023). Exploring the drivers of tourists' revisit intention: Does digital payment adoption and tour guide performance matters? *Geojournal of Tourism and Geosites*, 46(1), 124-134. <https://doi.org/10.30892/gtg.46114-1008>
- Bang Nguyen Viet, Huu Phuc Dang, & Ho Hai Nguyen. (2020). Revisit intention and satisfaction: The role of destination image, perceived risk, and cultural contact. *Cogent Business & Management*, 7(1), 1796249. <https://doi.org/10.1080/23311975.2020.1796249>
- Bentler, P. M., & de Leeuw, J. (2011). Factor Analysis via Components Analysis. *Psychometrika*, 76(3), 461-470. <https://doi.org/10.1007/s11336-011-9217-5>
- Bianchi, C. (2021). Antecedents of tourists' solo travel intentions. *Tourism Review*. <https://doi.org/10.1108/TR-12-2020-0611>
- Birkett, D. (1991). *Women and Travel*. Wayland.
- Bolton, K. (2008). English in Asia, Asian Englishes, and the issue of proficiency. *English Today*, 24(2), 3-12. <https://doi.org/10.1017/S026607840800014X>
- Breda, Z., Santos, A., Kliceck, T., & Dinis, G. (2020). *Profile, Motivations, and Experiences From Portuguese Solo Female Travelers*. 131-150. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-2204-2.CH008>
- Britannica, T. E. of E. (2024). *Gertrude Bell | English Politician, Archaeologist & Writer | Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Gertrude-Bell>
- Brugulat, M., & Coromina, L. (2021). Constraints of solo female backpackers in Southeast Asia. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 26(6), 640-653. <https://doi.org/10.1080/10941665.2021.1886134>
- Buchan, J. (2003, Mart 12). Miss Bell's lines in the sand. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2003/mar/12/iraq.jamesbuchan>
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Deneyisel Desenler- Öntest-S... - Google Scholar*. (t.y.). Geliş tarihi 11 Haziran 2024
- Caprio, M. E. (2011). *Japanese assimilation policies in colonial Korea, 1910-1945*.

- University of Washington Press.
- Carvalho, G., Baptista, M. M., & Costa, C. (2015). *Mulheres que viajam sozinhas: Reflexões sobre gênero e experiências turísticas*. 23, 59-67.
- Chandralal, L. (2023). Female solo travels to south Asian destinations and sustaining loneliness. *Tourism and Hospitality Research*, 146735842311735-146735842311735. <https://doi.org/10.1177/14673584231173508>
- Chaudhary, M., & Islam, N. U. (2021). Impact of Perceived Risk on Tourist Satisfaction and Future Travel Intentions: A Mediation–Moderation Analysis: *Global Business Review*, 097215092110362. <https://doi.org/10.1177/09721509211036270>
- Chiang, C.-Y., & Jogaratnam, G. (2006). Why do women travel solo for purposes of leisure. *Journal of Vacation Marketing*, 12(1), 59-70. <https://doi.org/10.1177/1356766706059041>
- Choi, H. (2011). Gender and Mission Encounters in Korea: New Women, Old Ways. *The Journal of Korean Studies*, 16(2), 303-307.
- Cianca, J. (2019). Written by the body: Early christian pilgrims as sacred placemakers. *International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage*, 7(1), 11-21.
- Cohen, S. A., Prayag, G., & Moital, M. (2014). Consumer behaviour in tourism: Concepts, influences and opportunities. *Current Issues in Tourism*, 17(10), 872-909. <https://doi.org/10.1080/13683500.2013.850064>
- Condorferries.co.uk. (t.y.). Geliş tarihi 05 Mart 2024, gönderen <https://www.condorferries.co.uk/>
- Cong, L. C. (2021). Perceived risk and destination knowledge in the satisfaction-loyalty intention relationship: An empirical study of european tourists in vietnam. *Journal of outdoor recreation and tourism*, 33, 100343. <https://doi.org/10.1016/J.JORT.2020.100343>
- Cornucopia Magazine Freya Stark. (t.y.). Geliş tarihi 11 Temmuz 2024, gönderen <https://www.cornucopia.net/contributors/freya-stark/>
- Crime and criminal justice. (t.y.). United Nations : Office on Drugs and Crime. Geliş tarihi 11 Temmuz 2024, gönderen [//www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/crime-and-criminal-justice.html](https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/crime-and-criminal-justice.html)
- Cuculeski, N., Cuculeski, V., & Taskov, N. (2015). *The influence of the factors of consumer behavior in tourism*. LAP Lambert Academic Publishing. <https://eprints.ugd.edu.mk/15128/>

- Dale, N. F. (2019). *Gender and Other Factors That Influence Tourism Preferences*. 537-553. <https://doi.org/10.4018/978-1-5225-6912-1.CH027>
- Di Giovine, M. A., & Choe, J. (2020). Geographies of religion and spirituality: Pilgrimage beyond the 'officially' sacred. *İçinde Pilgrimage beyond the officially sacred* (ss. 1-23). Routledge. <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781003007821-1/geographies-religion-spirituality-pilgrimage-beyond-officially-sacred-michael-di-giovine-jaeyeon-choe>
- Emily Falconer. (2011). *Risk, Excitement and Emotional Conflict in Women's Travel Narratives*. 1(2). <https://journal.lib.uoguelph.ca/index.php/rasaala/article/download/1511/2106>
- Ersoz, F., & Ersoz, T. (2022). *İstatistik- I*.
- Ester Manik, Azhar Affandi, Sidik Priadana, Dedi Hadian, & Dyah Ayu Puspitaningrum. (2023). Comparison of normality testing with chi quadrat calculations and tables for the statistical value departement of elementary school education student at the University of Jember. *Nucleation and Atmospheric Aerosols*. <https://doi.org/10.1063/5.0111307>
- Fishman, J., Lushin, V., & Mandell, D. S. (2020). Predicting implementation: Comparing validated measures of intention and assessing the role of motivation when designing behavioral interventions. *Implementation Science Communications*, 1(1), 81. <https://doi.org/10.1186/s43058-020-00050-4>
- Fumiko, M. (2005). Female pilgrims and Mt. Fuji: Changing perspectives on the exclusion of women. *Monumenta Nipponica*, 60(3), 339-391.
- F.W Mugo. (2002). *Sampling in research*.
- Gertrude Bell: New Documentary Sheds Light on Woman who Helped Shape Iraq*. (t.y.). Middle East Institute. Geliş tarihi 13 Haziran 2024, gönderen <https://www.mei.edu/publications/gertrude-bell-new-documentary-sheds-light-woman-who-helped-shape-iraq>
- Ghadban, S., & Haidar, R. (2023). Decoding international Solo women travelers' experience: A qualitative analysis of user-generated videos. *Journal of outdoor recreation and tourism*, 100648-100648. <https://doi.org/10.1016/j.jort.2023.100648>
- Gilbert, D. C. (1991). *An examination of the consumer behaviour process related to tourism*. <https://www.cabidigitallibrary.org/doi/full/10.5555/19911889911>
- Google Trends*. (t.y.). Google Trends. Geliş tarihi 22 Haziran 2024, gönderen

- <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fg%2F11qh2j60pc&hl=en>
- Greenpilgrimageeurope.net.* (t.y.). Geliş tarihi 05 Mart 2024, gönderen <https://www.greenpilgrimageeurope.net/>
- Grundy, I. (1999). *Lady Mary Wortley Montagu*. Oxford University Press, USA.
- Guo, Y. (2008). Nv lv shu xie zhong de shi jian, kong jian yu zi wo zhui xun-Chong du ban zhao< Dong Zheng Fu>[The time, space and self-searching in female travel writings-Reading of Ban Zhao's " Dong Zheng Fu"]. *Dong Hai Da Xue Zhong Wen Xue Bao*, 20, 89-104.
- Guo, Y. (2014). Chinese women and travel: Historical and contemporary experiences. *Annals of Tourism Research*, 46, 179-181.
- Hair, J., Black, W., Babin, B., & Anderson, R. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*.
- Halaweh, A. (2022). Liturgy of Jerusalem from the Fourth to Fifth Centuries. *Liturgy*, 37(1), 6-14. <https://doi.org/10.1080/0458063X.2022.2026174>
- Halimin Herjanto, Alexandra Chilicki, Chidchanok Anantamongkolkul, & Erin McGuinness. (2020). Hotel Selection Criteria of Solo Traveling Females. *Asean Journal on Hospitality and Tourism*, 18(2), 53-73. <https://doi.org/10.5614/AJHAJHT.2020.18.2.01>
- Hall, D. R., & Kinnaird, V. (1994). A note on women travellers. *Tourism: a gender analysis*, 188-209.
- Hamashita, T., Selden, M., & Grove, L. (2013). *China, East Asia and the global economy: Regional and historical perspectives*. Routledge. <https://api.taylorfrancis.com/content/books/mono/download?identifierName=doi&identifierValue=10.4324/9780203895566&type=googlepdf>
- Hamid, S., Ali, R., Azhar, Mohd., & Khan, S. (2021). *Solo Travel and Well-Being Amongst Women: An Exploratory Study*. 2(1), 1-13. <https://doi.org/10.36256/IJTL.V2I1.125>
- Harris, C., & Wilson, E. (2007). Travelling beyond the boundaries of constraint: Women, travel and empowerment. İçinde *Tourism and gender: Embodiment, sensuality and experience* (ss. 235-250). Cabi Wallingford UK.
- Hawley, J. (1998). Freya Stark. *English*. <https://scholarcommons.scu.edu/engl/116>
- Hunt, E. D. (1982). *Holy Land pilgrimage in the later Roman Empire: AD 312-460*.

- Clarendon Press. <https://ixtheo.de/Record/1614253048>
- Icoz, O., Kutuk, A., & Icoz, O. (2018). Social media and consumer buying decisions in tourism: The case of Turkey. *PASOS Revista de Turismo y Patrimonio Cultural*, 16(4), 1051-1066. <https://doi.org/10.25145/J.PASOS.2018.16.073>
- Iliev, D. (2020). The evolution of religious tourism: Concept, segmentation and development of new identities. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 45, 131-140.
- Izzard, M. (1992). *Cornucopia Magazine A Marvellous Bright Eye*. <https://www.cornucopia.net/magazine/articles/a-marvellous-bright-eye1/>
- Jacob C. Lee, Yuanyuan (Gina) Cui, Jungkeun Kim, Yuri Seo, & Hyunji Chon. (2021). Photo Taking Paradox: Contrasting Effects of Photo Taking on Travel Satisfaction and Revisit Intention: *Journal of Travel Research*, 60(4), 833-845. <https://doi.org/10.1177/0047287520912334>
- Jacobs, A. S. (2002). 'The Most Beautiful Jewesses in the Land': Imperial Travel in the Early Christian Holy Land. *Religion*, 32(3), 205-225. <https://doi.org/10.1006/reli.2002.0398>
- Joaquín Alegre & Magdalena Cladera. (2009). Analysing the effect of satisfaction and previous visits on tourist intentions to return. *European Journal of Marketing*, 43, 670-685. <https://doi.org/10.1108/03090560910946990>
- Johannes, J., Yacob, S., & Pasaribu, J. P. K. (2022). Examining the behavioral intentions of tourism destination communities: A critical approach to smart rural tourism information system. *International Journal of Research in Business and Social Science* (2147- 4478), 11(2), 329-335. <https://doi.org/10.20525/ijrbs.v11i2.1624>
- Jordan, F., & Aitchison, C. (2008). Tourism and the sexualisation of the gaze: Solo female tourists' experiences of gendered power, surveillance and embodiment. *Leisure Studies*, 27(3), 329-349. <https://doi.org/10.1080/02614360802125080>
- Kaba, B. (2021). *Foreign Solo Female Travellers' Perceptions of Risk and Safety in Turkey*. 475-493. https://doi.org/10.1007/978-3-030-74590-5_23
- Karagöz, D., Işık, C., Dogru, T., & Zhang, L. (2021). Solo female travel risks, anxiety and travel intentions: Examining the moderating role of online psychological-social support. *Current Issues in Tourism*, 24(11), 1595-1612. <https://doi.org/10.1080/13683500.2020.1816929>
- Karalar, R. (2010). *Çağdaş tüketici davranışı*. yy.

<https://scholar.google.com/scholar?cluster=632239649465027374&hl=en&oi=scholar>

- Kartika Nuradina. (2022). Psychological factors affects online buying behaviour. *Journal of Business and Management INABA (JBMI)*, 1(02), 112-123. <https://doi.org/10.56956/jbmi.v1i02.120>
- Kennedy, K. M., Kennedy, K. M., Flaherty, G. T., & Flaherty, G. T. (2015). The Risk of Sexual Assault and Rape during International Travel: Implications for the Practice of Travel Medicine. *Journal of Travel Medicine*, 22(4), 282-284. <https://doi.org/10.1111/JTM.12201>
- Khanna, P. (2019). *The future is Asian*. Simon and Schuster.
- Kim, J., Shin, H. H., Jeong, M., & Lee, W. S. (2021). Impact of tourists' psychological ownership of an eco-friendly trail on their behavior intention: An empirical investigation of Jeju Olle Trail in South Korea. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 26(10), 1097-1110. <https://doi.org/10.1080/10941665.2021.1942102>
- Kim, T. (2006). *Korean Travel Literature*. Ewha Womans University Press.
- Kim, T. K. (2015). T test as a parametric statistic. *Korean J Anesthesiol*, 68(6), 540-546. <https://doi.org/10.4097/kjae.2015.68.6.540>
- Ko, D., Haboush, J. K., & Piggott, J. (2003). *Women and Confucian cultures in premodern China, Korea, and Japan*. Univ of California Press.
- Koc, E. (2019). *Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri: Global ve Yerel Yaklaşım 8. Baskı*.
- Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing Management*. Pearson.
- Kour, P., & Gupta, S. (2023). Role of loneliness in destination emotional values and travel intentions: Analysis of solo women travellers in India. *International Journal of Tourism Policy*. <https://www.inderscienceonline.com/doi/10.1504/IJTP.2023.129168>
- Krupenna, I., & Kokhan, M. S. (2022). Consumer behavior in tourism: Features of the model and methods of study. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. <https://doi.org/10.24025/2306-4420.66.2022.268565>
- Laesser, C., Beritelli, P., & Bieger, T. (2009). Solo travel—Explorative insights from a mature market (Switzerland). *Journal of Vacation Marketing*, 15(3), 217-227. <https://doi.org/10.1177/1356766709104268>
- Lai, Y. H. (2005). The study of female's space travel experiences by the examples of

- travel literature of Taiwanese female novelists (1949-2000). *Unpublished master's thesis, ChangYuan Christian University, Taoyuan County.*
- Lalith Chandralal. (2023). Female solo travels to south Asian destinations and sustaining loneliness. *Tourism and Hospitality Research*, 146735842311735-146735842311735. <https://doi.org/10.1177/14673584231173508>
- Lang, M. (2003). San Mao and Qiong Yao, a "popular" pair. *Modern Chinese literature and culture*, 15(2), 76-120.
- Leonardo, J. S., Balasabas, A. M. M., De Smet, K. C. L., & Esplanada, D. E. (2022). Risk Perception of Undergraduate Students In Dlsu-D and Their Willingness to Travel to Mindanao. *Quantum Journal of Social Sciences and Humanities*, 3(6), 37-47. <https://doi.org/10.55197/qjssh.v3i6.179>
- Liu, X., Li, J. J., & Yang, Y. (2015). Travel arrangement as a moderator in image–satisfaction–behavior relations: An investigation of Chinese outbound travelers. *Journal of Vacation Marketing*, 21(3), 225-236. <https://doi.org/10.1177/1356766714567797>
- Lynch, G., & Atkins, S. (1988). The influence of personal security fears on women's travel patterns. *Transportation*, 15(3), 257-277. <https://doi.org/10.1007/BF00837584>
- M. Joseph Sirgy. (2010). Toward a Quality-of-Life Theory of Leisure Travel Satisfaction. *Journal of Travel Research*, 49(2), 246-260. <https://doi.org/10.1177/0047287509337416>
- Manci, A. R. (2022). Determining destination risk perceptions, their effects on satisfaction, revisit and recommendation intentions: Evidence from Sanliurfa/Turkey. *Journal of multidisciplinary academic tourism*, 7(1), 81-96. <https://doi.org/10.31822/jomat.2022-7-1-81>
- Marini, S., Aprilia, L. R., & Intan, A. J. M. (2022). Tren Solo Traveler Dalam Minat Berwisata Di Era New Normal: Perspektif Generasi Milenial. *Barista : Jurnal Kajian Bahasa Dan Pariwisata*, 9(2), Article 2. <https://doi.org/10.34013/barista.v9i02.837>
- Mark, J. J. (2021). Gertrude Bell. İçinde *World History Encyclopedia*. https://www.worldhistory.org/Gertrude_Bell/
- Mazurek-Kusiak, A. (2022). Model of Tourist Service Purchasing Decisions in Travel Agencies. *Folia Turistica*, 58, 9-33. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0016.0328>

- Melnyk, V., Carrillat, F. A., & Melnyk, V. (2022). The Influence of Social Norms on Consumer Behavior: A Meta-Analysis. *Journal of Marketing*, 86(3), 98-120. <https://doi.org/10.1177/00222429211029199>
- Morinis, E. A., & Turner, V. (1992). *Sacred journeys: The anthropology of pilgrimage*. Greenwood Press. <https://ixtheo.de/Record/113386451>
- Morris, C. (Ed.). (1997). *The Illustrated Journeys of Celia Fiennes 1685-c. 1712* (n edition). Alan Sutton Publishing, Ltd.
- Mouratidis, K., Ettema, D., & Næss, P. (2019). Urban form, travel behavior, and travel satisfaction. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, 129, 306-320. <https://doi.org/10.1016/j.tra.2019.09.002>
- Moutinho, L., Ballantyne, R., & Rate, S. (2011). *Consumer behaviour in tourism*. CABI.
- Nagai, H., & Tkaczynski, A. (2014). Understanding perceived physical risk: The case of Japan. *Tourism Analysis*, 19(2), 249-253. <https://doi.org/10.3727/108354214X13963557455928>
- Nagasimha Balakrishna Kanagal. (2016). An Extended Model of Behavioural Process in Consumer Decision Making. *International Journal of Marketing Studies*, 8(4), 87-93. <https://doi.org/10.5539/IJMS.V8N4P87>
- Nenzi, L. (2017). *Excursions in Identity: Travel and the Intersection of Place, Gender, and Status in Edo Japan*. University of Hawaii Press. <https://doi.org/10.1515/9780824862435>
- Nguyen, D. T. A., & Hsu, L. (2022). Exploring visit intention to India among Southeast Asian solo female travelers. *Journal of Destination Marketing & Management*, 25, 100725.
- Nguyen, H. N. (2018). *An Investigation into Female Solo Travelers: Solo Travel Exposure and Perceived Constraints, Personal Development, Authentic Personality and Self-Esteem - ProQuest*. <https://www.proquest.com/docview/2269043425?pq-orig-site=gscholar&fromopenview=true&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses>
- Nirajan Bam & Amrita Kunwar. (2019). *Tourist Satisfaction: Relationship Analysis among its Antecedents and Revisit Intention*. 8(1), 30-47. <https://doi.org/10.30519/AHTR.519994>
- Nouri, B. A., Ebrahimpour, H., Zadeh, M. H., Banghinie, M., & Soltani, M. (2018). The effect of tourism risk dimensions on foreign tourists satisfaction and loyalty: Mediating role of destination image (case study Ardabil city). *Almatourism: Journal of*

- Tourism, Culture and Territorial Development*, 9(17), 55-94.
<https://doi.org/10.6092/ISSN.2036-5195/7207>
- Oshrie, O., Ghaffari, M., & Nematpour, M. (2022). Lines in the sand: The perceived risks of traveling to a destination and its influence on tourist information seeking behavior. *International journal of tourism cities*, 8(4), 965-982.
<https://doi.org/10.1108/ijtc-07-2021-0138>
- Osland, G. E., Mackoy, R., & McCormick, M. (2017). Perceptions of personal risk in tourists' destination choices: Nature tours in Mexico. *Journal of Tourism and Hospitality*, 8(1), 38-50. <https://doi.org/10.1515/EJTHR-2017-0002>
- Osman, H., Lorraine Brown, & Thi Minh Trang Phung. (2020). The travel motivations and experiences of female Vietnamese solo travellers. *Tourist Studies*, 20(2), 248-267. <https://doi.org/10.1177/1468797619878307>
- Özgürel, G. (2022). Hiyerarşik Boş Zaman Kısıtları Teorisi Çerçevesinde Yalnız Seyahat Eden Kadın Seyyahları Anlamak (Understanding Female Travelers Who Travel Alone within The Hierarchical Theory of Leisure Constraints). *Türk turizm araştırmaları dergisi*. <https://doi.org/10.26677/tr1010.2022.968>
- Page, S. J., & Connell, J. (2020). *Understanding the tourist as a consumer*. 67-92. <https://doi.org/10.4324/9781003005520-5>
- Pemble, J. (1987). *The mediterranean passion: Victorians and Edwardians in the South*. Oxford University Press, USA.
- Pinto, I., & Castro, C. (2019). Online travel agencies: Factors influencing tourists' purchase decisions. *Tourism & Management Studies*, 15(2), 7-20.
- Pratt, M. L. (2007). *Imperial eyes: Travel writing and transculturation*. routledge. <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203932933/imperial-eyes-mary-louise-pratt>
- Raj, R., Griffin, K., & Blackwell, R. (2015). Motivations for religious tourism, pilgrimage, festivals and events. İçinde R. Raj & K. Griffin (Ed.), *Religious tourism and pilgrimage management: An international perspective* (2. bs, ss. 103-117). CABI. <https://doi.org/10.1079/9781780645230.0103>
- Reisinger, Y., & Mavondo, F. T. (2006). Cultural differences in travel risk perception. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 20(1), 13-31. https://doi.org/10.1300/J073V20N01_02
- Ridinger, R. (2021). Nations Shall Come: Accounts of Western Christian Pilgrimage to

- the Holy Land. *Journal of Religious & Theological Information*, 20(3), 85-111.
<https://doi.org/10.1080/10477845.2021.1929283>
- Robinson, J. (2001). *Unsuitable for ladies: An anthology of women travellers*. OUP Oxford.
- Rojek, C., & Urry, J. (1997). *Touring cultures: Transformations of travel and theory*. Psychology Press.
- Royston, P. (1992). Which measures of skewness and kurtosis are best? *Statistics in Medicine*, 11(3), 333-343. <https://doi.org/10.1002/sim.4780110306>
- Russell, M. (1986). *The Blessings of a Good Thick Skirt: Women Travellers and Their World*. Collins.
- Ruthven, M. (1993, May 10). Obituary: Dame Freya Stark | The Independent. *The Independent*. <https://www.independent.co.uk/news/people/obituary-dame-freya-stark-2322233.html>
- Sarabia, M., Crecente, F., del Val, M. T., & Giménez, M. (2020). The Human Development Index (HDI) and the Corruption Perception Index (CPI) 2013-2017: Analysis of social conflict and populism in Europe. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, 33(1), 2943-2955.
- Satar, N. H. A. S., Amir, A. F., Jamal, S. A., & Asyraff, M. A. (2023). The Intensity of Travel Risk Perception and Destination Decision. *International journal of academic research in business & social sciences*, 13(5). <https://doi.org/10.6007/ijarbss/v13-i5/17067>
- Schlagenhauf, P., Chen, L. H., Chen, L. H., Wilson, M. E., Wilson, M. E., David O. Freedman, David Tchong, Eli Schwartz, Prativa Pandey, Rainer Weber, David Nadal, Christoph Berger, Frank von Sonnenburg, Jay S. Keystone, Karin Leder, & Karin Leder. (2010). Sex and gender differences in travel-associated disease. *Clinical Infectious Diseases*, 50(6), 826-832. <https://doi.org/10.1086/650575>
- Seow, D., & Brown, L. (2018). The solo female Asian tourist. *Current Issues in Tourism*, 21(10), 1187-1206. <https://doi.org/10.1080/13683500.2017.1423283>
- Severn, P. (2019). A history of Christian pilgrimage. *International Journal for the Study of the Christian Church*, 19(4), 323-339. <https://doi.org/10.1080/1474225X.2019.1692274>
- Shiba, K. (2012). *Literary creations on the road: Women's travel diaries in early modern Japan*. University Press of America.

- Shrestha, N. (2021). Factor Analysis as a Tool for Survey Analysis. *American Journal of Applied Mathematics and Statistics*, 9(1), 4-11. <https://doi.org/10.12691/ajams-9-1-2>
- Singh, R. P. (2006). Pilgrimage in Hinduism: Historical context and modern perspectives. *İçinde Tourism, religion and spiritual journeys* (ss. 220-236). Routledge.
- Sivan, H. (1988). Who Was Egeria? Piety and Pilgrimage in the Age of Gratian. *Harvard Theological Review*, 81(1), 59-72. <https://doi.org/10.1017/S0017816000009950>
- Smith, J. Z. (1992). *To Take Place: Toward Theory in Ritual*, Smith. <https://press.uchicago.edu/ucp/books/book/chicago/T/bo5951548.html>
- Solomon. (2019). *Solomon, Consumer Behaviour: Buying, Having and Being 13th Global Edition*. <https://www.pearson.com/content/one-dot-com/one-dot-com/se/en/Nordics-Higher-Education/subject-catalogue/marketing/Consumer-behaviour-buying-having-being-13e-Solomon.html>
- St. Egeria | Axia Women. (t.y.). Geliş tarihi 13 Haziran 2024, gönderen <https://www.axiawomen.org/wow/st-egeria>
- Stark, F. M. (1958). Alexander's path from Caria to Cilicia. (No Title). <https://cir.nii.ac.jp/crid/1130282268658400256>
- Su, C.-P., & Wu, T.-C. (Emily). (2020). The Dark Side of Solo Female Travel: Negative Encounters with Male Strangers. *Leisure Sciences*, 42, 375-392. <https://doi.org/10.1080/01490400.2020.1712277>
- Sujood, H., S. & N. Bano. (2021). *Behavioral Intention of Traveling in the period of COVID-19: An application of the Theory of Planned Behavior (TPB) and Perceived Risk*. 22-22. <https://doi.org/10.1108/IJTC-09-2020-0183>
- T. Editors of Encyclopaedia. (2024). *Freya Stark | Traveler, Explorer, Middle East | Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Freya-Stark>
- Tattawan Duantrakoonsil, Earl L. Reid, & Hae Young Lee. (2019). *Foreign Travellers' Museum Motivation and Museum Service Quality in Thailand: Comparison of Solo Female and General Travellers*. 12(1), 48-59. <https://doi.org/10.14456/JCDR-HS.2019.5>
- Trono, A., & Castronuovo, V. (2018). Religious pilgrimage routes and trails as driving forces for sustainable local development. *İçinde D. H. Olsen & A. Trono (Ed.), Religious pilgrimage routes and trails: Sustainable development and management* (ss. 14-26). CABI. <https://doi.org/10.1079/9781786390271.0014>

- Türk, E., & Güneren Özdemir, E. (2021). Turistlerin Macera Turizmini Deneyimleme Motivasyonları, Memnuniyet Düzeyleri ve Tekrar Ziyaret Niyetleri: Kapadokya Destinasyonunda Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 18(2), 351-375. <https://doi.org/10.24010/soid.912148>
- Unwto.org. (t.y.). Geliş tarihi 05 Mart 2024, gönderen <https://www.unwto.org/>
- Valaja, E. (2018). *Solo female travellers' risk perceptions and risk reduction strategies-as expressed in online travel blog narratives*. <https://lup.lub.lu.se/student-papers/record/8947243/file/8947244.pdf>
- Venelin Terziev, Vanja Banabakova, Svilen Stefanov, & Marin Georgiev. (2017). *Study of consumer behavior*. 20(1), 465-471.
- Vetter, T. R., & Schober, P. (2018). Regression: The Apple Does Not Fall Far From the Tree. *Anesthesia & Analgesia*, 127(1). https://journals.lww.com/anesthesia-analgesia/fulltext/2018/07000/regression_the_apple_does_not_fall_far_from_the.45.aspx
- Vikas S Minchekar. (2022). *Effect of Psychological and Cultural Factors on Consumer Behaviour*. 3(1), 1-4. <https://doi.org/10.54026/crpbs/1039>
- Vinerean, A. (2014). Consumption Habits During the Decision Making Process in Tourism. *Journal of business management*, 2(2), 47-53.
- Vishesh. (2020). Customer decision-making process and the effect of marketing on the final purchase decision. *Journal of Management and Research*, 5(3), 304-311. <https://doi.org/10.18231/2394-2770.2018.0048>
- Wantono, A., & McKercher, B. (2020). Backpacking and risk perception: The case of solo Asian women. *Tourism recreation research*, 45(1), 19-29. <https://doi.org/10.1080/02508281.2019.1636180>
- Wilson, E. (2014). A “journey of her own”? The impact of constraints on women’s solo travel. *Erica Wilson*.
- Wilson, E., & Harris, C. (2006). Meaningful travel: Women, independent travel and the search for self and meaning. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 54(2), 161-172.
- Woo, M. yeong. (2008). Historical Places of the Colonial Period through the Eyes of a Female Traveler. *The Review of Korean Studies*, 11(4), 105-126. <https://doi.org/10.25024/review.2008.11.4.005>
- Yang, C. L. (2017a). *Risk-taking on Her Lonely Planet: Exploring the Risk Experiences*

- of Asian Solo Female Travellers*. <https://doi.org/10.25904/1912/2729>
- Yang, C. L. (2017b). *Risk-taking on Her Lonely Planet: Exploring the Risk Experiences of Asian Solo Female Travellers*. <https://doi.org/10.25904/1912/2729>
- Yang, E. C. L. (2021). What motivates and hinders people from travelling alone? A study of solo and non-solo travellers. *Current Issues in Tourism*, 24(17), 2458-2471. <https://doi.org/10.1080/13683500.2020.1839025>
- Yang, E. C. L., Khoo-Lattimore, C., & Arcodia, C. (2017). A narrative review of Asian female travellers: Looking into the future through the past. *Current Issues in Tourism*, 20(10), 1008-1027. <https://doi.org/10.1080/13683500.2016.1208741>
- Yang, E. C. L., Yang, M. J. H., & Khoo-Lattimore, C. (2019). The meanings of solo travel for Asian women. *Tourism Review*, 74(5), 1047-1057. <https://doi.org/10.1108/TR-10-2018-0150>
- Ying, H. (2004). "Would that I were Marco Polo": The travel writing of Shan Shili (1856-1943). *Journeys*, 5(1), 119-141.
- Zhang, J. (2005). Zhong guo gu dai nu xing chu you xing wei te zheng xin tan [An exploration of the travel behaviour of ancient Chinese women]. *Zhong Hua Wen Hua Lun Tan*, 2, 27-32.

EKLER

EK-1 Katılımcılara Uygulanan Anket Formu

SURVEY FORM

Dear participant,

This study examines Travel Risk Perceptions and Behavioral Intentions of European and Asian Solo Female Travelers. The data obtained in the research will be kept completely confidential. Participation in the research is entirely voluntary. You have the right to withdraw from this study at any time. If you withdraw from the study, your data will not be used for the study. Approving this form will mean that you consent to participate in the study. In this context, the information requested will be used for research purposes only. Please read the statements carefully and answer them in the way that best suits you.

Thank you for your participation in the survey.

Rıdvan Şahin

Prof. Dr. Gökçe Yüksek

I read the statement above. I agree to participate in this study voluntarily and knowing that the information obtained may be used for scientific purposes.

Demographic Information

Please specify your ethnicity	European / Asian
What is your nationality?	
What is your marital status?	Single / Married / Divorced / Widow / Separated
What is your age?	18-24 / 25-34 / 35-44 / 45-54 / 55+
What is the highest education level you have pursued?	High school or Equivalent / associate degree / Bachelor Degree / Advanced Degree
What is your employment status?	Full time / Part time / Self-employed / Student / Unemployed / Retired
What is your monthly income?	Less than \$1,000 / \$1,000 to \$1,999 / \$2,000 to \$3,499 / \$3,500 to \$4,999 / \$5,000 to \$9,999 / Over \$10,000
How many times have you traveled solo?	1 / 2 / 3 / 4 / 5
What country or countries have you been to as a solo traveler?	
What country have you been to as a solo traveler for the last time?	

Please evaluate each of these statements considering your last solo travel.

Perceived Risk Scale

	Strongly Agree	Agree	Undecided	Disagree	Strongly Disagree
I worry about the quality of local healthcare when traveling solo.					
I worry about getting sick from local food and drinks when traveling solo.					
I worry about language barriers when traveling solo.					
I worry about food safety issues when traveling solo.					
I worry about the epidemic disease (COVID-19) when traveling solo.					
I worry about the uncomfortable gaze of local people on me when traveling solo.					
I worry about unwanted men's interest on me when traveling solo.					
I worry about violent behavior of men towards women when traveling solo.					
I worry about sexual harassment and assault issues when traveling solo.					
I worry about crimes (theft, robbery, pickpockets, etc.) when traveling solo.					
I worry that traveling solo will not be compatible with my self-image.					
I worry that traveling solo will change my friends' opinions of me.					
I worry that I won't get personal satisfaction from traveling solo.					
I worry that traveling solo will change my family's opinion of me.					
I worry that traveling solo will not match my status (social class).					

Travel Satisfaction Scale

	Strongly Agree	Agree	Undecided	Disagree	Strongly Disagree
Traveling solo goes beyond my expectations.					
I really enjoyed traveling solo.					
I really liked traveling solo.					
It is worth traveling solo.					

Behavioral Intention Scale

	Strongly Agree	Agree	Undecided	Disagree	Strongly Disagree
I have the intention of traveling solo again if I can.					
I will tell others positive things about traveling solo.					
I will recommend traveling solo to my friends.					
I will take pride in telling other people about my solo travel experiences.					

EK-2 Katılımcılara Uygulanan Anket Formunun Türkçesi

ANKET FORMU

Değerli katılımcı,

Bu çalışma Tek Başına Seyahat Eden Avrupalı ve Asyalı Kadınların Seyahat Risk Algıları ve Davranışsal Niyetlerini ölçmeye yöneliktir. Araştırmada elde edilen veriler tamamen gizli tutulacaktır. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. İstedığınız zaman bu çalışmadan vazgeçme hakkınız bulunmaktadır. Çalışmadan vazgeçme durumunuzda verileriniz çalışma için kullanılmayacaktır. Bu formu onaylamanız çalışmaya katılım için onam verdiğiniz anlamına gelecektir. Bu kapsamda istenilen bilgiler sadece araştırma amacıyla kullanılacaktır. Lütfen ifadeleri dikkatli okuyarak kendinize en uygun olacak biçimde cevaplayınız.

Ankete katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Rıdvan Şahin

Prof. Dr. Gökçe Yüksek

Yukarıda yer alan açıklamayı okudum. Bu çalışmaya gönüllü olarak katılmayı ve elde edilen bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılabileceğini bilerek kabul ediyorum.

Demografik Bilgiler

Etnisite	Avrupalı / Asyalı
Uyruk	
Medeni durum	Bekar / Evli / Boşanmış / Dul / Ayrı
Yaş	18-24 / 25-34 / 35-44 / 45-54 / 55+
Eğitim durumu	Lise/ Ön lisans / Lisans / Lisansüstü
Meslek	Tam zamanlı / Yarı zamanlı / Serbest meslek / Öğrenci / İşsiz / Emekli
Aylık gelir	\$1,000'dan az / \$1,000 - \$1,999 / \$2,000 - \$3,499 / \$3,500 - \$4,999 / \$5,000 - \$9,999 / \$10,000'dan fazla
Tek başına seyahat etme sayısı	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Tek başına seyahat edilen ülkeler	
Tek başına seyahat edilen son ülke	

Lütfen bu ifadelerin her birini tek başınıza yaptığınız son seyahati göz önünde bulundurarak değerlendiriniz.

Algılanan Risk Ölçeği

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Tek başına seyahat ederken yerel sağlık hizmetlerinin kalitesi konusunda endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat ederken yerel yiyecek ve içeceklerden hastalanmaktan endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat ederken dil engelleri konusunda endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat ederken gıda güvenliği sorunları konusunda endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat ederken salgın hastalık (COVID-19) konusunda endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat ederken yerel halkın bana rahatsız edici bakışlarından endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat ederken istenmeyen erkeklerin bana olan ilgisi konusunda endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat ederken erkeklerin kadınlara yönelik şiddet içeren davranışlarından endişe duyuyorum.					
Tek başına seyahat ederken cinsel taciz ve saldırı konularında endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat ederken suçlardan (hırsızlık, soygun, yankesici vb.) endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat etmenin kendi imajımla uyumlu olmayacağından endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat etmenin arkadaşlarımla benim hakkımdaki düşüncelerini değiştireceğinden endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat etmekten kişisel tatmin alamayacağımdan endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat etmenin ailemin benim hakkımdaki düşüncelerini değiştireceğinden endişeleniyorum.					
Tek başına seyahat etmenin statümlle (sosyal sınıf) eşleşmeyeceğinden endişeleniyorum.					

Memnuniyet Ölçeği

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Tek başına seyahat etmek beklentilerimin ötesindeydi.					
Tek başına seyahat etmekten çok keyif aldım.					
Tek başına seyahat etmeme değdi.					
Tek başına seyahat etmekten memnun kaldım.					

Davranıssal Niyet Ölçeği

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Eğer yapabilirsem, tekrar tek başıma seyahat etme niyetim var.					
Başkalarına tek başına seyahat etme konusunda olumlu şeyler anlatacağım.					
Arkadaşılarıma tek başına seyahat etmeyi önereceğim.					
Diğer insanlara tek başına seyahat deneyimlerimi anlatmaktan gurur duyacağım.					

EK-3 Etik Kurul Karar Belgesi

Evrak Kayıt Tarihi: 15.01.2024

Protokol No: 681831

Tarih: 29.01.2024

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Yüksek Lisans Tez Çalışması
KONU:	Sosyal Bilimler
BAŞLIK:	Tek Başına Seyahat Eden Avrupalı ve Asyalı Kadınların Seyahat Risk Algıları ve Davranışsal Niyetleri
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Prof. Dr. Gökçe YÜKSEK
TEZ YAZARI:	Rıdvan ŞAHİN
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Rıdvan Şahin

Yabancı Dil : İngilizce

Eğitim ve Mesleki Geçmişi:

2021, *Lisans*, Anadolu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği Bölümü

2024, *Yüksek Lisans*, Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
Turist Rehberliği Programı

2019, *Barmen*, Hotel Caprici Verd Barcelona

2020, *Supervisor*, The Duke of Edinburgh International Award Foundation

2022, *Araştırma Görevlisi*, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Turizm Rehberliği

Yayınları ve/veya Bilimsel/Sanatsal Faaliyetleri:

2024, *Bildiri*, Kültürel Zekâ ile Mutluluk ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki,
Tavşanlı Turist Rehberliği Kongresi

Mesleki Birlik/Dernek/Kuruluş Üyelikleri:

2021, İstanbul Rehberler Odası